

Provinciale Staten

Notulen van 23 mei 2011

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op 30 september 2011)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststelling agenda	2
4. Vaststellen notulen.....	2
5. Ingekomen stukken	2
6. Brief van de minister van Infrastructuur en Milieu van 4 april 2011 over onteigeningsplan Waterdunen/gemeente Sluis	(11008819) 2
7. Brief GS van 26 april 2011 met conceptreactie op voorontwerp Rijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer met aanvullende reactie van 29 april 2011	(11010716/11010793) 9
8. Verzoek van het lid Beekman tot het houden van een interpellatie over ontslag raad van toezicht en situatie bij Bureau Jeugdzorg	(11002220) 9
9. Ingekomen stukken GS en CdK.....	19
10. Brief Commissaris van de Koningin van 4 april 2011 over Burgerjaarverslag	(11008833) 19
11. Brief van GS van 8 februari 2011 met rapport “Ruimte voor verbeelding”, bestuurskrachtmeting van het provinciebestuur van Zeeland	(11002815) 19
12. Verkiezingen Eerste Kamer.....	27
13. Statenvoorstel Jaarstukken 2010 met rapport Doelmatigheid en doeltreffendheid 22010 en accountantsrapport van Deloitte Accountants voor het boekjaar eindigend op 31 december 2010 met reactie GS	(FEZ-216) 31
14. Statenvoorstel Aanbieden jaarrekening fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Zeeland 2010	(FEZ-215) 36
15. Vragensessie	36
16. Vragen van de heer Robesin (PvZ) over onderzoek Deltares naar alternatief ontpoldering Hedwigepolder	36
17. Vragen van de heer Harpe	(GL) over belang RWE in kerncentrale Borssele 37
18. Vragen van de heer Van Burg . (SGP) over een brief van staatssecretaris Bleeker over regionale Natura	2000-doelen 38
19. Vragen van de heer Haaze	(PVV) over bezuinigingen 39
20. Vragen van de heer Haaze	(PVV) over het collegeprogramma 40
21. Moties niet behorend bij een agendapunt	40
22. Resumptie van de besluiten, Statengriffier gemachtigd	44
23. Sluiting.....	44

**Derde vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**
maandag, 23 mei 2011

voorzitter: mevrouw drs. K.M.H. Peijs,
commissaris der Koningin in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), F. Babijn (PvZ), A.P. Beekman, drs. J.F.M. Bergen, C.W. Bierens, G. Bouterse, ing. J.J. van Burg MSc, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, H.J. van Geesbergen, T. van Gent, R.M. Haaze, drs. E. Hageman, P.A. Hamelink, A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenbergh op 't Hof, P.C.A. De Milliano-van den Hemel, R. Muste, C.M. De Paepe, B.J.M. Pauwels, J.C. Robesin, G.D. Roeland, R. Ruissen, C.M.M. Schonknecht-Vermeulen, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, te zamen 37 leden, alsmede de heer drs. P. Joosse, waarnemend griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom, S.J. Heijning en B. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

De voorzitter opent te 10.10 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Er zijn twee berichten van verhinderen, te weten van de heer De Kort van de PvdA en van mevrouw Thomaes van de PVV.

2. Mededelingen

De **voorzitter**. Heel Nederland kijkt vandaag naar de verkiezingen van de Eerste Kamer in de twaalf Provinciale Staten. Voordat we daaraan beginnen, wil ik de agenda zo ver mogelijk hebben afgewerkt. De leden die vandaag verhinderd zijn, de heer De Kort en mevrouw Thomaes, hebben beiden een machtiging ingediend, dus er gaat niets mis bij de stemmingen.

Kort voor deze vergadering heb ik een stapel handtekening in ontvangst mogen nemen van burgers die van mening zijn dat Ziekenhuis Walcheren aan de westkant van het Kanaal

behouden moet blijven. De initiatiefnemers wilden dit voorstel als een burgerinitiatief op de agenda van de Staten laten plaatsen. Dat is echter alleen mogelijk als de Staten een bevoegdheid hebben op dat terrein. Die hebben zij niet. We kunnen het wel als een ingekomen stuk inboeken met de vraag aan de Staten om het stuk door te verwijzen naar de vergadering van de commissie Bestuur, Financiën en Welzijn. De indieners kunnen in die vergadering om spreekrecht vragen en dat ook krijgen. De mensen hebben er veel energie ingestoken. Het lijkt mij dan ook terecht dat hieraan op die manier voldoende aandacht wordt besteed. Als dit bij de mensen leeft, dan moeten wij een dergelijk verzoek honoreren. De eerstvolgende vergadering van de commissie BFW is woensdag 8 juni aanstaande. Ik constateer dat de Staten zich kunnen vinden in dit voorstel.

Vanmiddag om 15.00 uur vinden in alle twaalf de provincies de verkiezingen plaats voor de Eerste Kamer. Ik doe nu alvast een voorstel voor het stembureau uit uw midden. Wettelijk is bepaald dat de voorzitter van de Staten ook de voorzitter van het stembureau is. Daarnaast stel ik voor, de volgende leden in het stembureau te benoemen: de heer Harpe, de heer Pauwels en mevrouw Schönknecht. Ik constateer dat de Staten hiermee akkoord gaan. Ik verzoek deze drie leden zich in de schorsing te melden bij de griffier om de gang van zaken door te nemen. Vlak voor de schorsing zal de Rekenkamer het rapport Arbeidsmarkt en onderwijs aanbieden.

Ik verzoek de leden, zich aan de opgegeven spreektijden te houden.

Gedeputeerde Van Heukelom zal een mededeling doen over Thermphos.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik wil nog graag een mededeling doen. De Statenleden zijn gisteren verblijd met een email van de Europese Partij Nederland, de heer Remco Jaarsma. Deze partij, die bij mijn weten niet bestaat, rept over een lijstverbinding met D66. Dat is niet juist. We kennen deze meneer en nemen hem niet zo heel erg serieus. Wij hopen dat u dat ook niet doet. Hij bedoelt het goed, maar er is geen sprake van enige lijstverbinding tussen deze partij en D66.

De **voorzitter**. Dat is helder.

Ik geef het woord aan gedeputeerde Van Heukelom voor zijn mededeling over Thermphos. Ik geef geen gelegenheid voor discussie. Daarvoor is alle gelegenheid in de eerstvolgende vergadering van de commissie Ruimte, Ecologie en Water.

De heer **Van Heukelom** (GS). Goedemorgen. Mijn mededeling betreft de overschrijding van de dioxinenorm door Thermphos. In de afgelopen twee maanden is bij Thermphos in Vlissingen-oost tweemaal een overschrijding gemeten van de vergunde norm van 0,4 nanogram voor de uitstoot van dioxine per kubieke meter lucht. De provincie heeft een last onder dwangsom in voorbereiding. De verhoogde uitstoot was op 30 maart jongstleden 1,2 en op 20 april 1,1. De cijfers staan in gevalideerde rapporten die de provincie Zeeland afgelopen vrijdag en vandaag heeft ontvangen. Met de nieuwe vergunning, die sinds 30 december 2010 van kracht is, zal de provincie nu handhavend optreden door middel van het opleggen van een last onder dwangsom, die in voorbereiding is. Hoewel de uitstoot boven de norm 0,4 is geweest - ik citeer uit een rapport van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid uit 2010, dat de verspreiding van dioxine rond Thermphos heeft gemeten en geïnterpreteerd - stelt het dat de gemeten hoeveelheid dioxine die in de lucht is gekomen, geen gevaar oplevert voor de volksgezondheid van de direct omwonenden. Er is ook een gezondheidsonderzoek onder de omwonenden aan de gang. Dat zal, zoals aangekondigd, na een langdurige voorbereiding binnen enkele weken van start gaan. Eerdere metingen bij Thermphos gaven eveneens overschrijdingen aan, maar sinds 8 december 2010 tot 30 maart 2011 bleef de uitstoot van dioxine ruim onder de vergunde norm. Andere metingen, die veelvuldig door ons, maar ook door Thermphos zelf worden gedaan, lagen ruim onder de norm. In opdracht van de provincie Zeeland wordt eens per week de uitstoot gemeten aan de drie schoorstenen van de sinterfabriek van Thermphos. De tijd tussen meten en definitieve rapportage ligt omstreeks vier weken, afhankelijk van de drukte bij het laboratorium. Er zijn gevalideerde metingen te vinden op www.zeeland.nl onder het dossier Thermphos. Zij worden daarin allemaal uitdrukkelijk genoemd. Ook vandaag zal er een persbericht verschijnen nadat eerst de dorpsraad is ingelicht.

De **voorzitter**. Op 10 juni kan over deze mededeling uitgebreid in de commissie worden gesproken.

3. Vaststelling agenda

De agenda wordt vastgesteld.

4. Vaststellen notulen

De notulen van de vergadering van 15 april 2011 worden vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

6. Brief van de minister van Infrastructuur en Milieu van 4 april 2011 over onteigeningsplan Waterdunen/gemeente Sluis (11008819)

De **voorzitter**. Er heeft zich een groot aantal sprekers gemeld.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Het onteigeningsplan Waterdunen. Wat zijn de feiten en wat is fictie? Het project Waterdunen is ontstaan vanwege de noodzaak om aldaar de zwakke schakel te versterken, waardoor camping Napoleonhoeve in zijn geheel verplaatst moet worden. Dat is fictie, want er is van meet af aan een strook van ongeveer dertig meter breed gereserveerd ten behoeve van conventionele dijkverzwaring voor het geval Waterdunen niet door zou gaan. Er is dus nooit een dwingende noodzaak geweest om de complete camping te verplaatsen. Waterdunen staat in het gebiedsplan Natuurlijk Vitaal en daar wordt, conform hetgeen in samenspraak met alle betrokken organisaties is overeengekomen, uitvoering aan gegeven. Dat is wederom fictie, want over het project Waterdunen wordt in het gebiedsplan met geen woord gerept. Er wordt uitvoering gegeven aan de economisch meest renderende variant voor Waterdunen, Gevarieerd Waterdunen. Fictie. Teneinde een groter deel mee te kunnen laten betalen als estuariene natuurcompensatie, 52 in plaats van 22 ha, en daardoor meer subsidie uit Den Haag aan te kunnen trekken, heeft men die variant verlaten en uiteindelijk besloten het waterpeil van het in te laten zoute water te verhogen. Dus heeft men feitelijk gekozen voor de variant Natuurlijk Waterdunen, een duurdere variant die minder toegankelijk is en minder economisch rendement oplevert, alhoewel dit college van GS dat destijds niet wilde toegeven.

Minnelijke grondverwerving. Op 17 december vorig jaar is door het college van Gedeputeerde Staten toegezegd dat er, ondanks het door Provinciale Staten genomen besluit, een uiterste inspanning zou worden gedaan om

de gronden alsnog op een minnelijke wijze te verwerven. Dat is fictie. Betrokken grondeigenaren melden ons dat er sindsdien nauwelijks contacten zijn geweest.

Bedreiging volksgezondheid. Ontpoldering of, anders gezegd, het inlaten van zout water in de Oud Breskenspolder en het creëren van getijdenwerking houdt op termijn een serieus te nemen gezondheidsrisico in voor de inwoners van onze streek. Dat is een feit en daarbij verwijzen wij naar het rapport van dr. C.W. Scheele, u allen bekend.

Geschonden vertrouwen. Wij willen er bij dezen nog op wijzen dat het college bij monde van toenmalig gedeputeerde Wiersma heeft beloofd dat de gevoerde gesprekken met betrokkenen aangaande grondverwerving vertrouwelijk zouden zijn. Nu blijkt echter dat deze belofte met voeten is getreden. Verslagen van gevoerde gesprekken, e-mailverkeer, brieven, vaak dus vertrouwelijke details, liggen tegen alle afspraken in voor eenieder ter inzage bij de gemeente Sluis.

Onze bezwaren nog eens kort samengevat: de slecht onderbouwde economische cijfers; de onwaarschijnlijk hoge bezettingscijfers; de grondexploitatie; de ten opzichte van een dergelijk investeringsbedrag lage werkgelegenheidsimpuls; de verziltingsrisico's; de infrastructuur die niet berekend is op het verwerken van de voorgespiegelde bezoekersaantallen; de negatieve gevolgen van de jarenlange overlast tijdens de aanlegfase, beheer en onderhoud, financieel nog steeds niet afgedekt, de gezondheidsrisico's die een dergelijk ontpolderingsproject met zich brengt --zie het rapport van dr. Scheele-- en tot slot de wijze waarop Gedeputeerde Staten van Zeeland opereren en hebben geopereerd in dit dossier.

Het kernpunt dat wij vandaag, mede namens de Statenfractie van de Partij voor de Vrijheid onder uw aandacht willen brengen, is het volgende. In de Statenvergadering van 17 december 2010 hebben de Statenleden besloten om de onteigening aan te vragen. Voor veel Statenleden was dit een moeilijk te nemen besluit. De afwegingen die zij daarbij hebben gemaakt waren mede gebaseerd op de informatie die zij via GS hebben gekregen. Niet alleen de informatie over de inhoud van het plan, maar ook de informatie over de stand van zaken met betrekking tot de grondverwerving hebben hierbij een grote rol gespeeld. Hoewel Statenleden recht hebben op heldere, duidelijke informatie, was er ook enig begrip voor het feit dat uit oogpunt van vertrouwelijkheid er geen

directe inzage was in de persoonlijke onderhandelingsdossiers. Satenleden moesten het doen met de summere informatie in het onteigeningsvoorstel en de mondelinge informatie van de projectleider en de gedeputeerde. Deze gang van zaken zou dan kunnen passen in artikel 13 van de gedragscode bestuurlijke integriteit provincie Zeeland uit 2004 waarin wordt gesteld dat een bestuurder te allen tijde volledige openheid van zaken betracht, tenzij sprake is van informatie die geheim of vertrouwelijk is, die binnen de kaders van de Wet openbaarheid bestuur niet voor openbare verstrekking in aanmerking komt. Het feit dat Statenleden bepaalde informatie in december niet hebben gekregen betekende dus dat er sprake was van geheime dan wel vertrouwelijke informatie. Ik ben vorige week op het gemeentehuis van Sluis de stukken met betrekking tot het onteigeningsvoorstel gaan inzien. Voor letterlijk iedereen liggen daar de soms complete onderhandelingsdossiers, inclusief de vertrouwelijke stukken, ter inzage. De conclusie die hieruit kan worden getrokken, is dat GS deze informatie dus niet beschouwen als geheim of vertrouwelijk. Het was dan ook de plicht van GS geweest om deze informatie in december ook aan de Statenleden te verstrekken. Dit hebben GS verzuimd en dat is een ernstig feit. Statenleden hebben hierdoor geen eigen oordeel kunnen vormen over de stand van zaken met betrekking tot de grondverwerving. Tevens blijkt uit die stukken dat toenmalig gedeputeerde Wiersma aangaande de stand van zaken met betrekking tot de grondverwerving namens het college op 17 december 2010 niet de waarheid heeft gesproken en Provinciale Staten heeft misleid, hetgeen een bestuurlijke doodzonde is en het college onwaardig.

Slotconclusie. Naast het feit dat GS verzuimd hebben, deze informatie aan de Statenleden te verstrekken, heb ik ook kunnen constateren dat de wel verstrekte informatie op 17 december 2010 niet in overeenstemming is met de inhoud van persoonlijke dossiers, zoals deze ter inzage liggen. Wij, de Statenfractie van de Partij voor Zeeland en de Statenfractie van de Partij voor de Vrijheid, zijn van mening dat dit niet zonder gevolgen kan blijven. Daarom voorzitter, wil de Partij voor Zeeland een motie indienen. Ik lees haar voor.

De **voorzitter**. Door de leden Robesin en Babijn is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland;

in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2011;

overwegende dat:

- op 17 december 2010 Provinciale Staten in meerderheid hebben besloten om het onteigeningstraject voor project Waterdunen in te zetten;
- de afwegingen welke bij die besluitvorming werden gemaakt met name gebaseerd waren op de door het college van GS verstrekte informatie, niet alleen inhoudelijk, maar ook over de stand van zaken met betrekking tot de grondverwerving;
- het steeds had ontbroken en ook op 17 december 2010 nog ontbrak aan een juiste, betrouwbare, werkbare informatieverstrekking en voorstelling van zaken;
- Provinciale Staten deze moeilijke stap in het proces moesten maken op grond van de summier informatie in het onteigeningsvoorstel, alsmede naar nu blijkt misleidende mondelinge informatie van projectleider en gedeputeerde;
- het feit dat Provinciale Staten in december 2010 bepaalde informatie niet hebben gekregen, wijst op de aanwezigheid van geheime dan wel vertrouwelijke informatie; de wel verstrekte informatie niet in overeenstemming is met de inhoud van persoonlijke dossiers zoals die ter inzage liggen; deze hele gang van zaken niet in overeenstemming is met artikel 13 van de gedragscode bestuurlijke integriteit provincie Zeeland uit 2004;

spreken uit dat deze gebrekkige en onzorgvuldige informatieverstrekking kan hebben geleid tot besluitvorming die bij een volledig, correct en betrouwbaar overzicht van feiten, mogelijk een andere zou zijn geweest dan op 17 december 2010 het geval was en daarom onze afkeuring verdient;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 1.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Op 17 december 2010 hebben Provinciale Staten van Zeeland na een uitvoerige discussie besloten om de onteigening van gronden ten behoeve van het plan Waterdunen mogelijk te maken. Het agendapunt van vandaag is in feite onderdeel van het toen genomen besluit. Wat ons betreft, is een positieve reactie op het ontwerpbesluit

van de minister dan ook vanzelfsprekend. Voor de inhoudelijke positie van de Partij van de Arbeid verwijs ik naar de woorden van de heer Van Zandbrink in december. De optie van onteigening is niet iets waar de Partij van de Arbeid met vreugde voor kiest, maar zij moet beschikbaar zijn voor het geval verwerving op basis van vrijwilligheid niet lukt. De Staten van Zeeland hebben daar in december 2010 toe besloten en dat besluit moet opnieuw gestand gedaan worden.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (VVD). Voorzitter. Ook wij zijn van mening dat dit ontwerpbesluit een administratieve uitwerking is van het besluit onteigeningsprocedure Waterdunen dat Provinciale Staten op 17 december jl. hebben genomen, maar het college weet hoe zwaar ons deze beslissing destijds is gevallen. Wij zijn niet alleen afgegaan op de informatie van GS en hebben ons in de regio ook terdege laten informeren. Met veel nadruk hebben de Staten er toen op aangedrongen om de onderhandelingen voortvarend ter hand te nemen, daartoe extra gefaciliteerd door een opslag op de grondprijs teneinde zo veel mogelijk grond vrijwillig te verwerven.

In de commissie REW is gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot de grondverwerving tot nu toe, mogelijk nog voor 23 mei. De verantwoordelijk gedeputeerde was niet aanwezig. Mogelijk heeft dat meegewogen in de voorzichtige beantwoording door zijn collega en de ambtenaar. De verantwoordelijk gedeputeerde heeft ongetwijfeld kennisgenomen van de wens van de commissie om geïnformeerd te worden over de stand van zaken met betrekking tot de grondverwerving. Het zou mij tegenvallen als hij vandaag geen helder antwoord kan geven met betrekking tot de tot nu toe behaalde onderhandelingsresultaten. Voorzitter. Wie voert nu die onderhandelingen? Is er een andere onderhandelaar? Is er een mediator ingezet, zoals tevens is besloten op 17 december? Mogelijk is er ook nieuws te melden over de staatssteundiscussie. Deze geldt niet voor particulieren, maar wel voor bedrijven. Hoe is die verdeling particulier/bedrijf? Wanneer is er uitsluitel te verwachten van de Europese Commissie? Hoe staat de Molenkaarten Groep hierin?

Kortom, de VVD-fractie heeft nog steeds dezelfde vragen als in de commissie REW.

De heer **Colijn** (CU). Mevrouw de voorzitter. De ChristenUnie is voor een betrouwbare overheid.

Dat betekent: doen wat je beloofd hebt en zeg wat je aan het doen bent. Deze brief aan de gemeente Sluis over de onteigening van gronden bestemd voor Waterdunen bevestigt naar onze mening heel duidelijk die insteek. Ik licht dat nog even toe. De overheid heeft de taak om altijd te zoeken naar wat het beste is voor het welzijn van haar burgers. Zo doen we dat hier in Nederland en dus ook in Zeeland. Zij doet dat zorgvuldig, volgens afgesproken regels, de regels van planvorming, inspraak, bezwaar en vooral via heel veel communicatie. Het is een complex geheel van regels, vormen, normen en communicatie die in de loop der tijd steeds zwaarder zijn gaan wegen; regels die inmiddels zo complex en omvangrijk zijn geworden dat het gehele ritueel ervan gaat leiden tot een op sommige vlakken, zo lijkt het, onbestuurlijk Nederland. In dat licht ziet de ChristenUnie ook de ontwikkelingen rondom Waterdunen. Waterdunen is een belangrijke impuls voor West-Zeeuws-Vlaanderen, het kan nog maar eens gezegd zijn en een slimme combinatie van kustversterking, recreatie en natuur. We hebben een afgewogen plan, een goede inpassing en een democratisch gelopen besluitvorming. We hebben oprechte en voldoende pogingen gedaan tot minnelijke grondverwerving op een redelijke basis. De kustversterking moet echter voor 2015 klaar zijn. Dat betekent praktisch dat we in 2012 alle gronden in bezit moeten hebben om in 2013 en 2014 Waterdunen te kunnen realiseren. Speciaal in Zeeland moet er bij bouwen altijd gelet worden op het tij, dat niet mag verlopen. Dat is ook bij Waterdunen van toepassing.

De gedeputeerde heeft in de vergadering van Provinciale Staten in december aangegeven dat voor 30 à 40 ha geldt dat de kans op minnelijke verwerving minimaal is. Ook het idee van de SP, in de commissie aangedragen, dat het misschien een optie is om planonderdelen te splitsen en alleen voor de gronden betrekking hebbend op kustverdediging onteigening toe te passen, steunen we niet. Splitsen leidt tot hogere kosten, extra planologische procedures in verband met dubbelbestemmingen en grote kans dat onderdelen van de functies natuur en recreatie niet doorgaan; geen goed plan dus.

Dan nog één ding. In de afgelopen vier jaar heeft onze fractie steeds aangegeven, tegen ontpoldering te zijn en dat blijven we. Ook hebben we begrip voor de diepe emoties die dat bij mensen juist hier in Zeeland oproept. Maar laten we in dit huis toch alsjeblieft eens ophouden met het plakken van stickers op ontpoldering, op allerlei nieuwe plannen voor

binnendijks natuurherstel, waar ook nog een beetje water mee gemoeid is. Die bestickering voedt die emoties. Wij moeten ons verre houden van een populistische werkwijze. Waterdunen is geen ontpoldering maar een economische ontwikkeling; goed voor heel West-Zeeuws-Vlaanderen, goed voor de natuur en wellicht iets minder goed voor die partijen die het onderste uit de kan willen hebben. Zo gaat dat echter met onteigening. Gelukkig kunnen er ook tijdens de onteigeningsprocedure gewoon zaken worden gedaan om tot een minnelijke grondverwerving te komen.

De heer **Aalfs** (D66). Mevrouw de voorzitter, dames en heren, collega's. Onteigening is een uiterste middel van de overheid om in het algemeen belang een onroerende zaak weliswaar tegen vergoeding tegen de wil in van de eigenaar in handen te krijgen. In een dergelijk geval is het eigendomsrecht niet absoluut meer. Onteigening moet een hoge uitzondering zijn en vergt een zorgvuldige procedure. D66 is in het algemeen geen voorstander van onteigeningen vanwege het gedwongen karakter. Vandaag gaat het om het voortraject van een onteigeningsprocedure Waterdunen. De inhoudelijke besluitvorming heeft vorig jaar plaatsgevonden, toen D66 geen deel uitmaakte van deze Staten. Wij vinden dat u er recht op heeft om te weten hoe wij in dat dossier staan. Door een combinatie van dijkverzwaring, aanleg natuurgebied, uitbreiding van recreatiemogelijkheden en recreatieaccommodatie ontstaat er een economische impuls voor West-Zeeuws-Vlaanderen, een gebied dat dit heel goed kan gebruiken. Het groenblauwe karakter van Zeeland wordt als bijkomend effect daarmee versterkt. Dat is de positieve kant van de balans. In het kader van minnelijke schikkingen zijn oplossingen gevonden voor een deel van de benodigde gronden. Helaas zijn op dit moment nog niet alle eigenaren van de overigens goede landbouwgronden bereid, hun grond tegen een redelijke prijs over te dragen, voor boeren niet alleen een zakelijk onderwerp, maar vaak ook met emotie en tradities beladen. Daar hebben wij begrip voor. Maar deze gevoelens kunnen en mogen de uiteindelijke beslissing niet in de weg staan, en dat is pijnlijk.

Alles afwegende steunt D66 toch het project Waterdunen, omdat D66 hierin uiteindelijk een batig saldo ziet voor heel West-Zeeuws-Vlaanderen. Het onteigeningstraject is niet alleen lang vanwege de benodigde zorgvuldigheid, maar maakt ook de weg vrij

voor fatsoenlijke oplossingen. In redelijkheid, billijkheid en met voortschrijdend inzicht van alle partijen verwacht D66 dat de resterende tijd, en dat is nog aardig lang, goed benut wordt om te voorkomen dat het uiterste middel van onteigening moet worden toegepast.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Wat momenteel op de agenda staat is ons inziens een administratieve afhandeling van het besluit op 17 december. Dit is door meerdere sprekers al aangegeven en wij ervaren dat ook zo. Los daarvan is dit een unieke kans om GS te vragen welke stappen zij gezet hebben, aangezien de vorige GS niet geheel de wens van PS hebben uitgevoerd. In de laatste vergadering van de commissie REW in de vorige periode hebben we een discussie gehad met gedeputeerde Wiersma. In de afgelopen vergadering van de commissie REW is er niet alleen door mij, maar ook door anderen op teruggekomen. Gevraagd is naar de mediation. Mevrouw Schönknecht heeft hier ook al naar gevraagd en ik ga dat niet herhalen. Die belangrijke zaken willen wij nu wel van GS weten. Hoe zit het daarmee? Welke stappen zijn gezet? Zijn verkeerde stappen in de afgelopen maanden teruggedraaid? Hoe gaat het nu verder? Die antwoorden wil ik graag hebben. Het lijkt mij voor ons buitengewoon van belang dat de vragen die de Partij voor Zeeland stelt worden beantwoord en dat van de dingen die worden geopperd, kan worden gezegd of zij kloppen, onder andere ten aanzien van de dossiers die in Sluis ter beschikking zijn gesteld en die wij nooit hebben gezien. Ik weet niet of het zo is. Ik weet ook niet hoe dit is gekomen, want ik heb daarover geen informatie. Het is voor ons buitengewoon interessant om te weten of dit zo is en, zo ja, hoe dit is gekomen. Ik wacht met belangstelling de beantwoording van deze vragen af.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Over Waterdunen is al veel gezegd, besproken en besloten. De SP is niet van plan om, ondanks de vernieuwde samenstelling van Provinciale Staten, het plan Waterdunen opnieuw ter discussie te stellen. Wij willen ook niet het onteigeningsbesluit van 17 december ongedaan maken. Vanuit democratisch oogpunt accepteren wij de eerdere besluitvorming. De SP heeft echter wel vraagtekens bij de motivatie om het onteigeningsbesluit uit te voeren voor het volledige plan Waterdunen. De beweegredenen om nu over te gaan tot onteigenen is, zo valt te lezen in het ontwerpbesluit en het Statenvoorstel dat op 17

december is aangenomen, de streefdatum van 2015 voor het realiseren van de kustversterking. Het volledige integrale plan Waterdunen moet in 2015 klaar zijn omdat de kustversterking hoogste prioriteit heeft. Maar het overgrote deel van de te onteigenen gronden is niet voor de kustversterking. Het onteigenen van deze overige gronden stuit op veel weerstand. Wanneer grondeigenaren bereid zijn om onder voorwaarden de grond te verkopen, ontstaat er een weinig constructieve onderhandelings sfeer. Slikken of stikken, lijkt de provincie te willen zeggen. Hoe eerlijk is het om mensen te verleiden om afstand te doen van hun grond? Als de zogenaamde stok niet achter de deur staat, maar vervaarlijk boven het hoofd zwaait, dan moeten er wel heel erg zwaarwegende redenen zijn die het grijpen naar een uiterste middel als onteigenen rechtvaardigen.

Dijkversterking is in de ogen van de SP een legitieme reden. We hebben allemaal geleerd wat de gevolgen zijn van onvoldoende beschutting tegen het hoger gelegen water. Maar nogmaals, deze reden geldt nog voor een zeer klein gedeelte van het inpassingsplan. Als nieuw lid van deze Provinciale Staten word je soms geconfronteerd met genomen besluiten waar je niet blij mee bent, maar waar je zelf niet over hebt besloten. Het voordeel is wel dat je met een frisse blik zonder erfenis of belasting naar besluiten kan kijken, soms vanwege de verantwoording voor de totstandkoming van besluiten, soms met de hoop dat je het schip nog kan keren voordat de wal dat doet. Voor deze nieuwe SP-fractie behelst het uitvoeren van het onteigeningsbesluit voor het plan Waterdunen dan ook een drogreden, gebaseerd op de haaldatum voor kustversterking. Is deze koppeling rechtvaardig en bovenal uitlegbaar? Het ontwerpbesluit dat nu ter inzage ligt, biedt mensen de kans om een zienswijze in te dienen. De verwachting is dat hier ruim gebruik van wordt gemaakt. Er moet dus ook rekening worden gehouden met eventuele afwijzing door de Kroon, zoals dat zo mooi is verwoord.

De inschatting van mijn partij is dat de motivatie van de provincie: onteigenen ten behoeve van het volledige plan omdat anders de benodigde kustversterking niet op tijd af komt, niet wordt gevolgd door de besluitnemers. De gevolgen laten zich raden. Niet alleen gezichtsverlies voor de provincie, maar, wat veel belangrijker is, ook mogelijk uitstel van de kustversterking. Als Staten, het hoogste besluitorgaan op provinciaal gebied, hebben wij een volksvertegenwoordigende functie. Dat betekent dus ook dat wij de argumenten van

deze grondeigenaars, omwonenden en belanghebbenden in ogenschouw moeten nemen. Daarnaast speelt ook de precedentwerking. Zeeuwen moeten ervan uit kunnen gaan dat hun grond niet zomaar wordt afgepakt bij het volgende prestigeproject van hun daar in de Abdij. Daarom zou het goed zijn als de provincie inziet dat zij prioriteit blijft geven aan de kustversterking, maar daarnaast de overige grond alleen op een minnelijke wijze bemachtigt. Begrijp me goed, de SP is niet tegen natuur. Sterker nog, we zijn een groot voorstander van natuur. We hadden dan ook graag de socialistische groene partij geheten, maar die lettercombinatie was al in gebruik. Echter, het plan Waterdunen betreft wat de SP betreft vooral pretnatuur, weinig ecologische waarde en geen toename van de natuurlijke diversiteit. Ondertussen biedt het wel ruim baan voor de Molenkaarten Groep, voor de aanleg van een extreem commerciële versie van het Land van Saeftinge, een soort van biocenter parcs. De SP is ook niet principieel tegen ontpolderen, maar ontpolderen is niet het magische toverwoord voor elke natuurcompensatie of ecologische verbetering. Een SMART-doelstelling voor wat betreft de flora- en faunaverbetereing moet leidend zijn, en niet de aanleg van natuur omdat het kan.

Bovenstaande stellingname is echter op dit moment absoluut niet meer relevant. Het gaat er niet om wat wij van het plan Waterdunen als zodanig vinden, maar hoe de provincie uitvoering geeft aan genomen besluiten tot onteigening. De SP is van mening dat hier een behoorlijke nuancering op haar plaats is.

De heer **Harpe** (GL). Mevrouw de voorzitter, dames en heren. GroenLinks is altijd enthousiast geweest over het plan Waterdunen, een plan wat de combinatie in zich heeft van natuurlijkheid, veiligheid en economie. Die drie factoren maken het plan meer dan aantrekkelijk, ook uit financiële overwegingen.

GroenLinks is blij met de brief van de minister enerzijds, want het is een volgende stap in de procedure, een stap die wat dit onderdeel betreft, inhoudt dat de provincie op afstand behoort te staan. Het is een onteigeningstraject waarover de minister uiteindelijk besluit. Ik zeg "enerzijds" omdat het onteigeningstraject voor niemand de meest gekozen weg is. Je wilt het liefst in goed overleg tot overeenstemming komen. Lukt dat niet, dan kent de Nederlandse wetgeving het onteigeningsinstrument. Niets nieuws. Het wordt heel vaak toegepast. Vaak wordt het

toegepast op een wijze waarop de burger er niet op een of andere manier bij betrokken is. Ik hoop dat het college er in het traject dat nog komt, want we hebben nog een halfjaar, een jaar te gaan voordat er definitief knopen worden doorgehakt, erin zal slagen om op een goede manier en in goed overleg tot een reëel plan te komen voor de aankoop van grond. De Staten hebben daarvoor besluiten genomen. Ik ga er zonder meer van uit dat het college die op een goede, voortreffelijke manier zal uitvoeren.

Ik vraag nog om een toezegging. Mevrouw Schönknecht heeft ook gevraagd om informatie over de grondaankoop en de wijze waarop dit is gegaan. Ik kan mij voorstellen dat wij daarover in de eerstvolgende commissievergadering uitgebreid worden geïnformeerd, zodat we qua kennis weer gelijkstaan.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Provinciale Staten hebben op 17 december 2010 na uitvoerige discussie het besluit genomen om een onteigeningsprocedure voor grondverwerving ten behoeve van de ontwikkeling van het plan Waterdunen in gang te zetten. Hiertoe is intussen een verzoek neergelegd bij de Kroon, bij het ministerie. Dit verzoek van Provinciale Staten van Zeeland wordt of is in procedure gebracht. Op dit moment ligt het ontwerp voor bij Koninklijk Besluit tot aanwijzing ter onteigening. Wij kunnen, evenals anderen, op dit ontwerpbesluit reacties of zienswijzen inbrengen. Dit alles, voorzitter, op verzoek van deze Staten van Zeeland. De CDA-fractie is van mening dat ter inzage leggen van het ontwerpbesluit onderdeel is van de procedure en dat het niet van toepassing is om op eigen verzoek zienswijzen in te brengen. Wel blijft het CDA opmerken dat alles in het werk gesteld moet worden om tot overeenstemming te komen met de betreffende grondeigenaren, zodat onteigening in de toekomst niet meer aan de orde hoeft te komen. Ik heb nog enkele vragen. Wordt er werkelijk vooruitgang geboekt bij de grondverwerving? Zijn er intussen complete afspraken gemaakt met grondeigenaren? Liggen er, zoals in de pers is verwoord, ondertekende principeovereenkomsten? Is bij de onderhandelingen de extra euro al ingezet? Heeft het werk van de zogenaamde mediators tot enig resultaat geleid? In de commissie Ruimte, Ecologie en Water is toegezegd dat er een overzicht komt van de grondposities bij het plan Waterdunen tot nu toe. Wanneer mogen we dit overzicht verwachten?

Mijn laatste opmerking. De CDA-fractie vindt dat er onverminderd en met volledige inzet verder moet worden onderhandeld met de grondeigenaren. Het CDA gaat ervan uit dat de grondeigenaren op korte termijn duidelijkheid zullen krijgen over hun positie en dat zij met respect behandeld worden in de verdere procedure.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik heb deze portefeuille gekregen en ook aanvaard. Ik ben er een tijdje tussenuit geweest, maar ik heb mij daarna allereerst goed laten voorlichten en vragen gesteld, intern en extern, om tot een bepaald beeld te komen. Daarna ben ik het veld zelf in geweest. Ik heb er uren rondgezworven om na te gaan waar het ligt en waar het over gaat, zodat ik ook een praktisch beeld ervan krijg. Ik heb ook gesproken met een aantal mensen. Dit alles ter voorbereiding om te spreken, als dit mag en kan, met de grondeigenaren. Ik wil daar niet binnenkomen en bij de eerste de beste vraag worden weggestuurd, omdat ik niet precies weet hoe het zit. Er wordt verwezen naar de vragen die zijn gesteld in de commissie REW. Daarover wordt morgen in het college gesproken, want het college gaat daarover. Het moet het eens zijn over de beantwoording. Woensdag kunnen de antwoorden worden verzonden.

De mediators, de heren Ramondt en Luteijn, heb ik gevraagd om een concrete rapportage aan te leveren. Deze is volgende week in mijn bezit, dus voor de commissievergadering. In die rapportage staat tot waar zij zijn gekomen.

Met vier grondeigenaren is er een principeovereenkomst zonder inzet van de extra euro, maar dat is iets anders dan een getekende overeenkomst. Het gaat daarbij over 62 ha. Met de andere grondeigenaren liggen de onderhandelingen stil, omdat zij willen wachten op een uitspraak van de Raad van State over het onteigeningsbesluit. Ook wil ik de onderhandelingen van Binnenlandse Zaken met Europa afwachten.

De heer Babijn gaat het allemaal over doen, maar er liggen besluiten. De SP verwijst naar het democratisch genomen besluit. Zij gaat daar op zichzelf niet op in, maar wel indringend op de uitvoering. Ik snap dat.

De heer **Babijn** (PvZ). Het kernpunt van mijn verhaal is de informatieverstrekking.

De heer **Van Heukelom** (GS). Het kernpunt van het verhaal is, althans zoals ik ben

geïnformeerd, dat er op 17-12-2010 geen informatie is achtergehouden. Er is altijd sprake van gevoelige informatie. We hebben ons laten begeleiden door een externe deskundige die exact moet weten wat wel en niet geïnformeerd kan worden. Desalniettemin heeft vorige week vrijdag een advocaat gezegd dat er te veel informatie is gegeven, en dus niet te weinig. Daar zijn we nu mee bezig. Het ligt heel gevoelig en daarom is dit door een externe deskundige bekeken. Ik geef alle informatie aan de Staten die ik kwijt kan.

De heer **Babijn** (PvZ). Die informatie ontbrak op 17 december 2010.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik doe alles om het boven tafel te krijgen en om de informatie te kennen, maar ik kom niet verder dan de uitspraak dat dit de feiten zijn. Ik zal er in de beantwoording van de vragen in de commissie REW ook nog een aantal zinnen over zeggen. U krijgt ook het verhaal van de mediator te horen. Ik heb over de grondeigenaren gesproken. Meer informatie heb ik niet. Ik houd ook niets achter. Dat heeft ook geen zin, want daar is niemand mee gediend. Ik snap dan ook niet dat men dat verwacht.

De SGP heeft gelijk dat wat voorligt, een administratieve afhandeling is van een genomen besluit. Ik snap best dat men daar toch verder mee wil.

Ik dank de SP voor de door haar genoemde variant voor haar naam, die wij best nog eens kunnen gebruiken, gezien de interne partijpolitiek, en om voortaan de sociaal groene partij te heten. Dat kan best handig zijn.

De heer **Van Dijen** (SP). Er is patent op.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik houd het maar even bij de SP. Hij spreekt over een frisse blik en over er ingaan. Hij spreekt ook over drogredenen. Hij heeft het recht om dat te vinden. Dat zal ook terugkomen in de verdere discussie. Er zullen zeker nog wel bezwaren, zienswijzen komen. We zijn er zeker nog niet. De mening van de SP zal daarvan onderdeel uitmaken.

De heer **Van Dijen** (SP). Die bezwaren en zienswijzen kunt u voorkomen door af te zien van de onteigening van de delen die niet direct met de dijkverzwaring en de kustversterking te maken hebben.

De heer **Van Heukelom** (GS). Daarover verschillen wij van mening.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik begrijp dat u daar niet toe bereid bent.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik heb hiermee alle vragen beantwoord.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (VVD). Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag of de euro staatssteun niet zou gelden voor privéaankopen, maar wel voor zakelijke aankopen. Ik heb gevraagd naar de verhouding daartussen, hoeveel aankopen zijn zakelijk en hoeveel privé?

De heer **Van Heukelom** (GS). Het antwoord op die vraag moet ik u schuldig blijven. De gesloten principeovereenkomst is zonder verhoging. Ik zal in de commissie de vraag naar de verhouding beantwoorden. Dat zit niet direct in mijn hoofd.

De heer **Van Burg** (SGP). In de beantwoording van de vragen in de commissie REW staat dus ook hoe de mediators gekend zijn bij de grondeigenaren. In de laatste vergadering van de commissie REW in de vorige collegeperiode is daarover een fikse discussie gevoerd. Er zijn mensen aangesteld terwijl de grondeigenaren niet wisten dat zij zouden worden aangesteld. Zij waren daar niet in gekend.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat klopt. Ik heb dat gelezen.

De heer **Van Burg** (SGP). Dat staat dus ook in de beantwoording?

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat moet er in ieder geval in staan. Ik zal daarvoor zorgen.

De heer **Pauwels** (CDA). Is de extra euro wel ingezet bij de principeovereenkomst met de vier grondeigenaren?

De heer **Van Heukelom** (GS). Nee.

De heer **Pauwels** (CDA). Krijgen zij iets extra nadien?

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat wordt nog bekeken. Dat hangt samen met de vraag van mevrouw Schönknecht of dat kan, privé en zakelijk. Het kan zijn dat Europa stelt: zakelijk wel, maar privé niet. Dan beloof ik iets wat ik

niet kan waarmaken. Nu is er een principeovereenkomst met de vier mensen zonder de verhoging.

De **voorzitter**. Ik zie af van een tweede termijn. In de commissie wordt over dit ingekomen stuk nog uitgebreid gesproken.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (VVD). Ik heb nog een vraag, die al eerder door de PvZ is gesteld. Hoe zit het met de dossiers in Sluis? Heeft de gedeputeerde daarop invloed?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik wist dat pas vrijdag. Ik heb het bureau dat ons heeft geadviseerd, gevraagd wat er gebeurt. We hebben de advocaat zelf gevraagd om informatie. Dat is vandaag in gang gezet. Zodra ik de antwoorden weet, zal ik u zo snel mogelijk informeren.

7. Brief GS van 26 april 2011 met conceptreactie op voorontwerp Rijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer met aanvullende reactie van 29 april 2011 (11010716/11010793)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

De **voorzitter**. Ik stel voor, de handtekeningen van burgers die een ziekenhuis op Walcheren aan de westkant van het kanaal willen behouden formeel als ingekomen stuk te behandelen in de commissie BFW van 8 juni a.s.

Daartoe wordt besloten.

8. Verzoek van het lid Beekman tot het houden van een interpellatie over ontslag raad van toezicht en situatie bij Bureau Jeugdzorg (11002220)

De **voorzitter**. Ik stel allereerst het houden van de interpellatie aan de orde. Wie is hiertegen? Ik constateer dat niemand hiertegen is.

Allereerst krijgt de aanvrager van de interpellatie, de heer Beekman, het woord, daarna de sprekers die zich hebben aangemeld op dit onderwerp, vervolgens GS en ten slotte nogmaals de heer Beekman.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Even formeel: de interpellatie wordt niet afgetrokken van mijn spreektijd.

De **voorzitter**. De tijd loopt nu terug, maar straks wordt deze er weer bijgeteld.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik wil de collega-fracties bedanken voor de mogelijkheid om dit debat te houden. De reden dat onze fractie, samen met een aantal andere fracties, dit debat heeft aangevraagd, is de grote zorg en onduidelijkheid die blijft bestaan naar aanleiding van het ontslag van de voorzitter van de raad van toezicht van Bureau Jeugdzorg en het uiteindelijke opstappen van de voltallige raad. Als gevolg van de ontstane situatie en de schriftelijke en mondelinge communicatie via de pers en andere wegen zijn bij ons de nodige vragen ontstaan over het functioneren van Bureau Jeugdzorg. Met name de kwaliteit van de interne organisatie en cultuur en de beantwoording van onze schriftelijke vragen hebben niet voldoende duidelijkheid gegeven. We willen een Bureau Jeugdzorg waarop geen smet blijft hangen uit deze verwickelingen, met de juiste mensen op de juiste plaats en met respect voor elkaars verantwoordelijkheden, waarbij belangenconflicten door een goede hantering en uitvoering van toezicht worden gecorrigeerd. Dat even ter inleiding.

De kern van de beantwoording van onze vraag is ten eerste dat het college heeft geconcludeerd dat de uitvoering van de taken van Bureau Jeugdzorg in gevaar zouden komen. Ten tweede heeft het college geconcludeerd dat dit enkel op basis is van de brief van het management en de teamleiders van de dag ervoor, dat het een definitief standpunt af liet hangen van een gesprek met de voorzitter van de raad van toezicht, dat de raad van toezicht de mening van het college niet over wilde nemen en daardoor het veld moest ruimen en ten slotte dat doorzetten van de voorgenomen benoeming door de raad van toezicht enorme financiële gevolgen zou hebben.

Naar aanleiding daarvan hebben we de volgende vragen:

Op welke manier zou naar de mening van het college de uitvoering van taken in gevaar komen?

Waarom dicht het college het management en de teamleiders eenzijdig zo'n doorslaggevende rol toe? Wie heeft het initiatief genomen voor het gesprek met de voorzitter van de raad van toezicht? Hoe heeft het college de verantwoordelijkheid gewogen van het college van Gedeputeerde Staten, de raad van toezicht, ondernemingsraad en het management en waarom waren daarbij de conclusies en de mening van het college doorslaggevend? Waarom zouden die enorme financiële gevolgen bestaan?

Daarnaast heeft het college in de pers de raad van toezicht nog een trap nagegeven door te veronderstellen dat door nu pas met een brief te komen over het niet goed functioneren van Bureau

Jeugdzorg, er onvoldoende toezicht is gehouden. Naar aanleiding daarvan de volgende vragen. Waarom zou de raad van toezicht daar eerder schriftelijk verslag van moeten doen? Waaruit concludeert het college dat de raad van toezicht dan al veel eerder deze informatie heeft gehad op basis waarvan hij eerder dan op een natuurlijk moment, namelijk bij de wisseling van de directie, zou moeten hebben ingrijpen?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Mensen die in de jeugdzorg werken, werken eigenlijk bijna altijd in stresssituaties. Zij hebben recht op een plek waar ze tot rust kunnen komen. Problemen uit het verleden hadden te maken met de managers. Daar begint alles. De raad van toezicht spreekt over een bezem die door het managementteam moet misschien. Is het mogelijk dat de gedeputeerde te snel, maar misschien ook wel op het verkeerde paard heeft gewed? Waarom is het besluit zo snel genomen? Er was op die dag een commissievergadering. Er is ook altijd de mogelijkheid om fractievoorzitters bij elkaar te roepen, om draagvlak te creëren en de Staten te vragen hoe zij erin staan, waardoor onomkeerbare besluiten wellicht tegen hadden kunnen worden gegaan. Dit zijn de twee belangrijkste vragen van de SP. Kan op het verkeerde paard zijn gewed en waarom zo snel?

De heer **Muste** (PVV). Voorzitter. Ik heb twee vragen aan de gedeputeerde de heer Van Heukelom. Is hij bekend met het regeerakkoord van VVD en CDA, met name bladzijde 20, het tweede en derde aandachtspuntje waarin staat dat jeugdzorg naar de gemeentes overgaat? Het derde aandachtspuntje is dat de frontoffice bij jeugdzorg, jeugd en gezin wordt. Mijn tweede vraag is: heeft de heer Van Heukelom de uitnodiging van het transitiebureau, bij brief van 18 mei 2011, ontvangen? Waarom heeft hij die niet ter kennisneming aan de PS-leden gestuurd? Er staat daarin cruciale informatie. VWS en VNG; het transitiebureau stelt dat 1 januari 2013 de gemeentelijke verantwoordelijkheid ingaat voor de begeleiding van de bewoners in het kader van de jeugdzorg. In 2014 moet de zaak zijn afgerond. Ik heb in mijn leven vaak met reorganisaties te maken gehad. Als ik de heer Van Heukelom één ding mag voorhouden: als een transitiebureau je bestuurlijke taak overneemt, dan lijkt mij dat geen goede zaak. Ik denk dat de heer Van Heukelom zelf met een voorstel en een tijdpad moet komen voor het overdragen van de taak van jeugdzorg van de provincie naar de gemeentes. Dan heb je er tenminste zelf nog iets over te zeggen. Als het Rijk via een transitiebureau een dictaat oplegt, kan dat niet altijd gunstig uitpakken. Ik wil graag van de heer Van Heukelom weten waarom hij die brief niet ter kennisneming aan de PS-leden heeft gestuurd.

Het ging om behoorlijke informatie. Hij wist dat dit debat eraan kwam en heeft die niet toegestuurd. Ik vind het wat merkwaardig dat hij gegevens achterhoudt.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Naar aanleiding van dit interpellatiedebat zijn al veel vragen gesteld, uiteraard door de heer Beekman. Zij zullen ongetwijfeld allemaal worden beantwoord. Wij wachten die antwoorden af. Ik heb nog een andere vraag, die er veel mee te maken heeft, zowel aan GS als aan de heer Beekman. Wat heeft het voor zin om vier maanden later in te grijpen? Is de jeugdzorg daar wel mee gediend? Ik wil graag weten wat dan de mogelijkheden zijn. Had dat ook gekund? Worden we daar beter van in Zeeland? Over ingrijpen nu zijn vragen gesteld. Je kunt ook de vraag stellen of het er beter van wordt om dat over drie maanden te doen. Of is het probleem dan nog groter? Het antwoord op die vraag moet meewegen in de beoordeling van het besluit van nu.

De heer **Beekman** (CU). Het gaat mij om de rechtmatigheid. Was er voldoende reden om daadwerkelijk op dit moment in te grijpen? Dat is voor ons de kernvraag.

De heer **Van Burg** (SGP). Daarvoor is het antwoord op mijn vraag buitengewoon belangrijk. Als het probleem over twee maanden groter is dan nu, dan moet je een afweging maken. Ik kan dat zo niet beoordelen. Ik krijg daar graag antwoord op.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Even in alle nuchterheid merk ik op dat een gedeputeerde het niet gauw goed doet. Als hij niet optreedt, is het niet goed, en dan krijgt hij zijn tikken thuis, en als hij een keer kortdaad optreedt, dan krijgt hij ze nog des te harder. De fractie van de Partij voor Zeeland heeft er begrip voor dat hij heeft ingegrepen. Maar hoe hij heeft ingegrepen en de achtergronden daarvan, daar hebben we absoluut geen zicht op. Wat ik nu zeg, is niet bedoeld om de gedeputeerde of het college aan te vallen of om dat nodeloos te bekritisieren. Dat is helemaal nergens voor nodig. Ik bespeur uit de betogen tot dusver dat er heel veel vragen zijn en dat er grote verwarring is over het hoe en waarom. Via ons commissielid Van het Hof in de commissie Welzijn zijn er destijds vragen gesteld en zaken met de gedeputeerde gewisseld. We hadden de indruk dat hij toch wel zijn best deed om het tij te keren, want de problemen zijn niet van vandaag of gisteren. Zij zijn er al heel lang. We hebben daarover zelf zo zoetjesaan ideeën. Vaak zit het bij enkele mensen. Als je die de deur uitschopt, is het probleem opgelost, denk je dan, maar zo eenvoudig is het niet. Daarom wil ik bij het interpellatiedebat betrekken dat de Nationale Rekenkamer onderzoek gaat doen naar het

functioneren van centra voor jeugd en gezin. Hulst, Terneuzen, Sluis, Middelburg en ik dacht ook Vlissingen doen daaraan mee. Dan is ook de vraag aan de orde in hoeverre deze centra klaar zijn om de taken van Bureau Jeugdzorg over te nemen. Dat is de realiteit waarmee we te maken hebben. Het zou naar onze opvatting goed zijn dat Provinciale Staten hiervan op de hoogte worden gebracht. Zij krijgen dan inzicht in de sterktes en de zwaktes van deze centra. Een onderzoek naar het functioneren van Bureau Jeugdzorg is daarom naar onze opvatting een eerste vereiste. Daarover zouden we het moeten hebben. Als we hier debatteren en discussiëren met de gedeputeerde, en wij na afloop moeten vaststellen dat we het eens goed tegen elkaar hebben gezegd, dan schieten we daar niets mee op. Dit debat moet een uitkomst hebben, namelijk wat gaan we ermee doen. Wij pleiten voor een onderzoek door PS naar het functioneren van Bureau Jeugdzorg, zodat wij zicht krijgen op wat er nodig is voor een goede overdracht. Dat is veel belangrijker dan te kijken naar waar de boosdoeners allemaal zitten. We moeten de taken van Bureau Jeugdzorg op een cleane manier overdragen aan de gemeenten zodat zij niet met een erfenis worden opgezadeld, en daarmee ook wij niet. Ik onderstreep nadrukkelijk dat de Statenleden een verantwoordelijkheid hebben voor een goede overdracht van provinciale jeugdzorgtaken naar de gemeenten. Daarvoor moeten zij op de eerste plaats goed zijn geïnformeerd. Vandaar dat ik een motie indien waarin om een onderzoek door PS wordt gevraagd. Wij vinden dat gerechtvaardigd en ik hoop dat de andere fracties die mening met ons delen. We kunnen dan nog spreken over de wijze waarop wij dat in het vat gieten. De opdracht luidt dat duidelijk wordt aangegeven wat er binnen Bureau Jeugdzorg Zeeland nodig is om de taken waarvoor deze instelling staat zo goed mogelijk te omschrijven en daarvoor de zaken uit het verleden te duiden, voor zover daarvan nog sprake is, die het resultaat negatief kunnen beïnvloeden. Daar draait het om.

Ten slotte merk ik nog het volgende op. Nu er twee prominenten zijn ingeschakeld om de zaak intussen op orde te houden respectievelijk enigszins te brengen, wil ik die niet voor de voeten lopen. Dat wil ik absoluut niet. Ik heb dus niet op voorhand kritiek op het optreden van de gedeputeerde. We hebben daar geen beeld bij. Wij willen wat er gaande is, een handje helpen met een onderzoek. Daar hebben wij met z'n allen toch recht op.

De **voorzitter**. Door de leden Robesin en Babijn is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 23 mei 2011;

Overwegende dat:

- wij als Statenleden medeverantwoordelijk zijn voor de opvang en begeleiding van kinderen en jongeren in Zeeland, die niet zonder problemen volwassen kunnen worden;
- BJZ Zeeland moet toewerken naar een overdracht van taken naar de gemeenten;
- zij daarvoor een goed draaiende organisatie nodig heeft waar voor iedereen duidelijk is welke de consequenties zijn van deze overdracht;
- dit een leiderschap vereist dat duidelijk en daadkrachtig is, maar ook de voorwaarden voor een veilig werkklimaat kan scheppen;
- het tot nu toe bij bestuur en management lijkt te ontbreken aan die vereiste duidelijkheid, daadkracht en veiligheid;
- er kennelijk al langere tijd problemen zijn op bestuurlijk en managementniveau binnen BJZ Zeeland en dit in korte tijd geleid heeft tot veel wisselingen op dat niveau;
- de persistentie van dergelijke problemen er op zou kunnen duiden, dat er behoorlijk wat mis is/blijft bij BJZ;
- dit ons als Statenleden in de weg zou kunnen zitten om objectief te kunnen oordelen of de financiële middelen, die bij de over te dragen taken horen, voldoende dekkend zijn;

zijn van oordeel dat bovenstaande een onderzoek vanuit PS rechtvaardigt, met als opdracht duidelijk aan te geven wat er nodig is binnen BJZ Zeeland om de taken waar deze instelling voor staat, zo goed mogelijk te omschrijven en daarvoor de zaken uit het verleden te duiden voor zover zij nog bestaan en het resultaat negatief zouden kunnen beïnvloeden,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 2.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Vragen, vragen en nog eens vragen en vooral ook zorgen. Hoe heeft het zo ver kunnen komen? Ontslag op staande voet van de voorzitter van de raad van toezicht en schorsing van de overige leden, die vervolgens zijn opgestapt. Verliezers bij de raad van toezicht, maar ook ruimer binnen jeugdzorg en bij de provincie, nog los van de imagoschade door deze situatie. De beantwoording van de vragen van de ChristenUnie roept vooral nieuwe vragen op. Ik heb er een aantal. Waarom gaat het college niet in op de brief van de raad van toezicht van 27 april? Waarom heeft het college in

zijn persbericht over de benoeming van twee leden tot tijdelijke raad van toezicht, tevens standpunten opgenomen van de cliëntenraad en de ondernemingsraad over de brief van de raad van toezicht? Is het college met de VVD van mening dat het beter was geweest, dit niet te doen, gelet op ieders eigen verantwoordelijkheden binnen jeugdzorg, ook als het om het uitdragen van standpunten gaat?

Het college stelt dat door het handelen van de raad van toezicht bij de procedure tot werving van een nieuwe directeur/bestuurder de uitvoering van taken bij Bureau Jeugdzorg in gevaar zou komen. Waarom wekt het college de indruk dat het eenzijdig de schuld bij de raad van toezicht legt, terwijl toch juist MT en teamleiders ermee kwamen, toen de procedure en een in beeld zijnde kandidaat hen kennelijk niet zinde? Heeft het college zelf aan de hand van feiten vastgesteld dat de raad van toezicht de procedure voor benoeming heeft geschonden, of baseert het college dat alleen op hetgeen vanuit het Bureau Jeugdzorg tot hem kwam? Heeft het college na het opzeggen van het vertrouwen in de raad van toezicht door managementteam en teamleiders en de schriftelijke mededeling --je zou ook kunnen zeggen een "dreigement" van het middenkader-- dat de uitvoering van taken bij Bureau Jeugdzorg in gevaar dreigde te komen, ook zelfstandig nader onderzoek gedaan naar de vraag of dat feitelijk zo was of heeft het zich uitsluitend gebaseerd op wat MT en teamleiders op papier hadden gezet? Waarom heeft het college dinsdag 19 april geen time out genomen alvorens het een zodanig zware beslissing tot onmiddellijk ontslag van de voorzitter van de raad van toezicht nam? Het college had zich dan nog nader kunnen beraden en onderzoek kunnen doen nadat het beide kampen had gehoord.

In het verlengde hiervan de vraag: is het ontslagbesluit van de voorzitter van de raad van toezicht al onherroepelijk geworden of is er bezwaar en beroep ingesteld? Is de gedeputeerde met de VVD van mening dat het tijdelijk detacheren van de beleidsmedewerker jeugdzorg als interim-directeur/bestuurder bij het Bureau Jeugdzorg bij nader inzien om meerdere redenen geen gelukkige invulling is geweest?

Het college verwijt de raad van toezicht tussentijds twee leden te hebben aangesteld met onverenigbaarheid van functies zoals bedoeld in artikel 4, vierde lid, van de Wet op de jeugdzorg. Maar is die onverenigbaarheid van functies dan niet van toepassing op de huidige interim-directeur/bestuurder, omdat immers ditzelfde artikel zich ook richt op bestuursleden en derhalve ook op de directeur/bestuursleden met een functie die betrekking heeft op de zorg bij de betreffende provincie? Met het wegsturen van de raad van toezicht zijn naar de stellige overtuiging van de VVD de problemen bij Bureau Jeugdzorg niet

opgelost. Is het college met de VVD van mening dat de hele organisatie moet worden doorgelicht? Zo ja, ziet het college hierin een taak weggelegd voor de huidige tijdelijke raad van toezicht? Hoe denkt het college dat dit anderszins kan of moet worden bewerkstelligd?

Ten slotte heb ik nog een vraag over de stopgezette procedure. Acht het college het mogelijk dat de stopgezette procedure voor benoeming van een nieuwe directeur/bestuurder wordt voortgezet of opnieuw wordt opgestart en dat alle eerdere sollicitanten daarin, voor zover zij dat uiteraard zelf nog wensen, kunnen meedraaien? Zo nee, waarom niet?

Het belang van een goede jeugdzorg in Zeeland moet voorop blijven staan. De organisatie moet toekomstproof zijn, juist met het oog op een verantwoorde overheveling van taken naar de gemeenten. Daarom mag dit debat niet het einde van de discussie zijn. Dit moet juist een aanzet zijn voor een begin met een schone lei, waarmee we verantwoord de toekomst in kunnen.

Ik heb ten slotte nog een vraag aan de heer Robesin naar aanleiding van zijn voorstel. Kan hij aangeven hoe die commissie van PS er uit zou moeten zien en welke bevoegdheden zij zou moeten hebben?

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. De meeste vragen zijn al gesteld, dus ik houd het kort. Het heeft mijn fractie verwonderd dat artikel 4, lid 5, van de Wet op de jeugdzorg van stal is gehaald: indien de juiste uitvoering van de wet, die aan de stichting wordt opgedragen, in gevaar zou komen, hebben GS de bevoegdheid om de raad van toezicht te ontslaan. Dat is toch wel een erg zwaar middel. Dat lijkt ons toch wel buitenproportioneel. Als er echt iets aan de hand is in het kader van artikel 4, lid 5, van de Wet op de jeugdzorg, denk ik, wat het interne gebeuren betreft, aan de uitvoering. Ik heb dan het beeld voor ogen van gefrustreerde ouders en/of hun kinderen die bepaalde misstanden aan de orde stellen en daarvoor geen gehoor krijgen. Dat is hier niet aan de orde. Het gaat hier over het feit van de benoeming van de raad van bestuur.

De gedeputeerde grijpt abrupt in, en dat heeft ons wat verbaasd, terwijl de afgesproken stappen in de procedure nog niet zijn afgerond. Dit wordt onder andere geciteerd in de brief van de vorige raad van toezicht, namelijk stap 8. Ik vind dat ook uitzonderlijk. Ik begrijp dat het uitvoeringsorgaan, dat daarmee belast is, preventief probeert te werken. Dat zien we ook op andere terreinen. Het is preventief dit en preventief dat. Ik noem verder geen voorbeelden. De vragen van mijn fractie sluiten aan bij wat de heer Bierens heeft gezegd. In het gesprek van 19 april met de voorzitter van de raad van toezicht lopen de emoties waarschijnlijk wat op en lopen standpunten en inzichten uiteen. Waarom dan geen time out

ingelast om hoor- en wederhoor toe te passen en alle betrokken partijen --ondernemingsraad, managementteam-- elkaar eens even recht in de ogen te laten kijken en de vraag te laten beantwoorden: hoe gaan we verder om tot een aanvaardbare oplossing te komen? Dat heeft ons echt verbaasd. Ik hoop dat daar aan de hand van de vragen wat meer duidelijkheid in komt. Wij hopen dat de beantwoording op een zakelijke en integere wijze geschiedt, want het gaat ook over individuele personen. Mijn fracties hoopt dat zij niet verder beschadigd worden.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Bureau Jeugdzorg is een organisatie met een moeilijke opdracht. Er wordt een regelmatig beroep op Bureau Jeugdzorg gedaan, meer dan de organisatie aankan en middelen voor heeft. De organisatie biedt hulp die niet altijd op waarde geschat wordt door de betrokken cliënten en staat voortdurend bloot aan kritiek, maar naar ons gevoel was de organisatie goed op weg. Verdere verbetering is gewenst, maar dit proces van opbouw wordt niet gediend door de huidige situatie en dat is ook de zorg van D66. Ik heb een aantal vragen.

Anderhalf jaar geleden had Bureau Jeugdzorg een managementteam van vijf personen: directeur, controller, twee managers primair proces en een directiesecretaris. Momenteel kennen we uit de stukken een waarnemend manager en een manager primair proces. Acht de gedeputeerde dit een wenselijke zaak? Heeft de gedeputeerde hierin op enig moment geïntervenieerd? Wat is er gebeurd tussen het vertrek van de vorige directeur in december 2010 en het aantreden van de huidige waarnemend manager in 2011? Heeft de gedeputeerde hierin geïntervenieerd? Was de gedeputeerde op de hoogte van het feit dat er een ambtenaar van de provincie werd aangesteld als waarnemend directeur? Heeft hij daaraan medewerking verleend? Vindt hij dit een goede zaak? Was de gedeputeerde ervan op de hoogte dat deze ambtenaar vervolgens mee ging dingen naar de ontstane functie van directeur? Is de in de stukken meegezonden selectieprocedure van twaalf punten de gehele benoemingsprocedure of slechts een deel ervan? Ik vraag dit omdat dit stuk een cruciale rol lijkt te spelen, maar het is niet gedateerd of ondertekend en het lijkt op een of andere manier niet geheel compleet.

Naar aanleiding van de beantwoording van de vragen van de CU: hoe heeft de gedeputeerde vastgesteld dat er geen bereidheid meer bestond tot een gesprek? Hoe heeft de gedeputeerde de opmerking geverifieerd dat het handelen van de raad van toezicht de zorg in gevaar bracht? Een vraag over de beantwoording van vraag 5c: is de procedure van de enige voor te dragen kandidaat

opgeschort of beëindigd? Acht de gedeputeerde dit wel een ingreep in de procedure? Als laatste: is de gedeputeerde op de hoogte van de uitkomsten van het laatst bij Bureau Jeugdzorg gehouden MTO (medewerkerstevredenheidsonderzoek). Heeft hij dat op een of andere manier laten meewegen in zijn beslissing om de raad van toezicht te schorsen dan wel te ontslaan?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ook de Partij van de Arbeid maakt zich grote zorgen over de gehele gang van zaken in de afgelopen periode in de jeugdzorg. De oud-voorzitter van de raad van toezicht schetst in zijn brief van 27 april een niet al te florissant beeld van de huidige cultuur bij het Bureau Jeugdzorg. De PvdA-fractie proeft uit deze brief dat de oud-voorzitter van de raad van toezicht de vuile was heeft buiten gehangen. Gedeputeerde Staten nemen in de antwoorden op de schriftelijke vragen van de ChristenUnie afstand van dit geschetste beeld. Bureau Jeugdzorg is in de waarneming van Gedeputeerde Staten een professionele organisatie, waar hard en goed wordt gewerkt in het belang van het kind. De organisatie en de financiën van Bureau Jeugdzorg zijn op orde. Maar hoe kan het dan zo escaleren? Er is sprake van een vertrouwenscrisis. Het managementteam en de teamleiders die geen vertrouwen meer hebben in de oude raad van toezicht stelden dat de bezem door de organisatie moet worden gehaald, omdat het middenkader autoritair leiderschap vertoont en geen enkel gezag van een hoog orgaan tolereert, met op de achtergrond een sollicitatieprocedure voor een nieuwe directeur/bestuurder die wel of niet goed is doorlopen. Deze sollicitatieprocedure is waarschijnlijk de beroemde druppel die de emmer doet overlopen. Problemen moeten al onderhuids hebben geborrelt, anders komt het niet tot zo'n escalatie.

GS hebben besloten om in te grijpen op grond van artikel 4, vijfde lid, van de Wet op de jeugdzorg. Gedeputeerde Staten kunnen alleen ingrijpen als uitvoering van de jeugdzorg in gevaar komt. Voor de PvdA-fractie is niet helder waaruit dit gevaar bestaat. Dat kan toch niet alleen voortkomen uit de brief van het management? Immers, volgens Gedeputeerde Staten functioneerde Bureau Jeugdzorg goed. Graag ziet de PvdA-fractie uitgelegd waaruit dit gevaar dan heeft bestaan. Op basis waarvan hebben Gedeputeerde Staten gemeend op te moeten treden door de voorzitter van de raad van toezicht volgens mij eerst te schorsen en later ook te ontslaan? Was dit overigens de enige mogelijkheid? Moest dit allemaal zo op het scherpst van de snede of kon de vertrouwenscrisis op een andere manier worden opgelost? Waarom op dit moment? Had er niet eerder ingegrepen kunnen worden? Wij vermoeden namelijk dat die

problemen al eerder aanwezig waren. Last but not least: hoe nu verder? Zijn de problemen opgelost nu er een tijdelijke raad van toezicht is aangesteld?

De PvdA-fractie verwacht dat de problemen bij Bureau Jeugdzorg met grote voortvarendheid worden opgelost. Het gaat hier immers om kwetsbare mensen die zorg nodig hebben en dat behoort goed geregeld en georganiseerd te zijn.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik zal mij houden aan de oproep van de heer Babijn van het CDA om het in ieder geval netjes te doen en om je emoties te bewaren, hoewel dat best moeilijk is. Ik durf namelijk te stellen dat we in de afgelopen acht jaar enorm hard aan de jeugdzorg hebben getrokken. Ook in deze zaal is diverse keren geconstateerd dat het uitgevoerde beleid overeenkomstig was met hetgeen wij willen met de zorg aan jeugd die problemen heeft. Dat is altijd het eerste waaraan wij moeten denken. Ik was blij met de opmerking van de heer Babijn dat het bij bijzondere zaken zoals ontslag in zijn beleving dan over ouders gaat die vinden dat hun kinderen verkeerd zijn behandeld of over een zorgkwestie. Toch geloof ik dat dit ermee te maken heeft. Ik ben zeer geschrokken toen ik op de hoogte werd gebracht van de verstoorde relatie, nog erger: het opzeggen van het vertrouwen van het gehele managementteam in de raad van toezicht. Dat spitste zich toe op de protocoltoepassing die de raad van toezicht zelf had ontworpen. Het managementteam zei dat de stappen acht en negen waren overgeslagen en dat direct naar elf was overgegaan. Dat is een: een compleet wantrouwen in de raad van toezicht. Er is informatie ingewonnen. Op de betreffende dinsdag was het mijn bedoeling om het college te horen over de vraag hoe nu verder. Juist voordat het college bijeen zou komen, belt de voorzitter van de raad van toezicht mij op. Hij vroeg een gesprek aan. Ik meldde dat dit goed uitkwam, omdat ik juist naar het college ging over deze zaak, en dat wij daarover die middag konden spreken. Ik ging in gesprek. Waarom ontslag? Laat ik eerst stellen dat ik met de betreffende voorzitter in de afgelopen jaren een uitstekende relatie heb gehad. Dat kunt u nalezen in de verslagen van de bestuurlijke overleggen die ik met hem en de toenmalige directeur/bestuurder heb gehad. Ik heb nog nooit een klacht op mijn kantoor gehad over de interne perikelen van jeugdzorg. Ik constateer als toezichthouder dat uit allerlei onderzoeken van de inspectie en allerlei gegevens vanuit de taskforce jeugd, de Signs of Safety-successen, bleek dat we op de goede weg waren, bijvoorbeeld op het punt van het inlopen van wachtlijsten. Daar zaten veel bevlogen medewerkers achter. Op mijn vraag aan de raad van toezicht of hij door wilde gaan op de manier zoals hij nu doorging in de benoemingsprocedure werd gezegd: absoluut.

Toen kwam er een kwalificatie over jeugdzorg die ver verwijderd was van de feiten zoals de jeugdzorg zijn werk doet, ver verwijderd. Het werk van het bureau werd in een hoek geduwd waar het niet thuishoort, afgezien van de vraag of het gehele managementteam deugt. Ik had dit van die kant nooit gehoord noch van de directeur/bestuurder. Ik vroeg: persisteer je in de wijze waarop je dit gaat doen? Ja, en ik wil niet bungelen, ik wil nu een antwoord van u, zo stelde hij. Wat moest ik toen doen? Een managementteam met wantrouwen, een kandidaat die wellicht niet aanvaard werd, een financieel probleem dat werd gekweekt, want dat heeft repercussies, en een onderlinge strijd die misschien wel een jaar kan duren. Terwijl wij al jaren bezig zijn om ons werk naar de gemeenten over te brengen, met gekwalificeerde resultaten. Dat kunt u lezen in de overeenkomst met de gemeenten en ook opmaken uit uitingen van het ministerie. Ik heb niks tegen de raad van toezicht en ook niet tegen de voorzitter, want ik kon daar altijd goed mee opschieten, maar ik werd gewoon gedwongen door de opmerking: ik wil niet blijven bungelen en ik ga door. Het enige wat ik toen kon doen was ontslag. Dat was volgens mij op dat moment echt het enige wat ik kon doen. Dat was geen sinecure, als je goed met iemand omgaat en daar nooit een probleem mee hebt gehad. Gezien de verslagen van de raad van toezicht en het bestuur, had ik de overtuiging dat er grote narijheid werd geschetst over het gehele Bureau Jeugdzorg. Op die grond heb ik dat toen gedaan. Was dat te snel? Dat zou kunnen, maar ik kon niet anders op dat moment. Dat zou grote, nare gevolgen hebben. Koos ik toen voor het managementteam? Nee. Ik wist op dat moment de ernst van de zaak niet, of het iets ernstigs was en over wie of wat het ging. Dat is ook mijn taak niet. Die ligt op basis van het model bij de directeur/bestuurder en vervolgens bij de raad van toezicht, en daar had ik niets van gehoord. Ik constateerde alleen dat ons werk goed ging en dat we als het ware scoorden te midden van de bureaus jeugdzorg in Nederland.

De heer **Beekman** (CU). U zegt: ik kon op dat moment niet anders. Daarbij gaat u ervan uit en veronderstelt u dat, wat het MT schrijft in zijn brief, de stappen zeven, acht, negen en tien zijn overgeslagen. Dat hoorde ik u zeggen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik weet niet waar u op uit bent, maar ik heb gekozen voor mijn werk, voor de jeugdzorg. Ik heb gekozen voor doorgaan. U snapt toch ook wel dat als een geheel managementteam overhoop ligt... Of het waar was, wist ik niet. De raad van toezicht gaat door in de ingezette procedure --of hij nu stap twee, zes, zeven of tien heeft overgeslagen-- terwijl er een gigantisch wantrouwen was met grote, nadelige gevolgen voor de jeugdzorg. U kunt mij verwijten

dat ik het verkeerd deed, maar dat was op dat moment. Als ik nu terugkijk naar de feiten en de brieven, oké. Maar toen heb ik echt gekozen voor doorgaan, want er zijn moeilijke tijden voor de jeugdzorg in het geding.

De heer **Beekman** (CU). Wat dat laatste betreft, zitten we precies op dezelfde lijn. Dat is ook de zorg. U hebt er toen voor gekozen om in te grijpen. U zegt: ik kon op dat moment niet anders, welke stap er ook was overgeslagen. Dat is echter wel cruciaal. Het is de taak van de raad van toezicht om een directeur te benoemen. Het is de uitleg van de MT-leden dat de raad zich niet aan de procedure heeft gehouden. Is dat zo? Hebt u dat juridisch getoetst?

De heer **Van Heukelom** (GS). Uiteraard. Voordat ik naar het gesprek ging met de raad van toezicht heb ik twee dingen getoetst: mijn positie en de wettelijke mogelijkheden. Daarnaast is het protocol getoetst door de interne juristen. Zij gaven mij te kennen dat die stappen waren overgeslagen. Daar ben ik mee weggegaan. Als daar bezwaar tegen komt, dan volgt er jurisprudentie, maar daar ben ik mee weggegaan. Ook ten aanzien van de ex-ambtenaar is exact nagegaan wat er juridisch aan de hand is. Als hij dan persisteert en zegt: ik ga die kant op, heb ik bewust gekozen voor de zorg en de mensen die daarin werken.

De heer **Beekman** (CU). U gaat er daarbij van uit dat op het moment dat de raad doorgaat op de ingeslagen weg, de zorg in gevaar komt. Dat kunt u alleen baseren op de brief die u de dag ervoor, op de achttiende, hebt gekregen van de teamleiders waarin zij letterlijk zeggen: als op deze weg wordt doorgedaan, komt de zorg in gevaar.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat maakt toch niet uit. Je constateert een groot wantrouwen en ontbrekend draagvlak, vanwege een directeur die benoemd scheen te worden, die ik niet kende en waarvoor geen draagvlak is. Wat stimuleer je in een onderneming om een zaak op die wijze door te laten gaan? Als er geen overleg mogelijk is, dan moet je handelend optreden. Dat heb ik gedaan, ook overeenkomstig de stappen acht en negen en ook overeenkomstig artikel 4, lid 5.

De heer **Beekman** (CU). Dit is een cruciaal punt. De verantwoordelijkheid van de raad van toezicht is de benoeming van een directeur. Ik heb de procedure laten toetsen, ook bij een arbeidsjurist. Ik heb gevraagd naar zijn visie op die procedure. Hij zegt dat het woord "kandidaten" misschien wat verwarring kan geven, maar bij geschikte kandidaten heeft de raad van toezicht de bevoegdheid om er nul of vijf voor te dragen. Het gaat namelijk om geschikte kandidaten. De raad

van toezicht draagt die voor. Het bezwaar was dat er niet meer kandidaten waren, maar de raad van toezicht heeft een kandidaat voorgedragen voor advies aan, zoals in stap acht staat, de ondernemingsraad, de cliëntenraad en het MT. De ondernemingsraad heeft, naar ik mij heb laten informeren, gezegd dat hij liever meerdere kandidaten had gehad om uit te kiezen, maar hij heeft niet gezegd, geen advies uit te brengen. Is die stap nu overgeslagen of heeft men, toen het advies van de raad van toezicht voorlag voor de betreffende kandidaat, gezegd: dit willen wij helemaal niet? Dat is van belang voor de rechtmatigheid om op dat moment op te treden.

De heer **Van Heukelom** (GS). U citeert waarschijnlijk uit de brief van de voorzitter van de raad van toezicht. Onze juristen hebben mij dit geadviseerd. Wij kunnen dat uit laten zoeken, maar dat is een welles-nietesspelletje. Ik heb geconstateerd dat er wantrouwen was en het draagvlak zodanig ontbrak dat ik van mening was dat het op deze manier en in deze tijd gevaarlijk was om zo met elkaar door te gaan. Dan ligt de hele zaak eventueel voor een jaar plat. Ik heb toen dat besluit genomen. Overigens ben ik blij dat ik openlijk mag zeggen dat de cliëntenraad mij tot nog toe steunt vanwege de zorgvuldige keuze voor de zorg.

De heer **Beekman** (CU). Maar de cliëntenraad heeft niet gezegd dat hij vervolgens niet zou adviseren over de kandidaat. Ik heb begrepen dat de cliëntenraad er ook enigszins over verdeeld is.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik weet inmiddels wie de kandidaat is, want deze heeft zich inmiddels via de mail bij mij bekend gemaakt. Die kandidaat mag meedoen van mij. Daar gaat het mij niet om. Dat is ook mijn taak niet. De benoeming van een directeur gebeurt door de raad van toezicht. Als dat verkeerd gaat, dan hebben we een groot probleem. Als hij dan persisteert en doorgaat, dan schep je een probleem. Ik wist niet van wat er misging bij Bureau Jeugdzorg. Ik dacht dat het allemaal goed ging. Ik ben niet geïnformeerd.

De heer **Hijgena** (D66). De gedeputeerde zegt: ik weet inmiddels wie deze kandidaat is, want deze heeft zich per mail bij mij gemeld. Maar de naam van deze kandidaat is in de voorliggende procedure genoemd. Die staat onder andere in de brief van de teamleiders aan de raad van toezicht, die u in afschrift hebt gekregen. U wist die naam.

De heer **Van Heukelom** (GS). Bij mij was die naam zwart gemaakt. Ik ken deze kandidaat overigens wel, maar uit mijn netwerk. Ik wist die naam toen echter niet. Ik kende alleen de kwalificaties. Ik ken

haar niet uit het veld, want zij komt helemaal niet uit deze streek. Ik ken haar helemaal niet.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. De raad van toezicht is weg. Hij kan niet meer verweten worden, de procedure niet goed toe te passen. Het middenkader zit er echter nog wel. Ik trek de simpele conclusie dat we, zolang het middenkader er zit, met de benoemingsprocedure niet verder kunnen. U zegt zelf dat de kandidaat waar alles om draait wat u betreft mee mag doen, maar die is onacceptabel voor het middenkader.

De heer **Van Heukelom** (GS). De twee rapporteurs hebben de opdracht om mij te rapporteren over wat er is gezegd over het managementteam, gehoord de cliëntenraad en de ondernemingsraad.

De heer **Bierens** (VVD). U had die afweging dan toch later moeten en kunnen maken? We komen nu niet verder met de benoemingsprocedure, omdat het middenkader die kandidaat sowieso niet benoembaar vindt.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat is een taak voor de raad van toezicht en voor de directie, want die heeft ook wat te zeggen in dezen, en dan wordt het nog moeilijker.

De heer **Bierens** (VVD). U bent het toch met ons eens dat het onbestaanbaar is dat het middenkader blokkades opwerpt op het moment dat er een kandidaat is die hem niet zint.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat feit wel, tenzij het stelt dat de raad van toezicht het protocol niet handhaaft, dat uiteindelijk door de raad van toezicht is vastgesteld. Dat zeggen zij.

De heer **Bierens** (VVD). Maar de cliëntenraad en de ondernemingsraad zeggen dat niet.

De heer **Van Heukelom** (GS). Op dat moment is het wantrouwen zodanig dat ik niet verder kan. De informatie die nu moet komen, is wat daarvan waar is. De Partij voor Zeeland zegt: als er een paar foute mensen zitten, dan moet je die verwijderen.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat was in een andere context.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat gaat ook niet zo gemakkelijk. Nu onderzoeken we wat ervan waar is. We hadden een directeur/bestuurder, die wegging. We hadden een waarnemer, die wegging, althans die langdurig ziek is. Door de raad van toezicht is gevraagd of het goed is dat de betreffende ambtenaar --wiens naam helaas in het stuk staat-- interim-directeur jeugdzorg wordt. Ik heb gezegd dat ik daar niet blij mee ben. U kunt dat

vragen aan zijn clusterhoofd, die ik erbij heb geroepen. U kunt het vragen aan zijn afdelingshoofd, die ik erbij heb geroepen. Ik heb gezegd: ik ben er niet blij mee, omdat je hiermee vermenging van functies krijgt. Er werd erop aangedrongen en gesteld dat hij ook mee zou kunnen doen ten aanzien van die functie. Dat was nog niet zeker, maar ik had wel signalen gehad dat dit zou kunnen. De raad van toezicht stelde dat deze man voor hem een meer dan serieuze kandidaat is. Dat is vanuit het toezicht voldoende, want je weet nooit exact wat je in huis haalt. Hij had die functie ook nooit gedaan. Ik heb toen gezegd: oké, klaar. Ik heb tegen die ambtenaar gezegd: weet goed wat u doet, want u bent gedetacheerd, maar u komt niet meer terug bij jeugdzorg, want dat kan niet, en u kunt ook niet terug naar het IPO, waar hij gedetacheerd is. Ik vond het een zeer onhandige oplossing. Op verzoek van de raad van toezicht hebben we de constructie toegelaten. Ik heb het dus niet zelf verzonnen.

De heer **Beekman** (CU). Waarom heeft u niet voor een cool-down-periode gekozen? Je kunt toch niet op basis van de opmerking van de voorzitter dat hij duidelijkheid wil hebben, zeggen: er was geen keuze meer? U hebt de kans om te zeggen dat u dat eerst eens even goed in een paar dagen op een rijtje wilt zetten. Dat is één. Mijn tweede vraag is of u expliciet kunt maken waarin het gevaar gelegen was. Als het MT zegt dat een kandidaat voor hem onacceptabel is, en de andere kwalificaties geeft zoals in de brief zijn opgenomen, denkt u dan dat het MT gaat staken? Hoe moet ik dat beoordelen?

De heer **Van Heukelom** (GS). De voorzitter van de raad van toezicht dwong mij. Hij zei: ik ga niet terug, we gaan deze kant op, we doen het niet fout, met daarbij een kwalificatie van het Bureau Jeugdzorg. U laat mij niet bungelen, stelde hij, ik wil nu uw antwoord.

De heer **Beekman** (CU). U had hem toch de keuze kunnen laten? U had toch kunnen zeggen, zorgvuldig te willen handelen? Als hij dat niet voldoende vond, dan kon hij toch zelf z'n ontslag indienen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ook dat heb ik gevraagd.

De heer **Beekman** (CU). Dwingen? U bent er altijd nog zelf bij. U hebt hem in dit geval ontslag gegeven. Dat is ook in de beeldvorming wezenlijk anders dan dat iemand zelf ontslag neemt.

De heer **Van Heukelom** (GS). Die kans is mij niet geboden.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Maar waar bestond het gevaar dan uit voor de jeugdzorg? U maakt gebruik van uw bevoegdheid.

De heer **Van Heukelom** (GS). Als wantrouwen zo groot is... We hebben geen directeur. We hebben geen waarnemend directeur. We staan financieel voor grote operaties, waaronder het verplichte deel dat onder spanning staat vanwege de tarieven, hetgeen wachtlijsten op gaat leveren. Ik noem de overgang naar de gemeenten. Een goede leiding en een goede raad van toezicht zijn van uitiem belang. Als alle tien de managers zeggen dat ze ermee stoppen, zich ziek melden of weet ik wat, en we gaan door met die procedure, dan volgen er juridische procedures. Uit ervaring weten wij dat dit verschrikkelijk lang duurt. Dat kunnen we gewoon niet hebben. Ik kon die keuze niet maken. U laat mij niet bungelen, werd gezegd.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Had u dat niet kunnen zien aankomen? Er is nu een escalatie tussen de raad van toezicht en het managementteam. Dat moet al veel en veel eerder hebben gespeeld. Dat gebeurt niet van het ene op het andere moment.

De heer **Van Heukelom** (GS). In het wettelijke model ben ik verplicht om mij te wenden tot de raad van toezicht, die in het governance model bepaalde bevoegdheden heeft. Ik heb met de directeur/bestuurder en de raad van toezicht de afgelopen jaren regelmatig vergaderd. Daar zijn ook verslagen van. U kunt mij een sufferd noemen, maar ik moet mij houden aan de geschreven tekst en er kwam niets van dien aard uit naar voren.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Bent u dan zo verkeerd geïnformeerd? Heeft u geen andere signalen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Op papier heb ik niets. Je hoort wel eens wat in het circuit en ik heb het expliciet aan de vorige directeur/bestuurder gevraagd. Het ging goed. Mijn bevoegdheid reikt niet zo gek ver, en hij zei: het gaat goed. Ik moet dan kijken naar de resultaten in de jeugdzorg.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Zijn de problemen nu opgelost? Het management zit er. Er komt een andere raad van toezicht. Is het allemaal opgelost?

De heer **Van Heukelom** (GS). Uiteraard niet. De nieuwe raad heeft een aantal opdrachten, waaronder na te gaan wat de problematiek behelst, over wie en wat het gaat. Er worden in de brief van de raad van toezicht nogal wat dingen gezegd: onveiligheid, dictatoriaal gedrag in wezen. Dat zijn geen kleine dingen. Dat oplossen heeft voorrang. Daarvoor worden de ondernemingsraad, de cliëntenraad en het managementteam gehoord. Daar wordt op korte termijn met prioriteit aan

gewerkt. We moeten ook in de gaten houden dat we uit moeten komen bij de benoeming van een directeur/bestuurder.

De heer **Hijgenaar** (D66). Het besluit van de gedeputeerde lijkt gebaseerd te zijn op de brief van de teamleiders. Wat hebben zij naar zijn mening met de brief beoogd? Waar waren zij op uit?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik heb het gezien als: dit kwam tot mij, waarbij het gehele managementteam het vertrouwen opzegde in de raad van toezicht. Ik ben door de raad van toezicht niet ingelicht over de problematiek, die misschien oud of ouder is. Ik heb slechts tot mij genomen dat er duidelijk iets structureel verkeerd gaat met als gevolg dat er nadelen zijn voor de inhoud van het werk. Dat is mijn overweging geweest, niet meer en niet minder. Nu zal blijken dat deze raad van toezicht de opdracht heeft om dat boven tafel te brengen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik stelde de vraag aan de gedeputeerde omdat het een andere zaak was geweest indien de teamleiders hadden gesteld dat met de gevolgde procedure een kandidaat wordt benoemd waar zij mogelijkerwijs niet mee kunnen samenwerken en dat zij de gedeputeerde hadden verzocht, op zijn schreden terug te keren. Dat hebben ze niet gedaan. Ze hebben een brief geschreven waarin ze het vertrouwen opzegden. Ze hebben de deur dicht gedaan. De gedeputeerde heeft die deur op de grendel gedaan. Heeft hij op geen enkel moment de verantwoordelijkheid gevoeld om te controleren of dat nu wel terecht was?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik heb laten uitzoeken of het tien mensen betreft en of het een unaniem gevoel betrof. Daarna spreek ik de raad van toezicht en de directeur/bestuurder aan. Ik heb geconstateerd dat het wantrouwen gigantisch groot was, dat de raad van toezicht persisteerde in zijn handelwijze en dat het dan ook een onoverkomelijke brug was. Ik heb toen mijn verantwoordelijkheid genomen. Ik kies dan voor de zorg.

De heer **Muste** (PVV). Ik heb een procedurele vraag. De heer Van Heukelom heeft gelijk dat op basis van de Wet op de jeugdzorg artikel 4, lid 4, bijvoorbeeld een schoolmeester niet bij CZ mag zitten, maar waarom komt hij daar pas na drie maanden achter? Screent hij dat niet tevoren? Dat vind ik heel slordig.

De heer **Van Heukelom** (GS). De afspraak is dat ik daar schriftelijk van op de hoogte wordt gesteld. Ik heb onderzoek gedaan naar de brief. Niemand, maar dan ook niemand heeft deze brief ontvangen.

Ik was dus niet op de hoogte. Er zaten namen bij die ik wel kende, maar ik was niet op de hoogte.

De heer **Beekman** (CU). Mijnheer Van Heukelom. Als u terugkijkt, vindt u dan eigenlijk niet dat u wat te snel hebt gehandeld en dat u, met de kennis van nu, dat anders aan had moeten pakken?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik snap de vraag. Ik deed dat toen en doe dat nu ook in de beantwoording vanuit dezelfde bewogenheid voor de jeugdzorg. Dit is ziek. Dit kan niet. Dan loopt de jeugdzorg gevaar, ook als je vier maanden later ingrijpt en als je een onderzoek instelt. Als je de gelegenheid geeft voor hoor- en wederhoor, kom je in een eindeloze discussie terecht. Ik heb het echt gedaan omdat het mij niet zal gebeuren dat de jeugdzorg mij wordt ontfutseld. Dat gaan we, zeker in deze tijd, niet doen. Financieel is de situatie heel gespannen. Daarnaast moet de overgang naar de gemeenten wel op tijd klaar zijn, niet 2013, maar 2016, gelukkig.

De heer **Beekman** (CU). Ik verzoek om een korte schorsing.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**. De interpellant verzoekt om zijn tweede termijn na de middagpauze te mogen doen. Daartoe wordt besloten.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. We hebben de motie over Waterdunen ingediend nog voordat we de gedeputeerde hadden gehoord. Ik ben niet hartstikke enthousiast over zijn antwoord, maar ik kan me zijn boodschap wel voorstellen, gezien het feit dat hij nog maar kort deze portefeuille heeft en dat het een nogal ingewikkelde materie is. Hij zei dat hij absoluut alles wat er aan informatie is, beschikbaar wil stellen aan de Staten, voor zover dat mogelijk is. Persoonlijke zaken zijn daarbij niet aan de orde. Er wordt nagegaan wat er op het gemeentehuis in Sluis ligt. Als dat gecommuniceerd kan worden in de commissie, en die informatie komt, want er zijn veel nieuwe Statenleden en die hebben er recht op, goed te weten wat er is, dan zijn wij bereid om de motie aan te houden.

De **voorzitter**. Ik heb de gedeputeerde dat horen zeggen. Is dat voldoende of moet hij dat nog een keer herhalen?

De heer **Robesin** (PvZ). Nee hoor.

De **voorzitter**. Motie nr. 1 is ingetrokken.

9. **Ingekomen stukken GS en CdK**
10. **Brief Commissaris van de Koningin van 4 april 2011 over Burgerjaarverslag (11008833)**

De heer **Hijgena** (D66). Voorzitter. Wij vinden dat het burgerjaarverslag op een mooie, innovatieve wijze is vorm gegeven. Wat D66 betreft, mag het de volgende keer net zo innovatief, maar wel als onderdeel van de integrale stukken en niet meer als een apart burgerjaarverslag, niet omdat we er geen waardering voor hebben, maar omdat we vinden dat het niet strijdig is om het in een gezamenlijk stuk met de jaarrekening uit te brengen.

Voorzitter: de heer Roeland

Mevrouw **Peijs** (CdK). Hartelijk dank. We moesten het deze keer nog apart doen omdat de wet niet op tijd klaar was. Volgend jaar is die er wel. Dan zal het burgerjaarverslag vast worden opgenomen in de jaarrekening. We hebben dat dit jaar voor de zekerheid nu zo gedaan. Het stond ook op de website, voor wie dat nog wil nakijken. We hebben afgesproken dat Provinciale Staten een thema kunnen indienen dat zij graag behandeld willen zien worden in het verslag. Ik denk dat we het daarmee goed hebben overgedragen.

Voorzitter: mevrouw Peijs

11. **Brief van GS van 8 februari 2011 met rapport "Ruimte voor verbeelding", bestuurskrachtmeting van het provinciebestuur van Zeeland (11002815)**

De **voorzitter**. Het lijkt wel of we maar één gedeputeerde hebben in deze provincie, want de heer Van Heukelom zal ook dit onderwerp behandelen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Ruimte voor verbeelding is het resultaat van een zorgvuldig onderzoek, bedoeld als een leer- en ontwikkelinstrument voor het provinciebestuur. En zo wil de CDA-Statensfractie dit rapport ook benaderen. Het belangrijkste leerpunt is duidelijker keuzes maken en ons focussen, deze keuzes ook te realiseren. Het is mooi dat in het collegeprogramma Stuwende krachten de focus wordt gelegd op economische ontwikkeling. Vervolgens is het voor ons als Staten belangrijk om daar met z'n allen verder invulling aan te geven. Immers, het collegeprogramma is er een op hoofdlijnen. In het onderzoek werd bijvoorbeeld genoemd dat een duidelijker keuze voor de Sluiskiltunnel succesvol is geweest. Er kwamen middelen vanuit het Rijk, dus een mooi voorbeeld. De borden zijn geplaatst: realisatie medio 2015.

Uitvoering geven aan het collegeprogramma kan naar de mening van onze fractie door het opstellen van een strategische uitvoeringsplan, dat samen met gemeenten, bedrijven en instellingen samengesteld kan worden. Door dit plan samen op te stellen, kunnen wij er ook voor zorgen dat de provincie niet belemmerend werkt, maar juist steun geeft door kaders te stellen. Bovendien geeft het de gemeenten de kans om initiatief te tonen, want dat was ook het punt van kritiek in het rapport, namelijk dat zij dat onvoldoende zouden doen. Op deze wijze kunnen we elkaar versterken. We horen ook graag van de andere fracties in het kader van het dualisme of zij het hiermee eens zijn, zodat we het samen kunnen oppakken.

Ontwikkeling van dualisme --ik was er al mee begonnen-- is dus een ander leerpunt. We laten ons te veel leiden door Gedeputeerde Staten en nemen niet zelf het initiatief. Ook daarmee moeten we aan de slag. Er is besloten om een commissie dualisme in het leven te roepen om hieraan vorm te geven. Namens onze fractie zal Frans Babijn zitting nemen in deze commissie. Ik heb er vertrouwen in dat in deze Statensamenstelling en ook de uitgesproken intentie van de coalitiepartijen hier verder goed invulling aan zal worden gegeven.

Mevrouw de voorzitter. Een proactieve samenwerking met buurprovincies is gewenst en niet alleen voor de overheidsinstanties, maar ook voor de bedrijven. De CDA-fractie vindt het belangrijk. Daarom heeft de heer Bergen ook vragen gesteld over de havenvisie 2030 van het Rotterdams havenbedrijf. Nu ik de provincie even uitga, wil ik ook even doorreizen naar Den Haag en Brussel, want de lobby daar is ook belangrijk. Mevrouw de voorzitter. Uw rol als commissaris is erg belangrijk. U kunt zich nu volledig op uw kerntaken richten. We zijn ervan overtuigd dat die lobby nog meer vruchten zal afwerpen.

Dat lobby of bemiddeling vaak tot grote successen leidt, is overigens al vaker bewezen. Daarom wil ik nu toch eens een complimentje aan de gedeputeerde geven, de heer Van Beveren, voor de bemiddelende rol die hij heeft gehad tussen Delta en de REW. Uit de reactie in de zaal maak ik op dat iedereen weer een beetje ontspannen kan zijn en dat is fijn.

Een goed voorbeeld van een duidelijke keuze is dus ook de tweede kerncentrale naar Zeeland. Voor de leden van Gedeputeerde Staten lijkt het ons goed dat de aanbeveling over een gebiedsgerichte aanpak serieus overwogen wordt. De heer Heijning heeft in de commissievergadering aangegeven dat er een werkgroep aan de slag is. Het aantal gedeputeerden --het zijn er nu maar vier-- leent zich naar onze mening uitstekend voor een mooie verdeling. Wat dacht u van Zeeuws-Vlaanderen, Walcheren, Beveland, Schouwen-Duiveland/Tholen? Wij horen graag of het college hier al over gesproken heeft.

Een laatste leerpunt --er stonden er natuurlijk veel meer in, maar ik houd de tijd een beetje in de gaten, anders kunnen we straks niks meer vertellen over de rekening-- is de slagkracht van de organisatie. De omvang van de organisatie zou naar verhouding groot zijn. Inmiddels vindt er al een reorganisatie plaats waarbij arbeidsplaatsen vervallen of niet meer ingevuld worden. De CDA-fractie meent dat er nog meer efficiencywinst behaald kan worden, maar dat zal door het externe bureau dat wordt ingehuurd vast en zeker aan de orde gesteld worden. Laten we ervoor zorgen dat dit proces zeer zorgvuldig zal verlopen.

Voorzitter. Ik sluit af. In het rapport wordt aangegeven dat we elkaar iets moeten gunnen. Voor een provincie als de onze, waar het eilanddenken nog steeds niet losgelaten wordt --en ik weet niet of dat ook ooit zal gebeuren-- is dat erg belangrijk bij het maken van de keuzes. Als provinciaal bestuur moeten we de helicopterview houden op macrogebied, maar wij moeten ook op hoofdlijnen keuzes maken en beleid bepalen. Wie dan zaait, zal als het niet te droog is, oogsten.

De **voorzitter**. Ik geloof dat deze Staten op het punt van dualisme snel leren.

De heer **Bouterse** (PvdA). Mevrouw de voorzitter. Het rapport Ruimte voor verbeelding, bestuurskrachtmetering van het provinciebestuur Zeeland, dateert van 8 februari 2011. In een eerste reactie van het toenmalige college staat onder andere te lezen dat het rapport wordt omarmd, zij het met de nodige nuanceringen, met name over de grootte van de provinciale organisatie. Verder wordt aangegeven dat we --en dat is een quote-- "met z'n allen aan de slag moeten". En daar zit hem nu net de kneep. De Partij van de Arbeid-fractie is van mening dat er gestart moet worden met de uitwerking. Wie wacht op wie? Hoe geven we inhoud aan de conclusies en aanbevelingen? Naast deze algemene vragen, nog een paar vragen aan het college. Hoe staat het met de uitvoering van de eerder afgesproken inkrimping van formatieplaatsen, de 85 in plaats van de 47,5 fte's zoals vermeld in het rapport? In het collegeprogramma Stuwende krachten is vermeld dat --weer een quote-- "meer ruimte en aandacht voor dualisme wordt gegeven". Waaruit mag dit blijken? Waar blijven de startnotitie en voorstellen met verschillende keuzevarianten?

Een van de meest wezenlijke zaken is naar de mening van de PvdA-fractie het integraal werken binnen de provinciale organisatie, ook wel ontschotten genoemd. Onderschrijft het college dit? Hoe wordt dit vorm gegeven?

In de vergadering van de commissie Bestuur, Financiën en Welzijn van 20 april 2011 is door meerdere fracties aangegeven dat zij het rapport onderschrijven, maar ook dat zij aan de slag willen.

Alleen de wijze waarop is nog niet ingevuld, zoals ik al eerder zei. Het ligt dus niet alleen aan het college, maar ook aan onszelf. Het instellen van een werkgroep of commissie lijkt voor de hand te liggen. Echter, ook hier stagneert het proces, om van een inhoudelijke discussie nog maar niet te spreken.

Voorzitter. Ik rond af. De PvdA-fractie stelt voor om snel te besluiten over de instelling van een werkgroep of commissie. Dat is dan eindelijk de eerste stap in de goede richting. Vervolgens moet aan de hand van het rapport en eigen inzichten gewerkt worden aan de inhoud. Daarbij komt zeker aan de orde het integraal werken van de provinciale organisatie en het verder optuigen van het dualisme. Deze zaken zijn ook terug te vinden in de aanbevelingen uit het rapport.

De heer **Roeland** (SGP). Begrijp ik de heer Bouterse goed dat hij twee werkgroepen wil? In beginsel is afgesproken, de werkgroep dualisme in het leven te roepen. Begrijp ik het goed dat de heer Bouterse nog allerlei andere dingen aan een werkgroep of aan een commissie wil toevertrouwen die eigenlijk behoren tot de uitvoering van het collegeprogramma? Het zou mij deugd doen als daartussen een helder onderscheid wordt gemaakt, een werkgroep dualisme die zich met dualisme bezighoudt en het college dat zich bezighoudt met de uitvoering van het collegeprogramma en dat de onderdelen die uit het rapport-Calon in dat programma zijn opgenomen ook uitwerkt.

De heer **Bouterse** (PvdA). Ik denk dat de werkgroep of commissie dualisme een aantal zaken uit de aanbevelingen uit het rapport-Calon kan meenemen. U heeft gelijk dat er een scheiding moet zijn. Het belangrijkste is wat ons betreft dat men een keer begint. Nu wordt er wel over gepraat, maar er wordt geen verdere invulling aan gegeven. Als men begint met de werkgroep dan wel commissie kan men daarover ook inhoudelijk spreken.

De heer **Roeland** (SGP). De heer Bouterse weet toch ook dat daarover in het presidium afspraken zijn gemaakt en dat het de bedoeling is om vandaag de namen te noemen van de personen die zitting zullen nemen in de werkgroep? In mijn ogen had het niet sneller gekund, als de Staten dat op een zorgvuldige wijze willen doen. We zijn nog maar net geïnstalleerd. We hebben in het presidium in principe besloten om een werkgroep in te stellen en om die te bemensen. Die werkgroep moet dan snel aan de slag. Als de heer Bouterse dat bedoelt, dan ben ik het volledig met hem eens.

De heer **Bouterse** (PvdA). Niet precies in dezelfde woorden die u gebruikt, maar er moet in ieder geval voor de zomer concreet iets liggen. Anders gaat het

over de zomer, over het reces heen, en dan duurt het te lang.

Voorzitter. Mijn fractie onderschrijft de mening van de visitatiecommissie over het durven maken van keuzes, daarvoor gaan en daaraan blijven vasthouden. Nu is het provinciebestuur vooral bezig met de dingen van de dag. Natuurlijk, dat hoort er ook bij, maar de blik dient toekomstgericht te zijn. Achteroverleunen door het college past hierin niet. Weliswaar vervullen Provinciale Staten een eigen rol, waar zojuist ook naar gevraagd is, maar vervolgens moeten ook de uitvoerders aan de slag. Daarbij rijst de vraag hoe het staat met de contacten richting externe partners. Wordt hierop al voorgesorteerd?

Tot slot nog een quote van ene Mark Andries: verleden heb je, toekomst moet je maken.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Het bestuurskrachtrapport Ruimte voor verbeelding staat vandaag op de agenda, maar feitelijk is het in de vorige vergadering al voor een belangrijk deel aan de orde geweest, toen we over het nieuwe collegeprogramma 2011/2015 spraken. Immers, het rapport-Calon, zoals het ook wel wordt genoemd, is een niet onbelangrijke bouwsteen geweest voor dit collegeprogramma. Aanbevelingen zoals het versterken van de provincie als kaderstellend regisseur, toezichthouder en handhaver op de kerntaken, de reorganisatie en afslanking van de ambtelijke organisatie, integraal werken, versteviging van de dualisering, verzakelijken van de verhouding met de gemeenten en de versterking van de externe belangenbehartiging zijn allemaal onderwerpen die in het nieuwe collegeprogramma zijn opgenomen. Zij wachten nu op nadere invulling en uitvoering.

Maar ook aanbeveling één, en dat is misschien wel de belangrijkste, het met externe partners maken van een Zeeuws verlangen voor de toekomst, vinden we in het collegeprogramma terug, zij het dat het als toekomstvisie is opgenomen. Deze belangrijke aanbeveling van de commissie-Calon voor een aansprekende verbeelding van het Zeeland van de toekomst verdient extra aandacht. Bij de voorbereiding en de totstandkoming van deze toekomstvisie voor de lange termijn mag het hoogste orgaan van de provincie, namelijk Provinciale Staten, uiteraard niet ontbreken. Sterker nog, de VVD-fractie vindt dat PS hierin een centrale rol moeten spelen. Aldus wordt tegelijkertijd ook invulling gegeven aan die andere belangrijke aanbeveling, namelijk die van het versterken van de dualisering.

Zonder nu de in te stellen werkgroep dualisme, want die hebben we al bijna --voor de VVD zal collega Tobias van Gent daarin zitting nemen-- voor de voeten te willen lopen, is de VVD van mening dat de Staten juist op dit onderwerp in deze periode de regie zouden moeten willen

hebben. Wij hebben dus al een concreet agendapunt. Wij zijn benieuwd naar de opvattingen van de andere fracties hierover. Uiteraard mogen oog GS geheel vrijblijvend hun standpunt hierover ventileren.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ruimte voor verbeelding. De nota geeft een aantal goede en een aantal minder goede zaken over ons provinciaal bestuur weer. Het oude college heeft de complimenten die erin staan feilloos en bijna letterlijk overgenomen. De wat minder goede zaken worden deels in twijfel getrokken, deels is men er ook mee aan de slag of men verwacht dat het huidige college dat doet. Ze worden niet genoemd en dat baart ons een beetje zorgen. Het is de fractie van D66 allemaal iets te impliciet, voorzitter. Dat was in het vorige college ook, gezien het feit dat ze de uitvoering in de begeleidende brief bij de huidige Provinciale Staten neerleggen. Meerdere partijen hebben er ook al over gesproken. We hebben daar een duidelijke rol in. In de nota zelf wordt ook gerept over een meer expliciete rol voor Provinciale Staten. In de nota wordt gevraagd om een behandeling die recht doet aan de ernst van de geconstateerde tekortkomingen, maar ook om een open communicatie met degenen die deze tekortkomingen naar voren hebben gebracht. Dat vraagt naar de mening van de fractie van D66 om een duidelijk plan van aanpak, gebaseerd op constatering, onze mening daarover, duidelijke verbeterdoelen, meetbaar en herkenbaar, met een tijdstip waarop de verbeteringen afgerond moeten zijn, en een evaluatie van de kwaliteit. Dat plan kan gemaakt worden binnen de organisatie, maar wij, Provinciale Staten, moeten het programma van eisen opstellen wat eraan ten grondslag ligt. Dat is iets concreter dus dan wat de vorige sprekers hebben gesteld. Ik vraag om een programma van eisen waarin staat waar de kaders voor de verbetervoorstellen moeten liggen. Het zal u niet ontgaan zijn dat de nota daar ook voor pleit, evenals het college in zijn huidige programma Stuwende krachten.

Daarom vraag ik de overige fracties of zij bereid zijn om een dergelijk kader of plan van eisen op te stellen voor de verdere behandeling van de aanbevelingen in deze nota. Ik zal niet alle verbeterdoelstellingen die in het stuk staan, opnoemen, maar ik vraag met nadruk om aan te geven of een eventueel initiatiefvoorstel daartoe wordt gesteund dan wel om dat samen met ons te maken. Het zijn geen gemakkelijke zaken. Daarom moeten we het zo veel mogelijk gezamenlijk doen. Ik wil het dus iets concreter maken dan: we moeten nog iets doen en we moeten ermee aan de slag. Ik vraag om een concreet programma van eisen op een concreet te noemen tijdstip op te leveren ten behoeve van een plan van aanpak.

De heer **Roeland** (SGP). Mevrouw de voorzitter. Voor ons ligt het rapport-Calon, een belangrijk rapport. Er is onderzoek gedaan. Feiten zijn bekeken en er zijn interviews geweest. Dit rapport is belangrijk. Bij de onderhandelingen over het collegeprogramma heeft dit rapport ook op tafel gelegen. In het collegeprogramma vinden we een aantal zaken terug. Ik hoop en verwacht en weet eigenlijk wel zeker, omdat ik de leden van dit college ken, dat het college op die onderdelen die in het collegeprogramma zijn opgenomen, zo snel mogelijk actie zal ondernemen. Van achteroverleunen van collegeleden heb ik nog niets gemerkt, maar als de heer Bouterse dat opmerkt, moet hij mij dat inseinen, want dan moeten we daar ongetwijfeld iets aan doen. De collegeleden ziende --de heer Heijnen heeft zijn colbertje al uitgetrokken-- heb ik er alle vertrouwen in dat het college aan de uitvoering van dit rapport-Calon, voor zover dit op zijn tafel ligt, snel, zorgvuldig en inhoudelijk goed gevolg zal geven.

De aanbevelingen. In de eerste plaats: maak met partners een Zeeuws verlangen voor de toekomst. Ik denk dat het heel goed is dat dit gaat gebeuren. De VVD heeft gezegd: de Staten moeten daarbij de regie hebben. Ik denk dat dit ook de enige mogelijkheid is. Als de Staten daar veel invloed op willen hebben, moeten zij de regie voeren. Overleggen en wat er nodig is om samen met partners tot een resultaat te komen, zijn taken die bij het college van Gedeputeerde Staten behoren te liggen. Dat kunnen wij als college van PS niet. Er ligt dus een taak voor PS, namelijk ook de regie voeren. We moeten het er nog eens goed over hebben hoe we dat gaan doen.

In reactie op het idee van collega Hijgenaar om eerst met een nota, een plan van aanpak te komen: ik neig dan toch meer naar de inbreng van de fractie van de PvdA, alhoewel ik de argumenten ervoor niet allemaal steun, dat we snel wat moeten gaan doen. We moeten daar niet al te lang mee wachten. We moeten niet eerst een uitgebreid programma van eisen gaan maken, een plan van aanpak, want ik vrees dan dat we medio volgend jaar nog aan niets handen en voeten hebben gegeven. Dat handen en voeten geven aan de aanbevelingen moet zeker gebeuren.

De versteviging van de dualisering is wat ons betreft een goede zaak. Het is ook heel positief dat daarvoor een werkgroep wordt ingesteld. Mijn fractie heeft gemeend om mij aan te moeten wijzen om zitting te nemen in de werkgroep.

De verzakelijking van de verhouding met de gemeenten is ook een aandachtspunt; meer efficiency in het Zeeuws model. Dat brengt mij op de vraag aan het college over dit en andere punten die in het collegeprogramma zijn opgenomen. Is het college voornemens --ik ga er eigenlijk van uit dat ik op dit punt een toezegging krijg-- om ons periodiek op de hoogte te houden van de vorderingen die het

maakt, zodat de Staten hun controlerende taak op dat gebied kunnen uitoefenen?

Externe belangenbehartiging is heel belangrijk, maar dan moet er wel een duidelijke agenda zijn. Die duidelijke agenda moet onder regie van deze Staten gestalte krijgen.

Mevrouw de voorzitter. Dat was het wat mijn eerste termijn betreft.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Het rapport-Calon 1 is het eerste kritische rapport wat deze Staten zullen behandelen en wat zij hebben overgekregen van de vorige Staten. Ik denk dat het goed is dat wij dat doen, met een frisse start.

Kritiek is vaak gratis een frisse kijk op de toekomst. Er staan vijf aanbevelingen in het rapport. Wat de SP betreft, zijn er vier voor het college. Als oppositiepartij denk ik dat het college daar ook serieus mee aan de gang is in het collegeprogramma. Het college zit nog in zijn wittebroodsweken. We kunnen er nog niet al te veel over zeggen. We zullen dit zeker kritisch volgen. Er staan ook twee zeer sterke dingen in voor de Staten. Nog niet genoemd is de rol van de griffier. Ik denk dat de Staten er ook verantwoordelijk voor zijn dat de griffier die belangrijke rol krijgt die hem eigenlijk toebehoort.

Het dualisme. De wil is er, iedereen wil het, maar ik zie mensen worstelen. Ik hoor mensen vragen aan het college om een startnotitie. Nee, dat gaan we zelf doen. Ik hoor mensen hun gedeputeerde met een vraag een antwoord in de mond leggen. Soms kan een beetje afstand nemen van je eigen gedeputeerde de besluitvorming verbeteren. Daar moeten we met zijn allen voor staan. Een beter dualisme, daaraan gaat de SP zeker meedoen. We roepen u allemaal op om los te komen van de vorige periode, met volle kracht vooruit.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ruimte voor verbeelding, een uitnodigende tekst op de voorkant van het rapport. College en Staten moeten keuzes maken, dat is de hoofdconclusie van het rapport. Keuzes maken en vooral volhouden. Het rapport concludeert dat het op heel veel punten goed gaat, erg goed. Als voorbeelden worden genoemd de ecologische hoofdstructuur en Kerend tij. Volhouden, dat kun je ook in wat negatievere zin uitleggen: volhouden met de WCT, natuurontwikkeling tandje terug en vooral een tweede kerncentrale; wankelende dossiers waarbij Zeeland speelbal lijkt te zijn geworden van uitsluitend invloeden van buitenaf. Er mist een eigen visie op havenontwikkeling die aansluit bij de omgeving. Het Rotterdamse rapport over de havenvisie is daar duidelijk over. Het Hedwigedossier rammelt tot in het Europarlement. Zeeland is speelbal geworden van een schimmig spelletje schaak tussen RWE en Maxime als het

om de tweede kerncentrale gaat. Waar zijn wij? Waar staan wij in het politieke krachtenveld? De neuzen gaan in Den Haag niet makkelijk genoeg richting Zeeland, aldus het rapport. Zeker. Het eendrachtige optreden in de zaak van de Sluiskiltunnel is kennelijk een uitzondering en had succes. In het rapport wordt dat ook geprezen. Zeeland stond op de kaart omdat wij eendrachtige keuzes presenteerden. Zeeland staat ook op de kaart bij de discussie over de waterschappen, althans in de vorige periode was dat in IPO-verband het geval. Wij waren de enige van alle provincies die een andere opvatting hadden. Als enige provincie willen wij koste wat het kost de oudedagsvoorziening voor moegestreden bestuurders handhaven. Het kabinet kopte een miljardenbezuiniging in door het dijkbeheer zonder budget --het gaat om een heel groot bedrag-- over te hevelen naar de waterschappen. Onze burgers gaan dat betalen. De waterschappen vieren dat feest over de ruggen van onze burgers. Ik ben benieuwd wat nu de reactie van dit college is op die trucage in IPO-verband.

Het Zeeuwse model komt uiteraard ook ter sprake. Het heeft de provincie goed gedaan. Het gaat goed zolang er niet te veel getornd wordt aan de gemeentelijke autonomie. Ik doel dan op de leges die gemeenten innen. Dat werd mij zaterdagavond duidelijk tijdens de uitzending van Zembla. Burgemeester Gelok maakte duidelijk dat Borsele behalve werkgelegenheid geen enkel belang had bij de tweede kerncentrale, behalve een paar miljoen aan leges. Waarom zijn wij als provincie zo gehecht aan die kerncentrale? Was de WCT, en dat verbaast mij, niet ooit het alternatief voor het verdwijnen van de huidige kerncentrale in Borsele --ging het daar niet om?-- met honderden banen werkgelegenheid? Dit college lijkt met het bestuurskrachtonderzoek in de hand weer in de tijd terug te gaan. Dat vindt GroenLinks jammer en ook onverantwoord.

Bij deze dossiers zou het er in de Staten op aan moeten komen, en dat gebeurt echter niet, zo staat er in het rapport. GroenLinks stelt voor om deze complexe en politiek gevoelige dossiers te bespreken in de bestuurlijke werkgroep dualisering, waarover in het presidium is gesproken. Dat doet recht aan het rapport. Het gaat dan niet om voor of tegen, maar om een inhoudelijke discussie over de vraag waar staan wij, wat willen wij, wat zijn de concrete feiten. Zo nog vier jaar doorgaan in dit soort dossiers is niet verantwoord en wat de WCT betreft, zeker niet na het verschijnen van de havennota Rotterdam, zoals ik al verwoordde.

De heer **Roeland** (SGP). De heer Harpe wil graag dat wij over al die dossiers met één mond spreken richting Den Haag. Is de heer Harpe dan ook bereid om zijn mening bij te stellen?

De heer **Harpe** (GL). U hebt niet goed geluisterd of u heeft mij verkeerd begrepen. Ik heb gepleit voor een inhoudelijke discussie op basis van feiten. Als u goed naar mij heeft geluisterd, en dat heeft u ongetwijfeld, dan heeft u ook kunnen ontdekken dat de politieke meningsvorming en de feitelijke meningsvorming twee dingen zijn. Dat gun ik u en dat gunt u mij, maar ik wil nu eindelijk de feiten wel eens op tafel. Ik denk dat het goed is om daarover in een duaal stelsel, wat we willen, eens fundamenteel te praten. Dat kan geen kwaad. Dan nog mag u besluiten wat u besluiten wilt, maar dan zijn we het eens over de feiten.

De heer **Roeland** (SGP). Wij zijn hier politiek bezig en er moet politieke besluitvorming plaatsvinden. Bent u bereid om, als een meerderheid voor de WCT en voor de tweede kerncentrale is en als we daarvoor richting Den Haag zouden gaan, uw mening bij te stellen en u achter de meerderheid te scharen? U hecht zo aan die meerderheid.

De heer **Harpe** (GL). Nee, ik hecht niet aan de meerderheid, ik hecht aan een inhoudelijk goede discussie en die heb ik gemist. Als u goed hebt geluisterd, hebt u ook mijn voorbeeld van de WCT gehoord. Waarom moest de WCT er komen? De kerncentrale ging dicht en het ging om werkgelegenheid. Die discussie zou u nog eens over moeten doen. Dan komt u tot geheel andere inzichten. Bent u bereid om uw inzicht op dat punt bij te stellen?

De heer **Roeland** (SGP). Het argument voor de WCT was niet het verdwijnen van de kerncentrale. Ik mag zestien jaar deel uitmaken van deze Staten. Ik heb de discussie vanaf het begin meegemaakt. Dat was niet het argument. Er waren andere inhoudelijke, goede argumenten. Ik hoop dat de heer Harpe daar in de toekomst ook naar wil luisteren.

De heer **Harpe** (GL). Dan moet de heer Roeland bladzijde 16 van het MER-rapport over de WCT eens goed bestuderen. Daar staan twee argumenten voor de komst van de WCT: het verdwijnen van de kerncentrale en het verdwijnen van de veerdiensten. Dat moet u nog eens nalezen. Dan bent u feitelijk goed geïnformeerd. Maar goed, ik begrijp dat u er inmiddels van overtuigd bent dat we een goede inhoudelijke discussie moeten voeren. De heer Dorst schrijft het nu ook op, dus u vergeet het niet!

De heer **Robesin** (PvZ). Volgens mij is de heer Harpe aan het solliciteren naar een soort ghostwriterschap voor deze Staten. Hij schrijft de feiten op en daar gaan we het over hebben. Het is precies wat collega Roeland zegt. Het gaat om politieke besluitvorming. De heer Harpe gaat ons

dan niet de feiten dicteren. We kunnen het daar wel over hebben, maar wij hebben ook feiten, iedereen heeft feiten en zo kom je tot besluitvorming. Ik vind het uitgangspunt van de heer Harpe dus niet goed.

De heer **Harpe** (GL). Daarom zitten wij in verschillende politieke partijen, dat is duidelijk.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat is volstrekt duidelijk.

De heer **Harpe** (GL). Maar we moeten beiden ons best doen, en dat geldt niet alleen overigens voor u en mij. De wens van GroenLinks is om meer op de inhoud te gaan en dan trekt u uw eigen conclusies. Daar gaat het om. Die discussie wil ik graag met u voeren. Ik heb er overigens nog een vraag over. We kunnen het er dan misschien nog even over hebben.

De ambtelijke organisatie. Een verkokerde ambtelijke organisatie, zo oordeelt het rapport. GroenLinks vindt dat te kort door de bocht. Zeeland, de grootste provincie van Nederland met in verhouding weinig inwoners, is niet een op een vergelijkbaar met de overige provincies. Daar zullen het college en wat mij betreft ook de Staten rekening mee moeten houden. Het Zeeuwse model heeft zeker zijn vruchten afgeworpen, maar gezien moet worden of dit nog wel de beste werkwijze blijft voor de toekomst. Een voorbeeld is de duurzaamheidsagenda, waarover we meerdere keren afspraken met de gemeenten hebben gemaakt. Voor zover mij bekend, doet een beperkt aantal gemeenten mee en is het voor de rest bij veel praten gebleven met te weinig resultaat.

Mevrouw de voorzitter. Samengevat. Huiswerk genoeg voor college en Staten. De Staten zullen dit moeten vertalen in een duaal verhaal, daarover zijn we het eens. De bijdrage van GroenLinks zal zeker worden geleverd, met als testcase de voorjaarsnota. De eerste signalen daarvan klinken al door. Als ik het goed heb beluisterd, begint het geld al weer aardig richting de plinten te gaan. Genoeg ruimte dus voor verbeelding.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Het rapport Ruimte voor verbeelding is alweer enige tijd oud. Het gevaar bestaat dan dat het naar de achtergrond geraakt. Echter, het rapport biedt zowel Provinciale Staten als het college van GS een spiegel. Als je in de spiegel kijkt, kun je net als in het echte leven denken: sjonge, wat zie ik er toch goed uit, wat ben ik toch een uiterst aantrekkelijk persoon, en ja, helaas dat puistje, maar ach, dat gaat wel over, ik blijf toch echt onweerstaanbaar. Aan de andere kant kun je zeggen: sjonge, jonge, dat puistje is toch verschrikkelijk, dat verknoeit mijn hele schoonheid, een beetje de houding van een puber zeg maar. Net als in het echte leven, zit de waarheid vaak in het midden. Dan is degene die zo

ingenomen is met zichzelf vaak echt niet de adonis die je zou denken en degene die het helemaal niks vindt, is ook echt geen Quasimodo. Onze fractie ziet dit rapport als zeer waardevol en leerzaam met een paar lijnen die wat ons betreft verdere uitwerking nodig hebben. In de eerste plaats een gedeelde visie. Het rapport maakt duidelijk dat we in Zeeland wel erg aardig voor elkaar zijn en dat daardoor heikele kwesties nauwelijks uitgesproken of uitgediscussieerd worden. Dat werkt negatief in ons beeld naar Brussel en naar Den Haag. Onze fractie is van mening dat de Staten echt de discussie moeten voeren over Zeeland in 2050. Natuurlijk, dan zijn we het daar niet allemaal over eens. De een vindt dat er wel een WCT moet komen en de ander absoluut niet, maar we kunnen daar dan wel een goede discussie over voeren. We kunnen uiteindelijk dan iets neerzetten wat door de meerderheid van de Staten wordt gedragen.

Verder komt ook de specifieke rol van Zeeland aan de orde als het over het takenpakket van de provincie gaat. Met andere woorden: dat we ons bezighouden met taken die feitelijk niet des provincies zijn. We hebben daarover in de vorige Staten ook uitgebreid gesproken, maar een duidelijke onderbouwing van keuzes en de politieke discussie daarover --waarom doen we iets echt wel of echt niet?-- heeft er een beetje aan ontbroken. Ons verzoek aan het college is om de taken in kaart te brengen waar we nu energie in steken, maar die feitelijk niet tot onze taken behoren en om daar eens goed over te discussiëren. U zult zeggen: ja, maar Beekman, wil je dan alles een keer opnieuw doen? Ik zie echter dat de Staten er toch weer heel anders voorstaan: 20 van de 39 Statenleden zijn nieuw. Er is een aantal andere fracties bijgekomen. Het lijkt mij dan toch zinvol om het daarover een keer goed te hebben. Ik moet het college nageven dat een aantal zaken al heeft opgepakt. Mijn complimenten daarvoor. Ik noem de versterking van het dualisme. Paul Colijn zal namens onze fractie deel uitmaken van de commissie. Hartstikke goed. Verder wordt kritisch gekeken naar de omvang van het ambtenarenapparaat. Dat is geen gemakkelijke keuze. Dat is niet populair, maar wel noodzakelijk. Dat kan dan ook op instemming van onze fractie rekenen. Wij zullen daar op een constructieve manier naar kijken, zoals men dat van ons gewend is, zou ik haast zeggen.

Tot slot. Hoe gaat de procedure nu verder? Wat mogen we de komende periode van het college verwachten? Dat is mij niet geheel helder. Een aantal zaken moeten de Staten oppakken, maar er liggen ook een aantal taken op het bordje van het college. Dat staat gedeeltelijk allemaal netjes in het collegeprogramma, maar een concrete vertaling van wanneer we over wat discussiëren, missen we nog. Graag een toelichting daarop.

Mevrouw de voorzitter. Ik rond af. De ChristenUnie wil graag haar bijdrage leveren aan de uitwerking van het rapport Ruimte voor verbeelding. We hebben al een aardig beeld: een Zeeland wat zijn unieke kwaliteiten weet uit te buiten; Zeeland als een groenblauwe oase te midden van stedelijke agglomeraties, waar voldoende werkgelegenheid is en waar het leven in deze hectische tijd soms even lijkt te vertragen. Kortom, een Zeeland om verliefd op te worden.

De **voorzitter**. Ik heb de volgende gang van zaken voor ogen. Eerst krijgen we het antwoord van de gedeputeerde. Ik wil vervolgens om 13.15 uur schorsen. Ik hoop dan ook dat er geen tweede termijn nodig is. Als dat wel het geval is, moet dat na de lunch. Ik schors tot 14.35 uur. We moeten exact om 15.00 uur met de verkiezingen beginnen. We kunnen ons dan goed voorbereiden en goed afspreken hoe we het zullen doen. Ik stel het mij zo voor en zo gaan we het ook doen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Het moet mij allereerst van het hart dat we in huis veel spiegels hebben, maar ik heb nog niet de spiegel gezien waarover is gesproken. Als ik in een lachspiegel kijk, zie ik wel iets bijzonders, maar daarmee is het dan ook over.

Ik kan tot mijn genoegen meedelen dat de zes adviezen uit het rapport-Calon vrijwel unaniem worden overgenomen. Ik denk dat wij in Stuwende krachten hebben laten zien dat we serieus oppakken wat ons wordt geadviseerd. Misschien kan ik dat het beste even nalopen. Het CDA zegt dat er een strategisch uitvoeringsplan moet komen. Ik weet niet of dit tegen PS of tegen GS werd gezegd. Daarover bestaan ook verschillende ideeën. GS zijn bezig, de korte en ook de lange termijn in beeld te brengen. Wij zullen concreet aangeven wat we daarmee bedoelen en wat we daarmee zullen doen. Er is gesproken over de lobby in Den Haag en Brussel. Dat is heel belangrijk. Dat zie je ook aan het werk van de lobbyist die nu bezig is. Er worden echt resultaten behaald. Als je de commissaris verzoekt, dat te doen, dan moet ze wel met een gevulde portefeuille weggaan. Er moet dan concreet iets liggen wat bevochten kan worden.

De gebiedsgerichte aanpak. De opdracht van de reorganisatie is vastgesteld. Die ligt nu bij de OR en komt ook in het georganiseerd overleg aan de orde. Dat is de procedure die wij uiteraard volgen. Als alles lukt, kan het zijn dat we in of net na de vakantie direct kunnen werken aan de opdracht om naar de kerntaken en het aantal fte's te kijken en om vervolgens na te gaan welke organisatievorm daarbij hoort. Dat is integraal werken. Het college moet natuurlijk ook integraal gaan werken. Het werkt hier en daar nu al integraal.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). U koppelt het gebiedsgericht werken aan de opdracht aan een extern bureau?

De heer **Van Heukelom** (GS). Wij willen gebiedsgericht werken, zo staat er, en we doen het ook al af en toe bij opdrachten aan meerdere gedeputeerden. U stelt een gedeputeerde voor Zeeuws-Vlaanderen, voor Walcheren, voor de Bevelanden en voor Schouwen-Duiveland/Tholen voor. Wat de gevolgen daarvan zullen zijn, moeten we wel in kaart brengen, want het moet wel kunnen, organisatorisch, gegeven de portefeuilles en ook de overleggen. Degene die daarover een rapport opstelt, zal daar ook iets over zeggen. Dat ontslaat ons echter niet van de plicht om nu al integraal te werken. U zegt: gebiedsgericht, exact één gedeputeerde eindverantwoordelijk voor een bepaald eiland. U zegt dan zelfs dat Zeeuws-Vlaanderen een eiland is.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Dat heeft u mij niet horen zeggen. Ik weet als de beste dat dat geen eiland is.

De heer **Van Heukelom** (GS). Gelukkig, ik had het al benauwd. Het eilanddenken, de helikopterview, we moeten bekijken hoe we ermee omgaan.

De PvdA vraagt om een uitwerking. Wij zitten op volgorde ten aanzien van de reorganisatie die besloten is, de 85 fte's. Dat komt dus goed.

De heer **Bouterse** (PvdA). Wat is volgorde?

De heer **Van Heukelom** (GS). We hebben een plan uitgezet, want het heeft met mensen en met functies te maken. We zitten op de goede lijn. We hebben de opgeschreven stappen gehaald en dat komt goed. De reorganisatie gaat vooral over de vraag of er nog meer mensen uit moeten, waar en op welke wijze.

Voor het dualisme stellen we een Statencommissie in. Calon spreekt ten aanzien van het dualisme met name over de verhouding tot het provinciebestuur. Waar wij een steentje bij kunnen dragen aan het verbeteren van het dualisme zullen we dat absoluut doen. We horen dan wel hoe daarover gedacht wordt.

Wij zijn nu al bezig met externe partners en dat willen wij zeker. Het gaat daarbij om projecten waarbij we op een andere manier werken. Dat gebeurt zeker met externe partners, maar ook in onze houding ten opzichte van de gemeente, het op afstand staan ervan. Voor sommige zaken moeten we echt op afstand gaan staan. Wij zijn daarmee bezig. De werkgroep IJzendijke is een onderdeel van een strategische agenda. Hoe we met elkaar omgaan, hebben we aan de orde. Ik hoop daarover binnenkort op de VZG-jaarvergadering namens het college iets te zeggen.

Ik ben al ingegaan op integraal werken en omgaan met externe belangen.

Het verwoorden van het Zeeuwse verlangen voor de toekomst ligt, zo werd gezegd, bij PS. Het college is voor de korte, maar ook voor de lange termijn al concreet bezig met de verbeelding van de toekomst op grond van onze afspraken. Dat hoeft elkaar overigens niet in de weg te zitten.

De SGP vraagt of wij voornemens zijn om de Staten periodiek op de hoogte te stellen van de vorderingen. Dat beloof ik. Dat zullen we doen.

Het is juist dat de externe belangen een duidelijke agenda vereisen. Dat zie je ook met de strategische agenda en de gemeenten en de lobbyist die daar zijn werk doet. Het is moeilijk, te kiezen voor een Zeeuws belang. Er wordt vaak gekeken naar een lokaal of een regionaal belang. Dat moeten we nog bespreken met elkaar.

Niet GS, maar PS gaan over de rol van de griffier.

GroenLinks heeft opgemerkt dat we veel huiswerk hebben. Zo voel ik het ook.

De CU wil meer weten over de kerntaken en de overige taken. Leefbaarheid is volgens de minister van Binnenlandse Zaken het item in de krimpregio's. Waarom doe je wat, wat doe je wel en wat doe je niet? Wij zullen nagaan of we daarop een goed antwoord kunnen geven. Gelukkig heeft iemand gezegd dat het college nog in zijn wittebroodsweken zit. We kunnen niet alles in een keer. We moeten de tijd hebben om alle plannen zorgvuldig tot uitvoering te brengen.

De heer **Muste** (PVV). Weet u al welke 85 formatieplaatsen er zullen verdwijnen? Ik neem aan dat er een aangepast formatieschema overlegd kan worden.

De heer **Van Heukelom** (GS). We moeten ten aanzien van de 85 fte's en de reorganisatie afwachten wat de externe adviseur naar voren brengt. Ik doe daar nog geen uitspraak over.

De heer **Beekman** (CU). U zegt toe, dat nog even in kaart te brengen. Het is prima dat een aantal van onze taken niet tot onze kerntaken behoren, maar omdat de Staten geheel anders zijn samengesteld, lijkt het mij goed om het daar expliciet over te hebben en dat te bevestigen. Bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs doen we een aantal taken. Het is wel belangrijk dat u zich daarin gesteund weet door de meerderheid van deze Staten. Ik stel voor om het daar toch nog een keer expliciet over te hebben. Dat is mijn voorstel.

De heer **Van Heukelom** (GS). In Stuwende krachten staat nog een aantal opmerkingen waarin we tot nog toe gesteund worden door de meerderheid van de Staten, maar wat u vraagt, is mogelijk. Voor een aantal zaken geldt dat de

onderlinge relatie, de integraliteit daarbij aangegeven kan worden.

De **voorzitter**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ik constateer dat dit het geval is. We zullen die na de lunch houden.

Er zal nu nog een rapport worden aangeboden door de Rekenkamer. Vervolgens schors ik voor de lunchpauze.

De heer **Castenmiller** (Rekenkamer Zeeland). Voorzitter. Pas twee maanden geleden stond ik eveneens voor de Staten om een rapport aan de bieden, maar er is toch veel veranderd. De belangrijkste wijziging zijn de vele nieuwe gezichten. Sommigen zullen mij voor de eerste keer zien. Ik heb nog steeds geen eigen naamkaartje, maar dat gebeurt misschien de volgende keer! Als voorzitter van de Rekenkamer is het mijn taak, rapporten aan de Staten aan te bieden. Ik zal dit doen. De Rekenkamer onderzoekt de effectiviteit en de efficiency van het provinciale beleid. Het onderzoek wat ik nu aanbied, heeft zich geconcentreerd op het onderwijs- en arbeidsmarktbeleid van de provincie, in het bijzonder de aansluiting tussen beide. Het is een terrein waarop de provincie weinig wettelijke taken heeft, maar wij stellen toch vast dat de inbreng vanuit de provincie op dit terrein door samenwerkingspartners positief wordt beoordeeld en als noodzakelijk wordt ervaren. Dat is natuurlijk goed.

Zoals in elk van onze onderzoeken zijn we gestart vanuit een normenkader waarin de ideale situatie wordt geschetst. Vanuit zo'n vertrekpunt is het niet vreemd dat wij onderdelen zien waarop het beleid nog verbetering behoeft. Dat geldt met name het opstellen van probleemanalyses en effectmetingen. Wanneer dit verder zou verbeteren, kan het beleid op een aantal punten effectiever worden ingevuld.

In het verlengde van deze constatering bevat onze rapportage ook enkele aanbevelingen om de rol van Provinciale Staten bij het tot stand komen van het beleid en van de controle op de voortgang te verbeteren.

De Rekenkamer heeft tevens een analyse uitgevoerd van de situatie in de Zeeuwse regionale economie. Deze analyse maakt het mogelijk om het provinciale beleid in een breder kader te plaatsen. Uit de analyse worden de specifieke randvoorwaarden en mogelijkheden van de Zeeuwse situatie duidelijk. Deze analyse laat daarmee eveneens zien waar de kansen voor de Zeeuwse economie liggen en daarmee ook kansen voor het arbeidsmarktbeleid. Daarmee biedt het onderzoek ook handvatten voor de provinciale organisatie en Provinciale Staten om het beleid nog effectiever te maken.

Het onderzoek zelf heeft op onderdelen al een aantal van de door ons voorgestelde nieuwe wijzen van uitvoering van onderzoeken door de Rekenkamer gevolgd. Het valt op dat de interactie met de betrokken beleidsafdeling daarvan heeft geprofiteerd, dat de fase van hoor- en wederhoor betrekkelijk soepel en snel is verlopen en dat de bestuurlijke reactie op veel onderdelen onze conclusies en aanbevelingen onderschrijft. Dit is een bevestiging dat er nog het nodige is te bereiken in het versterken van de effectiviteit van de Rekenkamer en de bijdrage die wij willen leveren aan het optimaliseren van het provinciale beleid. Het is voor ons ook een bevestiging om op de ingeslagen weg verder te gaan. Het is daarom dat ik met veel genoegen deze rapportage aanbied.

De **voorzitter**. Provinciale Staten zullen met alle energie de behandeling van het rapport Arbeidsmarkt en onderwijs ter hand nemen. Hartelijk dank.

De vergadering wordt voor enige tijd geschorst.

12. Verkiezingen Eerste Kamer

De **voorzitter**. Ik lees voor welke kandidaten op de lijsten uit Zeeland komen. Het CDA: de heer Buijs en de heer Van den Heuvel; de VVD: de heer Schouwenaar uit Middelburg en de heer Bierens uit Meliskerke; de PvdA: mevrouw Brouwer uit Goes en de heer Van Zandbrink uit Aagtekerke; de SP, mevrouw De Roos-Consemulder uit Vlissingen; de ChristenUnie: de heer Van Dijke uit Middelburg; GroenLinks: de heer Wiersma uit 's Heer Hendrikskinderen; de SGP: de heer Van Heukelom uit Nieuwerkerk en de heer Hoekman uit 's-Gravenpolder; D66: mevrouw Boogerd-Quaak; de OSF: de heer Babijn; de PVV: de heer Van Dijk uit Kattendijke en de heer Muste uit Hulst. Er is deze keer heel wat te winnen voor Zeeland!

Om 15.00 uur zullen 39 stembiljetten worden uitgedeeld. Er zijn 37 mensen in de zaal en er zijn twee machtigingen verstrekt door de afwezigen die vanmorgen zijn gemeld. Aan de ene kant van het stembiljet staan de lijsten van kandidaten over wie stemming plaatsvindt. Aan de andere kant staat de naam van de provincie, waar straks de handtekening van de voorzitter komt te staan. De leden van het stembureau zijn benoemd. De twee volmachten zijn door de voorzitter in orde bevonden. Daarvan is voor aanvang van de zitting waarin de stemming zal worden gehouden, schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter, onder aanwijzing van het Statenlid dat bereid is om als gemachtigde op te treden, in dit geval de heer Van Dijen en mevrouw Evertz.

Na de stemming zal ik mededelen hoeveel stembiljetten er zijn ingeleverd. Als dat aantal groter

is dan het aantal in de vergadering aanwezige leden plus de twee machtigingen, dan moeten we het helemaal opnieuw doen. Dan is de stemming nietig en heeft er een nieuwe stemming plaats. Dat gaan we dus niet doen!

Ik open de stembiljetten en deel ten aanzien van elk stembiljet mee voor welke lijst en welke kandidaat op die lijst gestemd is. Dan komt naast mij iemand die niet van de coalitie uit Den Haag is, namelijk Leen Harpe, om te controleren of de voorzitter het wel goed doet. Daarnaast zullen nog twee leden van het stembureau turven.

Als de stemopneming is gedaan, maakt de voorzitter ten aanzien van iedere lijst bekend zowel het aantal op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen als het gezamenlijk aantal uitgebrachte stemmen, dat wij het stemcijfer noemen. Vervolgens worden alle ongeldig verklaarde stembiljetten in een pak gedaan, verzegeld, met de vermelding: provincie Zeeland en het aantal stembiljetten. Dus zet er geen handtekening op of dat u een partij wel of niet een rotpartij vindt en maak alleen het vakje van degene waarvan u wilt dat hij in de Eerste Kamer komt rood. Anders gaat uw stem verloren en dat kan het gehele politieke landschap veranderen, maar misschien wilt u dat wel! In het geval van de heer Harpe leidt het ertoe dat de heer Wiersma niet wordt gekozen! Hij kan dat dan in 's-Heer Hendrikskinderen gaan uitleggen!

Vervolgens worden de geldige stembiljetten lijstgewijs gerangschikt. Zij worden ook in een pak gedaan, verzegeld, waarop staat: provincie Zeeland en het aantal stembiljetten dat in het pak zit. Ik hoop maar dat dit pak 39 stembiljetten bevat waarop één vakje rood is gemaakt.

Er wordt onmiddellijk een proces-verbaal opgemaakt van de stemming en de stemopneming, ondertekend door de voorzitter en alle leden van het stembureau.

Er is software ontwikkeld die het het centraal stembureau in Den Haag gemakkelijker maakt om de uitslag van de Eerste Kamerverkiezingen snel te berekenen. Ik kan u verzekeren dat ook iedere kleine partij datzelfde softwarepakket heeft. Zo gauw wij klaar zijn, beginnen zij als razenden te rekenen. Het zal dan ook snel gedaan zijn.

Het proces-verbaal wordt samen met de verzegelde pakken en de elektronische versie direct naar het centraal stembureau in Den Haag overgebracht. De provincie spoedt zich naar Den Haag om daar de verzegelde pakketten in te leveren!

Dit wat de formele regelingen betreft.

(De leden van Provinciale Staten brengen hun stem uit, waarna vervolgens de stemmen worden geteld.)

De **voorzitter**: Er is een stem uitgebracht op: lijst 4, SP, de heer Kox; lijst 6, GroenLinks, nr. 1, de heer

Thissen; lijst 9, D66, nr. 1, de heer Van Boxtel; lijst 9, D66, nr. 1, de heer Van Boxtel; lijst 1, CDA, nr. 1, de heer Brinkman; lijst 11, PVV, nr. 10, de heer Van Dijk; lijst 11, PVV, nr. 10, de heer Van Dijk; lijst 1, CDA, nr. 1, de heer Brinkman; lijst 1, CDA, nr. 1, de heer Brinkman; lijst 3, PvdA, nr. 1, mevrouw Barth; lijst 2, VVD, nr. 1, de heer Hermans; lijst 2, VVD, nr. 1, de heer Hermans; lijst 2, VVD, nr. 1, de heer Hermans; lijst 10, OSF, nr. 4, de heer Babijn; lijst 2, VVD, nr. 1, de heer Hermans; lijst 11, PVV, nr. 1, de heer De Graaf; lijst 2, VVD, nr. 1, de heer Hermans; lijst 2, VVD, nr. 1, de heer Hermans; lijst 3, PvdA, nr. 1, mevrouw Barth; lijst 3, PvdA, nr. 12, de heer Duivesteijn; lijst 3, PvdA, nr. 1, mevrouw Barth; lijst 3, PvdA, nr. 2, de heer Putters; lijst 3, PvdA, nr. 14, de heer Postema; lijst 3, PvdA, nr. 9, mevrouw Sylvester; lijst 7, SGP, nr. 1, de heer Holdijk; lijst 7, SGP, nr. 1, de heer Holdijk; lijst 7, SGP, nr. 1, de heer Holdijk; lijst 5, ChristenUnie, nr. 1, de heer Kuiper; lijst 5, ChristenUnie, nr. 5, de heer Van Dijke; lijst 1, CDA, nr. 1, de heer Brinkman; lijst 1, CDA, nr. 1, de heer Brinkman; lijst 1, CDA, nr. 1, de heer Brinkman; lijst 4, SP, nr. 1, de heer Kox; lijst 4, SP, nr. 1, de heer Kox; lijst 11, PVV, nr. 10, de heer Van Dijk; lijst 11, PVV, nr. 10, de heer Van Dijk; lijst 11, PVV, nr. 10, de heer Van Dijk.

De **voorzitter**. Lijst 1, het CDA: er zijn 6 stemmen uitgebracht op de heer Brinkman. In totaal zijn er 6 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Lijst 2, de VVD: er zijn 7 stemmen uitgebracht op de heer Hermans. In totaal zijn er 7 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Lijst 3, de PvdA: er zijn 3 stemmen uitgebracht op mevrouw Barth, er is 1 stem uitgebracht op de heer Putters, er is 1 stem uitgebracht op mevrouw Sylvester, er is 1 stem uitgebracht op de heer Duivesteijn en er is 1 stem uitgebracht op de heer Postema. In totaal zijn er 7 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Lijst 4, de SP: er zijn 3 stemmen uitgebracht op de heer Kox. In totaal zijn er 3 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Lijst 5, ChristenUnie: er is 1 stem uitgebracht op de heer Kuiper en er is 1 stem uitgebracht op de heer Van Dijke. In totaal zijn er 2 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Lijst 6, GroenLinks: er is 1 stem uitgebracht op de heer Thissen. In totaal is er 1 stem uitgebracht op deze lijst.

Lijst 7, SGP: er zijn 4 stemmen uitgebracht op de heer Holdijk. In totaal zijn er 4 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Lijst 9, D66: er zijn 2 stemmen uitgebracht op de heer Van Boxtel. In totaal zijn er 2 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Lijst 10, OSF: er is 1 stem uitgebracht op de heer Babijn. In totaal is er 1 stem uitgebracht op deze lijst.

Lijst 11, PVV: er is 1 stem uitgebracht op de heer De Graaf, er zijn 5 stemmen uitgebracht op de heer Van Dijk. In totaal zijn er 6 stemmen uitgebracht op deze lijst.

Er zijn geen ongeldige of blanco stemmen uitgebracht. Het proces-verbaal kan worden opgemaakt en de pakketten kunnen worden gemaakt.

Ik dank de leden van het stembureau voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Voorzetting van de behandeling van de brief van GS van 8 februari 2011 met rapport "Ruimte voor verbeelding", bestuurskrachtmeting van het provinciebestuur van Zeeland (11002815)

De heer **Bouterse** (PvdA). Voorzitter. Voor mijn fractie is voor de werkgroep dualisme Annebeth Evertz aangewezen.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. De SGP-fractie heeft al aangegeven dat zij de regierol van de Staten bij de toekomstvisie een goed idee vindt en dat daarover in de werkgroep dualisme verder kan worden gesproken. We hebben van de gedeputeerde gehoord dat GS ook bezig zijn. Die voortvarendheid valt te prijzen. Het lijkt mij goed dat er op korte termijn een voorzet in de werkgroep wordt gegeven wie wat gaat doen, maar met de nadruk op de regie van de Staten, ook binnen het nieuwe dualisme in Zeeland, op het proces van de totstandkoming van de toekomstvisie. Ik wil graag de reactie van de andere partijen hierop horen. Dat is toch niet onbelangrijk. Een belangrijke conclusie in het rapport betreft de toekomstvisie zelf, maar ook de effectivering ervan via dualisering en om het door de Staten te laten doen. Dat vinden wij een principiële punt. Ik wil dan ook graag andere partijen hier ook over horen. De SGP hebben we hier al in mee en dat doet ons goed.

De heer **Bouterse** (PvdA). Voorzitter. Wij denken er hetzelfde over.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Het mag duidelijk zijn dat ook D66 voorstander ervan is dat de Staten het voortouw nemen in de kaderstellende rol en dat daarmee het dualisme wordt versterkt. De heer Aalfs zal namens D66 deelnemen aan de werkgroep. Wij kunnen in grote lijnen instemmen met het voorstel, zij het dat wij de opmerking dat wij nu geen plannen moeten maken, maar moeten aanpakken, niet zo'n goed idee vinden. We moeten heel goed en duidelijk op papier zetten hoe wij een

en ander zullen doen. Dat is de enige manier waarop wij onze kaderstellende rol kunnen aanvaarden. Als we constant zeggen dat er aangepakt moet worden, zeggen we feitelijk: college, u bent aan zet en wij wachten wel af wat er komt. Dat is niet onze inzet.

De heer **Roeland** (SGP). Mevrouw de voorzitter. Dualisme kan gewoon betekenen dat je met respect voor elkaars taken en bevoegdheden toch samen iets doet. Bij Ruimte voor verbeelding stel ik mij wel voor dat wij dat samen met het college doen. Als collega Bierens gerept heeft over een voorzet, kan dat wat mij betreft best een voorzet van het college zijn. Laat het college in ieder geval met een voorzet komen. Wij kunnen daarover dan binnen de werkgroep van gedachten wisselen. De deskundigheid van het college en met name van het ambtelijk apparaat moeten we niet uitschakelen, maar benutten.

De heer **Bierens** (VVD). Bedoelt u ondersteuning bij de voorbereiding of het samenstellen van de toekomstvisie? Ik vind dat belangrijk. Anders verschillen we van mening.

De heer **Roeland** (SGP). Wat mij betreft kan het beide, bij de voorbereiding en ook bij de daadwerkelijke uitvoering.

De heer **Bierens** (VVD). Vindt u dat de eigen organisatie die visie moet opstellen? Of begrijp ik het verkeerd?

De heer **Roeland** (SGP). Dat hoeft niet per se. Het is een mogelijkheid. We doen het samen met het college. De regie ligt dan in mijn beleving bij de Staten. Het verder vervullen van het inhoudelijke werk, het overleggen met allerlei partners, lijkt mij een taak voor het college. Dat moeten de Staten niet allemaal zelf willen doen. Dat kost veel te veel tijd. Dat kunnen we niet allemaal behappen. Wij moeten wel de regierol vorm en inhoud geven. Verder heeft het college in mijn beleving ook een taak in de daadwerkelijke uitvoering.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Ik was van plan om niets te zeggen, maar het wordt bevestigd dat deze Staten worstelen met dualisme. Wat moet het college wel of niet? Wat de SP betreft, is duidelijk dat de Staten nu aan zet zijn. Uiteindelijk komen daar opdrachten of gezamenlijke dingen met het college uit voort. Dat is de bedoeling, maar nu zijn de Staten aan zet. Ik wilde niets zeggen, behalve dat namens de SP Jeroen van Dijen in de commissie gaat zitten.

De heer **Harpe** (GL). Ik was heel tevreden na het eerste debat op een klein rimpelingetje na, de opmerking van mijn vriend Roeland. De Staten

hebben in het presidium afgesproken dat in een commissie of een werkgroep de eerste zet gegeven moet worden. Duaal zijn is en blijft een bevoegdheid en taak van de Staten. Natuurlijk werken we met iedereen samen, maar wij zijn aan zet.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De ChristenUnie ziet een duidelijke taak voor Provinciale Staten. Als de commissie aan het werk gaat, zal zij haar eigen orde en wanorde vaststellen. In die lijn stel ik voor dat GS eerst eens even achteroverleunen en even afwachten wat er uit de commissie komt. In tweede instantie moet je vaststellen dat dualisme een voortdurend on going proces is. Dat gaat gewoon door. Je mag daarin groeien. Dat is niet in één keer een aantal voorstellen aannemen en dat is het dan. Nee, het is voortgaan daarin. Dat is onze visie op dit punt tot nu toe.

De **voorzitter**. Vanmorgen werd er gezegd dat het college niet achterover mag leunen!

Mevrouw **De Milliano-van Hemel** (CDA). Voorzitter. Naar aanleiding van de oproep van de heer Bierens stel ik voor dat de commissie dualisme gewoon heel snel aan de slag gaat. Het mag geen maanden duren. Het zal een hele klus worden als PS daar allemaal wat van gaan vinden. Vandaag hebben we de namen doorgegeven, die zijn dus bekend. Zij moeten snel aan de slag gaan en dat moet een vervolg krijgen.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. De PVV-fractie steunt het voorstel van de heer Bierens. Wij stellen graag collega Muste beschikbaar voor de commissie.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De regierol bij Provinciale Staten is een duidelijke afspraak. De een zegt achteruit leunen en de ander zegt: wij verwachten een voorstel van het college. Weer een ander zegt: nee, wij zijn eerst aan zet. Misschien kan iemand mij duiden wat exact de bedoeling van Provinciale Staten is.

De heer **Bierens** (VVD). Ik wil proberen om een goede samenvatting te geven van wat ik zojuist van de collega's heb gehoord. Een ruime meerderheid is voor het snel aan de slag gaan door de werkgroep dualisme. Zij wil dat dit onderwerp wordt opgepakt en dat in de vergadering wordt bekeken wie wat gaat doen, maar de regie ligt daarbij duidelijk bij Provinciale Staten. Dat wil niet zeggen dat dit een vrijkaart is aan de rest om achterover te leunen, helemaal niet, maar dat wordt bepaald door de volgorde van wie nu aan zet is. Eerst zijn de Staten aan zet.

De **voorzitter**. Ik begrijp dat de werkgroep dualisme dezelfde is als de werkgroep visie, lange termijn of whatever.

De heer **Bierens** (VVD). Er wordt een werkgroep dualisme ingesteld en dit is bij uitstek een onderwerp dat op de agenda van die commissie kan komen. Zo stel ik mij dat voor. Zij gaat ook andere onderwerpen behandelen.

De **voorzitter**. Hiermee is dit onderwerp afgehandeld.

Voorzetting van de interpellatie van het lid Beekman over ontslag raad van toezicht en situatie bij Bureau Jeugdzorg (11002220)

De **voorzitter**. Het woord is in tweede termijn aan de heer Beekman.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik begin met een korte beschouwing op dit dossier. Eerst even over de verantwoordelijkheden ten aanzien van de sturing, de uitvoering en het toezicht. De verantwoordelijkheid van de raad van toezicht ligt in het toezicht, met daarbij een directe relatie naar de directie. Het borgen van de belangen van de medewerkers ligt bij de OR middels het advies- en instemmingsrecht. Aansturing van de organisatie en het afleggen van verantwoordelijkheid daarover aan de raad van toezicht, liggen bij de directie. Voor ons blijft de vraag waar binnen die verantwoordelijkheden onverantwoord wordt gehandeld. De vaststelling van de gedeputeerde dat een goede verstandhouding tussen het voltallig management en de raad van toezicht noodzakelijk is voor de uitvoering van taken is in het licht van bovenstaande naar onze mening misplaatst. Ik wijs op het tijdsbestek waarin hij heeft gehandeld. Hij kreeg op de 18de de brief binnen en hij neemt op de 19de een besluit. Hij heeft dan nooit objectief vast kunnen stellen dat alle vermeende ondertekenaars ook daadwerkelijk echte ondertekenaars zijn. Want in het werkelijke leven zijn er namelijk altijd aangevers en meelopers. Stel nu eens dat het management door de directiewisselingen en onvoldoende sturing zijn eigen plan heeft getrokken ten nadele van de organisatie en de kwaliteit van de uit te voeren taken. Dan is dat toch zo recent dat berichten via de inspectie de gedeputeerde nog niet bereikt kunnen hebben. Dat zou ook verklaren waarom de gedeputeerde zo sterk heeft ingestoken op een vertrouwensbreuk en de bijzondere veronderstelling dat door het benoemen van een onwelgevallige directeur de uitvoering van de taken van het Bureau Jeugdzorg in gevaar zouden komen. In onze beleving kan dat alleen als de leidinggevend en zo

onprofessioneel zijn dat zij en bloc het werk neerleggen. We hebben intussen een aantal signalen ontvangen. Ik ben wel blij dat de gedeputeerde zegt dat hij daar ook van is geschrokken, dat hij die signalen serieus neemt dat er toch meer aan de hand zou zijn dan hij in zijn beantwoording laat blijken.

Onze conclusie kan op dit moment niet anders zijn dan dat de gedeputeerde alle macht en de eindverantwoordelijkheid onterecht toeschrijft aan het leidinggevende kader, met alle risico's van dien, want dat is ook volledig in strijd met de regelingen van toezicht die er juist op gericht zijn dat niemand in de keten zijn of haar macht kan misbruiken. Op basis van informatie waarop de gedeputeerde de conclusie heeft getrokken dat de raad van toezicht zijn macht misbruikt, kon net zo gemakkelijk de conclusie worden getrokken dat het management zijn macht misbruikt. De gedeputeerde zegt dat hij zich niet inhoudelijk in het selectieproces heeft gemengd, maar als het argument van het leidinggevend kader enkel is dat dit de nieuw te benoemen directeur betreft, en daar lijkt het toch wel sterk op, dan is dat impliciet wel gedaan.

Hoe nu verder? Wij hechten aan het waarborgen van de objectiviteit en de onafhankelijkheid van de door de gedeputeerde benoemde toezichthouders bij het benoemen van een nieuwe directeur. Daarnaast is het van belang dat het leidinggevend kader per direct zorgvuldig moet worden gewogen en de belangen van de medewerkers, de organisatie en de uitvoering van taken.

Na zorgvuldig overleg hebben we gekozen voor het volgende. In de eerste plaats hebben wij het bericht ontvangen dat de voormalige voorzitter van de raad van toezicht in beroep gaat tegen zijn ontslag. Dat komt bij een onafhankelijke commissie, die daar een oordeel over zal moeten geven. Wij vinden dat het daar moet liggen, want de rechtmatigheid van het ontslag van de voormalig voorzitter van de raad van toezicht wordt dan extern getoetst door mensen die daar verstand van hebben. Die vraag hoeven wij dus niet meer mee te nemen. Daarnaast houden wij er ook rekening mee dat er nu een interim-raad van toezicht is benoemd, dat die de opdracht heeft gekregen om met een rapport te komen om na te gaan of de bevindingen, waarvan de gedeputeerde zelf ook is geschrokken, daadwerkelijk kloppen en hoe dat zit. Om te voorkomen dat er dubbelingen ontstaan door nu ook een onderzoek voor te stellen, vraag ik de gedeputeerde om ons toe te zeggen dat de bevindingen van de interim-raad van toezicht voor de zomervakantie ook aan de Staten gezonden zullen worden, zodat zij die ook hebben. Wij kunnen ons daar dan een oordeel over vormen. Wij willen dat zelfstandig doen. Aan de hand daarvan kunnen wij dan bepalen of dat voldoende is, ja of

nee. Mocht dat niet het geval zijn, dan kunnen we alsnog aanvullend onderzoek doen. Laat ons op die manier een oordeel vormen. Het gaat er uiteindelijk om dat er straks een organisatie is die staat als een huis, die slagvaardig is en die met een gerust hart kan worden overgedragen aan de gemeenten.

Samenvattend: de rechtmatigheid wordt extern getoetst vanwege het beroep dat is aangetekend door de voormalig voorzitter van de raad van toezicht. Wat het overige betreft, de cultuur en de andere bevindingen van de raad van toezicht: laat de interim-raad van toezicht daarover een rapportage uitbrengen. Wij willen die eerst beoordelen. Ik heb even overlegd met de heer Robesin, die om moverende redenen even elders is waarschijnlijk, maar hij houdt zijn motie even aan.

De **voorzitter**. We hebben afgesproken dat aanhouden intrekken betekent. Als u wilt kunt u de motie weer opnieuw indienen. Normaal gesproken, wordt een motie door de indiener ingetrokken.

De heer **Babijn** (PvZ). Ik wil dat toch overlaten aan de heer Robesin. Ik zal proberen, hem de zaal binnen te loodsen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Het college gaat geheel akkoord met het voorstel van de heer Beekman.

De heer **Hijgena** (D66). Een aantal vragen uit mijn termijn zijn nog niet beantwoord. Ik kan mij voorstellen dat die vragen in het onderzoek worden beantwoord. Ik zal ze de gedeputeerde nogmaals aanreiken. Indien het onderzoek van de thans aanwezige raad van toezicht daar antwoord op geeft, dan nemen we daar gaarne kennis van.

De **voorzitter**. Dat lijkt mij een goed idee.

De heer **Bierens** (VVD). Hetzelfde geldt voor mij. Er zijn nog tal van onbeantwoorde vragen mijnerzijds. Dit is echter niet het einde. Er komt een vervolg op. Daar kunnen wij goed mee leven. Dat betekent wel dat ook wij nog graag antwoord krijgen op onze vragen. Ik zal die ook overleggen.

De heer **Muste** (PVV). Ook mijn vraag is niet beantwoord.

De **voorzitter**. Het gemakkelijkste is als u die op schrift indient. Iedereen zet nog even op schrift waarop nog geen antwoord is gekregen, zodat de commissie dat ter hand kan nemen.

De heer **Muste** (PVV). Prima.

De **voorzitter**. Het zou handig zijn als de heer Robesin even te bezichtigen was.

De heer **Babijn** (PvZ). Mevrouw de voorzitter. De heer Robesin is momenteel live op tv. Hij geeft daar prioriteit aan. Ik kan zonder hem te raadplegen geen besluit nemen in dezen.

De **voorzitter**. Maar u bent mede-indiener.

De heer **Babijn** (SP). Maar ik wil dat toch even overleggen, gezien de gevoelige situatie die de laatste tijd is ontstaan.

De **voorzitter**. We zullen even wachten.

De heer **Babijn** (PvZ). Ik dank u voor uw begrip en excuses hiervoor.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de Staten het voorstel van de heer Beekman steunen en dat de gedeputeerde het voorstel heeft overgenomen.

13. **Statenvoorstel Jaarstukken 2010 met rapport Doelmatigheid en doeltreffendheid 2010 en accountantsrapport van Deloitte Accountants voor het boekjaar eindigend op 31 december 2010 met reactie GS (FEZ-216)**

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Mevrouw de voorzitter. Vandaag is niet alleen de dag van de Eerste Kamerverkiezingen, maar ook de dag dat de jaarrekening over 2010 ter goedkeuring wordt voorgelegd. De rekening is opgemaakt en dat is nodig om te weten hoeveel geld er is uitgegeven, er tekort is of nog in het laatje ligt. Het is niet zomaar een rekening, maar een uitgebreid boekwerk, erg helder beschreven, een rekening in één oogopslag, staat ergens vermeld, althans op 351 bladzijden.

De toezegging van vorig jaar om te kijken of er minder papier gebruikt kan worden, is volgens mij niet gehaald. Dat lijkt mij een mooie opdracht voor het komende jaar. Dat geldt dan niet enkel voor deze jaarrekening, maar voor alle stukken die aan deze Staten worden verstrekt. Overigens zijn wij wel benieuwd of er nog een publieksversie van deze rekening verschijnt, zoals vorig jaar.

De CDA-fractie kan concluderen dat de beheerder van de financiën, onze gedeputeerde de heer Van Beveren, zijn best heeft gedaan. De algemene reserve komt uit op 18 mln., terwijl in de najaarsnota nog 11 mln. was berekend. Dit is wederom een compliment waard.

We zijn blij dat we iedereen die vorig jaar erg kritisch over de financiële positie van de provincie was --ik kijk even naar de VVD-fractie-- gerust kunnen stellen. Want het vorige college heeft in tijden van bezuinigingen en bestuursakkoorden de provincie in een redelijk financieel gezonde situatie achtergelaten. Natuurlijk zijn er altijd uitgaven die niet voorzien waren of in elk geval ongewenst. Ik

doel dan op de eenmalige dekking voor het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen van 6,3 mln., gelukkig iets gunstiger dan aanvankelijk verwacht, maar laten we voor de toekomst zulk soort brothers niet meer in de arm nemen.

Ook het Thermphos-dossier heeft extra kosten met zich gebracht door de noodzakelijke metingen die worden verricht, maar dat was met het oog op de zorgvuldigheid en bovenal de gezondheid onvermijdelijk.

Mevrouw de voorzitter. Na een toezegging in de commissie BFW is ons een overzicht toegestuurd van de kosten voor de externe inhuur. Iedereen is ervan overtuigd dat 17,6 mln., te weten 39% van de loonsom, verschrikkelijk hoog is. We danken u voor deze specificatie, maar blijven geschrokken van deze cijfers. Dit zijn kosten ten behoeve van uitzendkrachten voor werk dat niet door het ambtelijk apparaat geleverd kan worden, maar ook kosten die tot het normale takenpakket van de ambtelijke organisatie behoren. Juist die kosten moeten worden teruggebracht. Wij verzoeken de gedeputeerde om een plan de campagne om deze kosten naar een aanvaardbaar niveau te brengen.

We hebben tevens kunnen lezen dat de kredieten voor het realiseren van de plannen voor het onderwijs die voortkomen uit het adviesrapport Kerend tij eerder zijn aangewend. De CDA-fractie vindt het belangrijk dat de adviezen die in dit rapport zijn opgenomen, worden uitgewerkt, maar zij maakt zich daarover zorgen, want dat kost geld. Dat geld is nodig van het Rijk. Voor zover wij weten heeft het Rijk nog steeds geen harde toezegging gedaan. We willen graag van de gedeputeerde weten of er reeds overleg is geweest met de betreffende partners en met name het Rijk over de beschikbaarheid van die gelden.

Mevrouw de voorzitter. In de commissie is het ook al even aan de orde geweest, maar ik vind het belangrijk om het ook hier te noemen, namelijk het grondbeheer. We vinden het zorgelijk dat de provincie niet beschikt over een centrale registratie van de grondvoorraden. Het moet toch duidelijk zijn hoeveel en waar de provincie grond in eigendom heeft. Wij verzoeken de gedeputeerde ervoor te zorgen dat deze registratie snel op orde komt. Niet alleen de provincie, maar ook het waterschap, het Rijk en de Dienst landelijk gebied bezitten gronden. Onze CDA-fractie is van mening dat het wenselijk is om uiteindelijk één Zeeuwse grondruilbank te realiseren, zodat veel sneller en effectiever met gronden geruild kan worden, waarbij alle gebruikers gebaat zullen zijn. Hierop komen wij tijdens de behandeling van de voorjaarsnota in de volgende Statenvergadering in juni terug.

Mevrouw de voorzitter. Ik sluit af. De CDA-fractie gaat akkoord met het voorstel. Er zijn 24 doelen gerealiseerd, 43 zijn op schema en 25 zijn gedeeltelijk gerealiseerd. Laten we op grond van

het nieuwe collegeprogramma goed nagaan welke doelen er nog steeds gerealiseerd kunnen worden, geschrapt kunnen worden of vervangen moeten worden door nieuwe doelen. We zijn ervan overtuigd dat het nieuwe college er met stuwende kracht tegenaan zal gaan.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. De jaarstukken van 2010 waarin het vorige college van Gedeputeerde Staten verantwoording aflegt aan de nieuwe Staten van Zeeland. Lastig, voorzitter. Het college van Gedeputeerde Staten is van samenstelling veranderd en voert met stuwende kracht een andere koers. Een pak papier, voorzitter. Mijn spreektijd laat het niet toe om dit tot in detail te bespreken. Ik stip de voor onze fractie vijf belangrijkste punten aan.

Het scheppen en behouden van werkgelegenheid is, zoals ik al eerder verwoordde, volgens de Partij van de Arbeid de corebusiness. Mijn partij vindt dat belangrijk, want het hebben van werk geeft mensen inkomsten, structuur en sociale contacten.

Zeeland kent een lage werkloosheid, lager dan het landelijk gemiddelde. De doelstelling een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie ligt volgens de jaarstukken op schema. De werkgelegenheid daalt in de periode van 2008-2010. Een gevreesde stijging van de werkloosheid is voorspeld. Vooralsnog uitgebleven. Vooralsnog, omdat de frictiewerkloosheid onder schoolverlaters en het einde van de seizoensarbeid de werkloosheidscijfers nog kunnen beïnvloeden.

De PvdA-fractie blijft eraan hechten dat ook het nieuwe college de scope houdt op de verbetering van de werkgelegenheid en stijging van de werkloosheid in Zeeland voorkomt.

Een kennisintensief en innovatief ondernemersklimaat in Zeeland scheppen, zo valt in de jaarstukken te lezen. Deze doelstelling is maar gedeeltelijk gerealiseerd. De verklaring hiervoor is dat de beleidsinstrumenten bij het mkb onvoldoende bekend zijn, en een grote groep mkb-bedrijven een latente innovatiebehoefte heeft.

Het aantal starters is in 2010 gedaald. Jammer, vindt de PvdA-fractie. Juist starters creëren en behouden werkgelegenheid. Graag ziet de PvdA dat de komende jaren de innovatie en het aantal starters in Zeeland toeneemt.

Naast de arbeidsmarkt hecht de PvdA veel waarde aan kenniseconomie. De uitvoering van het rapport Kerend tij ligt op schema, zo wordt in de jaarstukken gesteld. Er komt een handvest Kerend tij waarin de ambitie en samenwerking worden beschreven van de Zeeuwse onderwijsinstellingen met de Zeeuwse overheden en het bedrijfsleven, om met name van die doelstelling van Kerend tij een succes te maken. De PvdA-fractie vraagt Gedeputeerde Staten hierbij flink de vinger aan de

pols te houden zodat het succes ook daadwerkelijk kan worden geboekt.

Voorzitter. De meeste Zeeuwse jongeren groeien gezond en veilig op en worden zelfstandige volwassenen. Helaas is er een kleine groep kwetsbare jongeren, die altijd gesteund en beschermd moet worden. Jeugdzorg moet in Zeeland op orde zijn. De jaarstukken melden dat de doorlooptijd tussen de aanmelding en indicatie gemiddeld op 75 dagen ligt. Daarvan viel 67% binnen de 60 dagen. De PvdA-fractie vindt dat te lang. Gezien het feit dat deze kwetsbare jongeren in een ellendige situatie zitten, moet echt in 2011 de doorlooptijd van iedere aangemelde jongere op 60 dagen zitten.

Voorzitter. Ik kom tot het vijfde punt. Hoe staat het met de diversiteit? Mijn voorganger, Peter Woltring, schetste vorig jaar in zijn bijdrage dat dit een moeizaam gebeuren is. Zijn stelling blijkt helaas te kloppen. De PvdA-fractie leest in de jaarstukken dat weinig vrouwen de hogere functies in het ambtelijk apparaat bezetten. Ik heb zelfs gelezen dat er maar 4 vrouwen in leidinggevende functies zijn ten opzichte van 54 mannen die leiding geven, terwijl juist uit onderzoek blijkt dat diversiteit aan de top goed is voor de resultaten van organisaties. Zeker nu er een reorganisatie van het ambtelijk apparaat komt, roept de PvdA-fractie Gedeputeerde Staten op, die diversiteit goed in de gaten te houden en actief te bevorderen. Het kan en mag toch niet zo zijn dat in de komende jaren geen enkele vrouwelijke leidinggevende meer bij de provincie Zeeland werkt.

De heer **Bierens** (VVD). U ziet graag vrouwen in leidinggevende functies. Ik snap dat, maar wat is voor u de norm, kwaliteit of vrouw zijn?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Beide, maar u weet ook, en dat blijkt ook uit onderzoek, dat op dit moment de mannen nog steeds voorrang hebben.

De heer **Bierens** (VVD). Dat is uw conclusie.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Die staat.

Voorzitter. De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening 2010 wat de getrouwheid en rechtmatigheid betreft. Dit geeft aan dat het provinciale huishoudboekje in ieder geval op orde is. Gezien de strenge financiële regelgeving waaraan financiële jaarstukken moeten voldoen, is dit wat mijn fractie betreft een compliment waard, zeker aan de gedeputeerde en ook aan de ambtelijke staf.

Ik rond af. De PvdA-fractie kan instemmen met de jaarstukken over 2010. Daarbij stemt de PvdA-fractie ermee in om 6,3 mln. te onttrekken aan de algemene reserve om de tekorten in het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie

Zeeland aan te vullen die door het failliet van Lehman Brothers zijn ontstaan. De PvdA-fractie gaat ervan uit dat in de toekomst met grote voorzichtigheid wordt omgegaan met gelden uit dit fonds, zodat Lehman Brothers een eenmalige gebeurtenis blijft.

De **voorzitter**. Dank u wel, mevrouw Evertz. Het is duidelijk dat vrouw en kwaliteit wel samen kunnen gaan. De heer Bierens zal dat zeker hier bevestigen!

De heer Robesin heeft overigens zijn motie nr. 2 over de jeugdzorg ingetrokken.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Mevrouw De Milliano was lovend over de rekening. Volgens mij vroeg ze zich af of de VVD dat ook is, omdat zij wel eens kritisch is op financiële stukken. Ik zal de spanning er maar gelijk uithalen. Wij zullen niet tegen deze jaarrekening stemmen. Dat komt omdat zij over het verleden gaat, maar tevens ook de aanzet vormt voor de toekomst. Ik wil mij met name richten op de onderdelen die beleidsmatig of anderszins voor verbetering in aanmerking komen. De les uit de jaarrekening 2010 van de provincie moet zijn dat de registratie, die ook voor een goed financieel beheer noodzakelijk is, op onderdelen tekortschiet. Zo is in de organisatie nog niet geborgd dat alle nieuwe contracten worden opgenomen in het contractregister, beslist de provincie niet over een centrale registratie van de grondvoorraden en is het grondbeheer bovendien ook niet centraal geïntegreerd binnen de organisatie. Wij vragen nadrukkelijk de aandacht van de gedeputeerde hiervoor, want je vraagt je toch echt af of dat niet eerder geregeld had kunnen zijn. Het is verrassend dat dit nog niet op orde is.

Kan de gedeputeerde aangeven wanneer bovengenoemde zaken hun beslag krijgen? Misschien is die verbeteringsactie echter al in gang gezet.

De VVD-fractie ziet ook uit naar het toegezegde overzicht van de garantieverplichtingen met de bijbehorende bedragen uit de deelnemingen van de provincie of eventuele andere garantstellingen. De vraag is wanneer wij dat tegemoet kunnen zien.

De externe inhuur. Dank aan de gedeputeerde voor de rapportage die inzicht biedt in de opbouw van de 17,6 mln. voor externe deskundigheid. De specificatie van de bedragen zit erbij, waarbij bedragen van 5,9 mln. voor managementondersteuning en juridische advisering en 9,4 mln. voor overige deskundigheid er uitspringen. Wat in dat overzicht nog ontbreekt, zijn de achterliggende verplichtingen. Daar is de VVD-fractie juist ook benieuwd naar. Met andere woorden: we zijn benieuwd naar het inzicht in de onderliggende contracten, de duur van de externe inhuur en de toets op noodzakelijkheid. Wanneer

mogen we dat tegemoet zien, mijnheer de gedeputeerde?

Er is een werkgroep bezig met het voorbereiden van een Zeeuwse norm voor externe inhuur. Dat oogt mooi, maar de norm moet, wat de VVD betreft, zijn: slechts inhuren wat echt verplicht is of wat aantoonbaar niet binnen de organisatie kan worden opgepakt en dus ontdaan is van automatiseren.

We mochten het eigenlijk niet over Thermphos hebben, maar ik doe het toch, omdat het in de jaarrekening staat. Onderdeel van deze rekening en de bijbehorende stukken is een voorstel voor bijramingen tot 1 mln. voor Thermphos, waarvan 4,5 ton voor extra metingen. Dat betrof metingen die al verricht zijn. We hebben vanmorgen kunnen horen dat nieuwe metingen noodzakelijk zijn, en ook inhuur van externe deskundigheid voor een bedrag tot 50.000 euro. Waar ligt de grens voor de provincie? Ik begrijp dat wij gebonden zijn aan regels van hogerhand, maar je kunt toch wel de vraag stellen waar de grens van redelijkheid ligt. De provincie Zeeland moet wel de prijs betalen voor de extra inspanningen die kennelijk noodzakelijk zijn om een bedrijf in het gareel te houden. Ik ga ervan uit dat het college nu niet met een afgewogen juridisch oordeel kan komen, maar wij zijn toch wel benieuwd tot hoe ver de provincie kan, mag of wil gaan. Met andere woorden: gaat het college actie ondernemen of heeft het dat misschien al gedaan? In hoeverre kunnen kosten worden verhaald op het bedrijf? Wij willen daarover nader worden geïnformeerd. Als die mogelijkheden er nu nog niet zijn, dan kunnen wij vanuit Zeeland wellicht initiatieven ontwikkelen om te trachten, daarin verandering te brengen. Wij vinden dat de rekening van dit alles nu toch te veel bij de provincie komt te liggen.

Ten slotte spreek ik mijn waardering uit voor het vele goede werk dat door de organisatie aan deze jaarrekening is verricht en voor het enthousiasme van de medewerkers om niet-specialisten zoals ik van een vlotte en goede uitleg te willen voorzien.

De heer **Roeland** (SGP). Mevrouw de voorzitter. Ik begin met lovende woorden. Er ligt een goed stuk, dat nog aan kwaliteit kan winnen als we de kaderstelling nog op een hogere kwaliteit brengen en het beleid SMART formuleren. Bij verbetering van de formulering van het beleid zal wat erna gebeurt, de rekening, ook op een hoger niveau gebracht kunnen worden.

De gedeputeerde heeft in de commissie BFW al veel toegezegd. Hij is heel serieus omgegaan met de vragen en opmerkingen ook van mijn kant. Ik wil nog drie punten noemen die aan de orde zijn geweest om tot uitdrukking te brengen dat die voor ons van wezenlijk belang zijn.

In de eerste plaats de budgetbewaking, de analyse van een groot aantal voordelige verschillen tussen werkelijke en begrootte inkomsten. Welke structurele incidentele zaken veroorzaken nu steeds budgetoverschrijdingen? Wij vinden het van groot belang dat er een analyse hiervan komt. In de tweede plaats zijn een goede monitoring en een goed financieel beheer bij grote projecten zoals Perkpolder en Waterdunen van belang. Ook daarvan heeft de gedeputeerde in de commissie al aangegeven dat hij die opvatting deelt en dat hij er ook werk van zal maken. Ik wil het toch ook hier genoemd hebben vanwege het grote belang. In de derde plaats de centrale registratie van de grondvoorwaarden.

Als laatste noem ik de externe inhuur. 39% is toch echt veel. Er is een werkgroep aan de slag die zal studeren op een heldere definitie van externe inhuur. Op basis daarvan gaan we zien welke visie de provincie Zeeland heeft ten aanzien van normering van externe inhuur. Ik vraag de gedeputeerde of hij bewerkstelligt, zo dat al niet gebeurt, dat die werkgroep met gezwinde spoed dat werk gaat doen. De SGP-fractie vindt dat hier echt werk van gemaakt moet worden. Enerzijds moet de inhuur van externe deskundigheid die ook binnen de eigen organisatie aanwezig is inzichtelijk worden gemaakt. Wij willen die graag in beeld hebben. Anderzijds willen wij inzicht in de inhuur van externe specifieke deskundigheid die niet binnen de organisatie aanwezig is. Als het gaat om inhuur van deskundigheid die wel binnen de organisatie aanwezig is, waarom en op welke schaal gebeurt dat? Gebeurt dat ook structureel? Graag wil ik dat dit in beeld wordt gebracht. Mijn fractie wil die informatie graag in relatie brengen met het onderzoek naar de omvang van de ambtelijke organisatie. Het kan en mag niet zo zijn dat er alleen uitdrukkelijk gekeken wordt naar de omvang van de ambtelijke organisatie in relatie tot de taken die verricht moeten worden en dat er extreem veel inhuur plaats zal vinden. Ik heb veel liever het omgekeerde: minder inhuur en de ambtelijke organisatie, de werkgelegenheid bij deze provincie sparen op onderdelen. Ik krijg graag toezeggingen van de gedeputeerde op dit punt.

De heer **Babijn** (PvZ). De heer Robesin heeft zowel mondeling als schriftelijk aangegeven bij dit onderwerp geen gebruik te willen maken van zijn spreekrecht.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Terecht is gewezen op de bijzondere situatie, omdat deze jaarrekening 2010 het laatste volledige jaar was van het college in de oude samenstelling. Ik breng de Staten daarbij in herinnering dat in het jaar 2010 een besluit is genomen over de grootste bezuinigingsoperatie van de provincie Zeeland ooit,

namelijk structureel 17,7 mln. De invulling daarvan ligt overigens goed op schema.

Uit het rapport Nieuwe verbindingen blijkt dat een groot gedeelte van die voornemens van het vorige college zijn gerealiseerd. Mevrouw De Milliano wees daar ook op. Terecht gaf mevrouw Evertz aan dat de jaarrekening 2010 is voorzien van een goedkeurende verklaring. Daar zijn wij natuurlijk blij mee. Dat alles heeft dan wel tot gevolg dat de provincie onder repressief toezicht valt van het Rijk en dat is wel zo handig. Dat betekent natuurlijk niet dat er geen verbeteringen meer mogelijk zijn. De VVD en ook de SGP hebben gewezen op de noodzaak tot het verbeteren van de verplichtingenadministratie, de budgetbewaking. Dat is een verbeterpunt. Nog niet alle verplichtingen worden, zo hebben wij vastgesteld, van tevoren ook al geregistreerd, en dat is niet goed, want dan ben je niet in controle. Wij zullen er dus op sturen dat dit wel gaat gebeuren.

Een ander verbeterpunt is nadrukkelijk de centrale grondadministratie. Daarop is gewezen door de VVD en het CDA. Dat is echt nodig. Er wordt ook werk van gemaakt. Wij zullen ervoor zorgen dat dat dit jaar op orde komt.

Vanuit het college willen we graag rekening houden met de geluiden die vanuit de Staten tot ons komen. Het belangrijkste punt, dat hier ook duidelijk aan de orde is gesteld, is de kritiek op de kosten van de externe inhuur. Die kritiek is terecht. Ruim 17 mln. externe inhuur is een heel groot bedrag. Uit de specificatie blijkt dat de inhuur waarvoor die kosten zijn gemaakt, een divers palet is. Terecht is aangegeven dat nu wel inzichtelijk is waar de kosten voor zijn gemaakt, maar de onderliggende redenen niet. Dat is juist. Die ziet het college ook niet op basis van dit overzicht. Er moet dus nog echt een verdiepingsslag plaatsvinden. Daar zullen wij ook voor zorgen. Er is inderdaad al een werkgroep aan de gang. Wij moeten de kosten van de externe inhuur echt terugdringen. Dat zullen wij ook doen. Ik vind dat ook voor mijzelf een serieuze opdracht. Ik pak die handschoen op. De Staten kunnen er overigens ook wel van uitgaan dat dit zal gebeuren, omdat alleen al de budgetten voor dit jaar met 10% zijn verlaagd. Dat heeft tot direct gevolg dat er minder ingehuurd kan worden.

De heer Roeland wil kunnen nagaan waarom die inhuur heeft plaatsgevonden. Gaat het om ingehuurde deskundigheid die wij ook zelf in huis hebben of om deskundigheid die we sowieso niet in huis hebben, die we altijd extern moeten binnenhalen? Ik zal proberen, die splitsing te maken. Dat is niet altijd even eenvoudig, denk ik. Als met uitzendbureaus wordt gewerkt, is dat meestal omdat plaatsen vrijvallen door langdurige ziekte. Dan is er sprake van inhuur van deskundigheid die je eigenlijk zelf in huis hebt. Soms is er voor heel specialistische werkzaamheden inhuur nodig. We zullen proberen,

een dergelijke splitsing aan te brengen. We zullen dit jaar benutten om de verbeterpunten echt op te pakken.

Er is gewezen op de hoeveelheid papier. Het is niet zo eenvoudig om die terug te dringen. Ik heb dit vorig jaar ook al gezegd. Het is een leuk idee, maar we moeten alles op een bepaalde manier verantwoorden. Dat is niet iets wat we zelf verzinnen. Daar moet je aan voldoen. Dat vergt papierruimte. Ik kan daar helaas weinig aan doen. Ik zal natuurlijk wel proberen om het zo beperkt mogelijk te houden.

Een publieksversie komt er niet meer, mevrouw De Milliano. Dat is besloten door de Staten, een commissie of een werkgroep, maar op nadrukkelijk verzoek wordt afgezien van een publieksversie. Dat doen we dus niet meer.

Er is ingegaan op Kerend tij. Ik moet het antwoord daarop schuldig blijven. We hebben gedeputeerde Van Heukelom vandaag erg nodig. Het betreft zijn portefeuille en hij is er nu niet. Ik stel voor dat ik de vragen daarover schriftelijk beantwoord, zowel aan mevrouw Evertz als aan mevrouw De Milliano.

Mevrouw De Milliano heeft ook nog gevraagd of het mogelijk is om tot één grondruilbank in Zeeland te komen. Dat is wellicht een goede optie. Uit wat onderzoekwerk hiertoe is echter gebleken dat dit op dit moment een brug te ver is. We willen wel een Zeeuws grondoverleg opstarten onder regie van de provincie. Dat moet u dan maar zien als een eerste aanzet om te komen tot één centrale grondruilbank. De eerste inzet is om alle overheidsdiensten ervan te overtuigen dat het handig is om gronden te kopen en verkopen via één dienst, het BBL (Bureau Beheer Landbouwgronden). Als we dat kunnen realiseren, zijn we al een heel eind. Het idee van mevrouw De Milliano is op zich wel het uitzoeken waard.

Mevrouw Evertz van de PvdA heeft een aantal opmerkingen gemaakt, wat statements afgegeven. Ik neem die tot me. We zullen kijken wat we daarmee kunnen doen. Zij heeft nadrukkelijk gewezen op de diversiteit in het personeelsbestand. In de commissie hebben we hier ook even over van gedachten gewisseld, maar door de ingezette bezuinigingsoperatie in vier jaar, nu nog drie jaar, ook op personeel --de komende vier jaar 90 formatieplaatsen-- is er minder roulatie. Dat bevordert de doorstroming ook voor vrouwen niet. Het is helaas niet anders, maar dat hoort daar wel bij. Dat is een factor die daar nog bij meeweegt.

De heer Bierens heeft nog opmerkingen gemaakt over de kosten voor de extra metingen bij Thermphos. Hij vraagt waar de grens ligt, en of je die kosten terug kunt halen. Als het op basis van onze metingen niet goed gaat, kunnen we een last onder dwangsom opleggen. Daarmee haal je een deel van de kosten terug, maar dat is niet onze opzet. Daarvoor doen we dat niet. Het zou eigenlijk

niet nodig moeten zijn. Ook in het rapport-Mans is aangegeven dat wij bepaalde dingen moeten doen. Daar kunnen we niet zomaar onderuitkomen. We hebben in onze begroting voor die metingen een structureel bedrag opgenomen van 75.000 euro. Normaal gesproken, moet dat voldoende zijn, maar bij extreme omstandigheden moeten we extra inzetten en dat kost extra geld.

De heer **Bierens** (VVD). Ik heb ook geen kritiek op de extra inzet die wordt gepleegd door GS. Sterker nog, dat is goed, maar het gaat wel lang duren. Let maar op, het zou mij niet verbazen dat we door uw mededeling vanmorgen dit jaar ook nog zulke hoge kosten hebben. Zij hebben toch te maken met gedragingen van een bedrijf. Ik heb ook niet zo een oplossing, maar de kosten lopen op deze manier erg hoog op.

De **voorzitter**. In het eerste rapport-Mans is aangegeven dat hij er voorstander van is dat er dan bij het bedrijf te rade kan worden gegaan. Ik vind het een goed idee dat de Staten van Zeeland in Den Haag aankaarten dat bij extreme omstandigheden wel degelijk bij het bedrijf moet kunnen worden aangeklopt.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat kan nu nog niet. De heer Roeland heeft terecht nog eens gewezen op het belang van de SMART-formulering. Wij moeten daarop letten. Wij moeten dat al bij de begroting doen en eigenlijk nog eerder, namelijk bij het opstellen van het beleidsplan. Dan moet worden aangegeven wat de Staten willen en welke doelen er gerealiseerd moeten worden. Wij kunnen die dan goed monitoren en aan de Staten verslag doen van de wijze van realisering. Het is van belang dat wij daar met z'n allen in deze periode goed op letten.

De heer Roeland heeft gevraagd naar de budgetoverschrijdingen. Ik denk dat hij doelt op de overboeking van de kredieten. Budgetoverschrijdingen komen wel eens voor, maar dan worden we door de accountant op de vingers getikt en geeft hij geen goedkeurende verklaring af. Ik denk dat de heer Roeland doelt op de overboeking van kredieten. Dat is een lastig punt. Het gaat daarbij met name over grote projecten die over meerdere jaren lopen. Je moet dan inschatten welk deel van de projectkosten in een bepaald jaar wordt uitgegeven en dat moet dan worden geraamd in de begroting. Het is niet altijd even eenvoudig in te schatten wanneer je een deel van het project in een bepaald jaar uitvoert. Als je dat aan ziet komen, hevel je weer een deel van het krediet dat je niet nodig hebt over naar een volgend jaar. Wij moeten daarop letten. De heer Roeland heeft daar helemaal gelijk in. We moeten er echt kien op zijn. Dat zullen we ook zijn, maar helemaal wegwerken, zal niet lukken.

De heer Roeland heeft terecht gezegd dat de grote projecten financieel goed in de gaten moeten worden gehouden. Monitoring van die projecten is nodig. Ik heb in de commissie al gezegd dat we dit zullen doen en ik zeg dat hier nogmaals.

Ik denk dat ik hiermee de vragen heb beantwoord.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. We krijgen graag antwoord op de vragen over Kerend tij. Wij zijn blij dat ook de VVD zich in deze jaarrekening kan vinden en dat zij het met ons eens is dat het allemaal iets gunstiger is dan de VVD vroeger had gedacht.

De heer **Bierens** (VVD). We hebben over de begroting 2011 en de voorjaarsnota iets gezegd en we hebben ook iets gedaan. Dit gaat over 2010. Dat zijn geheel verschillende stukken. Wij beoordelen de gedeputeerde straks graag op de voorjaarsnota. We zullen dan kijken hoe groot de omvang van de algemene reserve is.

Het Statenvoorstel Jaarstukken 2010 wordt met algemene stemmen aangenomen.

14. Statenvoorstel Aanbieden jaarrekening fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Zeeland 2010 (FEZ-215)

Voorzitter: de heer Roeland

De heer **Beekman** (CU). Ik heb geen spreektijd meer nodig.

Het voorstel wordt zonder discussie en zonder hoofdelijke stemming met algemene stemmen aangenomen.

15. Vragensessie

16. Vragen van de heer Robesin (PvZ) over onderzoek Deltares naar alternatief ontpoldering Hedwigepolder

De **voorzitter**. Ik wil de vragensessie binnen een halfuur afronden. Ik hoop dat de vragenstellers daarmee rekening houden.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De provincie is betrokken bij de stuurgroep die zoekt naar een alternatief voor de ontpoldering van de Hedwigepolder. De provincie, het waterschap en het Rijk zijn partner in dit geheel. Is het het college bekend dat in de komende week het rapport van Deltares wordt gepresenteerd? Ik wil met name weten wat het college sinds februari heeft gedaan,

toen is afgesproken dat de provincie meedraait in de stuurgroep. Hoe kijkt het college er op dit moment tegenaan? Het is nu toch het eindstadium. Kan het college zeggen of het onderzoek dat heeft plaatsgevonden, en dat voor zover ik ben ingelicht is afgerond, meteen is gecommuniceerd met onze zuiderburen? Dat is bijzonder handig. Met andere woorden: is er een paralleltraject gevolgd? Dat levert namelijk tijdswinst op. Vandaag zijn de verkiezingen geweest. Het kabinet kan nu best uit zijn schulp kruipen en met het rapport van Deltares komen. We zitten daar met smart op te wachten.

De heer **Heijning** (GS) Het Deltaresrapport is in aantocht, maar het is er nog niet. Of het rapport de komende week gepresenteerd wordt, weet ik niet. Dat is aan het kabinet. Of er gecommuniceerd is met Vlaanderen, weet ik ook niet, want dat is ook aan het kabinet. Daar gaat de provincie Zeeland niet over. Dat wij een bijdrage hebben geleverd aan de gesprekken over het rapport is wel zeker, zowel ambtelijk als bestuurlijk. De aard van onze inbreng zal duidelijk zijn, maar het staat mij niet vrij om over de inhoud van het rapport te spreken. Dat afspraak is dat dit door het kabinet naar buiten gebracht zal worden. Ik ga daar nu niet op in.

De heer **Robesin** (PvZ). De provincie was en is partner in de stuurgroep. De opdracht was, te sturen, te begeleiden en te adviseren. Hoe hebt u dat gedaan?

De heer **Heijning** (GS). Ik begrijp die vraag wel, maar ik ga ervan uit dat u ons standpunt over deze hele kwestie kent. Dat standpunt is nog eens verwoord in het collegeprogramma. Dat standpunt is ingebracht in de stuurgroep en ook ambtelijk, voor zover zich dat na 15 april heeft afgespeeld. Daarvoor is dat misschien niet precies hetzelfde geweest. Zeker is wel dat er is gezocht naar allerlei mogelijkheden, naar verruiming van het zoekgebied. Er is gekeken naar oude rapporten. In dat gehele traject zijn we samen met het waterschap opgetrokken. Ik ga echter verder niet in op de inhoud.

De heer **Robesin** (PvZ). Dus meer kunt u er niet over zeggen? Ik wil onderscheid maken tussen de inhoud van het rapport, die we hopelijk deze week horen, en de rol die het college heeft gespeeld. Het is voor ons verschrikkelijk belangrijk om te weten op welke wijze u aan de sturende taak in de werkgroep inhoud hebt gegeven. Hebt u aangestuurd op het zoeken en vinden van een alternatief of hebt u ook andere zaken in overweging genomen? Ik weet wel hoe de VVD in dit dossier staat, maar ik wil het toch graag weten.

De heer **Heijning** (GS). Uiteraard is er naar alternatieven gezocht. Het uiteindelijke rapport valt

onder de verantwoordelijkheid van Deltares. De stuurgroep heeft daarover een mening. Ook wij hebben daarover een mening uitgesproken. Als ik nu die mening presenteer, moet ik meteen mijn mening over het rapport geven. Ik doe dat op dit moment niet, want dan moet ik ingaan op de inhoud. Ik weet daar wel iets van, maar de afspraak is dat het kabinet het rapport naar buiten brengt. Ik houd mij aan die afspraak.

De heer **Robesin** (PvZ). Oké. Gedeputeerde, bedankt.

Voorzitter: mevrouw Peijs

17. Vragen van de heer Harpe (GL) over belang RWE in kerncentrale Borssele

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. RWE krijgt een belang van 30% in de kerncentrale Borssele. Wij werden daardoor via de krant verrast. Delta breidt zijn belang uit van 50 naar 70% voor 137 mln. en RWE betaalt 609 mln. voor een belang van 30%. Zie de verschillen in de percentages en de uitkomst daarvan. Het bijzondere is dat Delta voor die prijs zijn juridische procedure tegen RWE staakt. Als tegenprestatie mag RWE meedoen met de plannen van Delta voor het bouwen van een nieuwe kerncentrale. Dit alles is vastgelegd in een intentieverklaring. Mijn vragen luiden als volgt. Kunnen de Staten inzage krijgen in de intentieverklaring, desnoods vertrouwelijk? Als dat helemaal niet kan, kan het college dan aangeven hoe de financiële constructie feitelijk in elkaar zit? Kan het college ons nader informeren over het douceurtje waar volgens de krant sprake van is? Hoe verhoudt zich de deal die met RWE gemaakt is tot de statuten van EPZ, met name artikel 4, lid 4, waarin het publieke belang absoluut wordt gewaarborgd? Wat is er sinds de brief van het college van 10 februari aan de colleges van GS van de provincies die meededen met Essent veranderd om deze deal toch te sluiten? In de brief van het college hecht het nogal aan een overheidsbelang van 100%. Dat is nog niet zo heel lang geleden. Een meerderheid van de Tweede Kamer is, als ik goed ben geïnformeerd, voor het in publiek bezit houden van de kerncentrale. Hoe gaat het college hiermee om? Volgens de Duitse media zou RWE van plan zijn, de door de centrale Borssele opgewekte stroom naar Duitsland te exporteren. Als dat juist is, wat is dan het Nederlands belang in het kader van de energietransitie? Wordt het nucleaire afval dan ook in Duitsland bewaard?

De **voorzitter**. Mijnheer Harpe. Ik vind een aantal van de vragen zo uitgebreid, dat die bijna niet mondeling beantwoord kunnen worden. U gaat bijvoorbeeld in op de intentieverklaring. Ik vind dat

we daar toch op moeten letten, want een gedeputeerde kan deze vragen niet in een paar minuten beantwoorden zonder dat hij de volgende keer te horen krijgt dat hij iets heeft verzwegen. Dit soort ingewikkelde vragen moet je schriftelijk stellen, zodat het op schrift komt en er serieus naar gekeken kan worden. Dit was zo'n ingewikkelde deal. Ik heb er de hele tijd bijgezet en het is heel ingewikkeld. Ik vind dat deze vragen haast niet mondeling beantwoord kunnen worden, maar op een aantal onderdelen van uw vragen kan ongetwijfeld wel ingegaan worden.

De heer **Harpe** (GL). Het is niet gebruikelijk om de voorzitter tegen te spreken, maar ik krijg de informatie tot mij via de pers. Daarin wordt gesproken over een intentieverklaring. Al die informatie ligt op straat. Ik vind het geen onbelangrijke informatie. Ik vind dat je daar vragen over kunt stellen en dat er wel iets over gezegd kan worden. Maar als het te ingewikkeld is, ben ik graag bereid om de vragen schriftelijk te stellen.

De **voorzitter**. Prima.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De Staten kunnen inderdaad de letter of intent, de bestuurlijke overeenkomst, vertrouwelijk ter inzage krijgen. Dat zullen we doen op het moment dat het investeringsvoorstel van Delta dat hier betrekking op heeft, gereed is. U moet daar dan ook iets van vinden. Wij zullen ervoor zorgen dat u die dan vertrouwelijk ter inzage krijgt. Daarmee is gelijk ook de tweede vraag van de heer Harpe beantwoord.

Het douceurtje ging over 25 mln. Dat houdt in dat de helft daarvan, omdat de provincie voor de helft aandeelhouder is in Delta, naar de provincie komt.

Hoe verhoudt zich de deal tot de statuten van EPZ? U doelt dan op het publieke belang. De deal houdt in dat ook de statuten op dit onderdeel aangepast zullen worden.

In zijn volgende vraag gaat de heer Harpe in op een brief van 10 februari 2009. Ik heb die in allerijl even op laten zoeken, want ik wist echt niet meer wat erin stond. U zult wellicht begrijpen dat het zowel voor Delta als voor de aandeelhouders ervan, maar ook voor de andere partijen, voordelig was en is om de rechtszaak op te lossen in plaats van jaren met elkaar door te vechten. Ik noem in het kort de voordelen voor Delta. Delta krijgt er in RWE een nieuwe stevige partner bij, EPZ blijft in publieke handen, en voor de tweede kerncentrale komt er een stevige partner bij, voor Delta en EDF. De kans op het realiseren van een tweede kerncentrale wordt daardoor groter. Ik denk ook dat er een redelijke prijs is betaald.

Voor de aandeelhouders is er sprake van een versteviging van het publieke belang op de wijze waarop dat wordt hergedefinieerd, maar de

meerderheid blijft in publieke handen. Dat is belangrijk. Ook niet onbelangrijk is dat de interbestuurlijke verhoudingen weer hersteld zijn. Daar hechten wij enorm aan.

De volgende vraag gaat over de meerderheid in de Tweede Kamer die ook voor het in publiek bezit houden van de kerncentrale is. De heer Harpe vraagt hoe wij daarmee omgaan. De minister van EL&I was op de hoogte van de deal die is gesloten. Volgens ons was hij daar blij mee. Ik denk dat dit helemaal goed gaat komen en dat er niet zo veel voor nodig is om daar goed mee om te gaan.

De laatste vraag gaat over het exporteren van stroom en over de opslag van het nucleaire afval. RWE kan volgens mij zijn stroom verkopen aan wie hij wil. Dat kunnen wij overigens ook. Net zo goed als wij onze stroom kunnen kopen van wie we willen --we importeren ook stroom uit het buitenland-- kunnen we ook stroom exporteren. Het nucleaire afval wordt bij COVRA opgeslagen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik vind de beantwoording, los van politieke verschillen van mening, uitstekend, dus ik ga vaker dit soort vragen stellen!

De **voorzitter**. Dan krijgt u ook altijd deze antwoorden!

18. Vragen van de heer Van Burg (SGP) over een brief van staatssecretaris Bleker over regionale Natura 2000-doelen

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. De aanleiding om mij te melden voor deze vragensessie is een motie van SGP, CDA en VVD van 4 februari jl. waarin onder andere aan GS werd gevraagd om actie te ondernemen en om in overleg te gaan met Rijk en Rijkswaterstaat om regionale doelstellingen voor Natura 2000-gebieden voor elkaar te krijgen. De motie is Statenbreed aangenomen. Er is in de Tweede Kamer werk van gemaakt. Staatssecretaris Bleker heeft daar bij brief van 20 april 2011 een reactie op gegeven. Of de brief bij iedereen bekend is, weet ik niet. Officieel hebben we de brief nog niet ontvangen van GS. Staatssecretaris Bleker zegt toe dat hij naar de regio's wil kijken. Hij zegt daarbij dat de input moet komen vanuit de gebieden zelf. Daar moet de input, daar moeten de vragen vandaan komen. Onze vraag is nu: wat doen GS eraan om dat voor elkaar te krijgen? Wanneer gaat dat gebeuren? Ik vraag dat ook omdat het IPO heeft gemeld dat hierover in mei/juni overleg is met staatssecretaris Bleker. Ik hoor het graag.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. De heer Van Burg vraagt terecht naar de uitvoering van de motie uit februari. De gang van zaken is een beetje

wonderlijk geweest. Uiteindelijk is de motie in de Tweede Kamer beland. Ook daar is ernaar gevraagd. Staatssecretaris Bleker heeft geantwoord aan de Tweede Kamer. Dat antwoord is ons niet toegestuurd. Vandaar dat het een beetje raar is gelopen. Niettemin is het antwoord er wel. Door de staatssecretaris is gezegd dat hij naar regionale doelstellingen wil kijken die over de grens van een Natura 2000-gebied heen kunnen gaan. De initiatieven moeten dan wel uit de regio komen. Nu wil het geval dat onze Natura 2000-gebieden hoofdzakelijk Zeeuwse wateren betreffen. De eerstverantwoordelijke daarvoor is Rijkswaterstaat. Wij hebben daarover inmiddels op ambtelijk niveau contacten gehad met Rijkswaterstaat. Deze week zal er over de mogelijkheden ook bestuurlijk contact met Rijkswaterstaat in Middelburg zijn. De eerste contacten leren overigens dat men over de mogelijkheden niet erg positief is, maar goed, we zullen die gesprekken moeten afwachten. Ik zal de Staten er daarna zo snel mogelijk over informeren.

De **voorzitter**. Ik kan u informeel de uitslag van de verkiezingen doorgeven. Het lijkt erop dat de coalitie het niet gehaald heeft en in de Eerste Kamer de gedoogsteun van de SGP-zetel nodig heeft.

19. Vragen van de heer Haaze (PVV) over bezuinigingen

De heer **Haaze** (PVV). Mijn vraag over de bezuinigingen stel ik gedeputeerde de heer De Reu. Ik lees in het collegeprogramma dat cultuur een kerntaak van de provincie Zeeland is, als het over bovenlokale gemeenteoverstijgende cultuur gaat. Ik lees ook dat het college wat cultuur betreft, wil inzetten op samenwerking tussen diverse culturele instellingen en organisaties, zodat --ik citeer-- kostenefficiënter en -effectiever wordt gewerkt. Ook wil het college kostenbesparing doen plaatsvinden in de backoffice-, overhead- en organisatiekosten. Dat zullen de instellingen en organisaties dus gaan merken. In de media, ik meen Omroep Zeeland, van 12 mei jl. lees ik dat de gedeputeerde de heer De Reu een ontmoeting heeft gehad met VVD-staatssecretaris Zijlstra. De staatssecretaris heeft een pakket bezuinigingen op cultuurgebied aangekondigd waar de PVV, naar ik aanneem evenals de VVD, het van harte mee eens is. In het stukje van 12 mei lees ik dat het de gedeputeerde in dat overleg duidelijk is geworden dat de door de staatssecretaris Zijlstra aangekondigde bezuinigingen radicaal zullen zijn en dat die volgens hem --ik citeer

weer-- de kop kunnen kosten van een of meer cultuurinstellingen in Zeeland. Wat ik mij afvraag is waarom hij in dat interview van 12 mei niets heeft gezegd over zijn eigen plannen voor kostenbesparing, bezuinigingen, zoals genoemd in het collegeakkoord. Het is altijd fijn om voor de bühne de schuld van de bezuinigingen op Den Haag te schuiven, zeker gelet op het feit dat de eigen partij van de gedeputeerde in haar verkiezingsprogramma heeft staan, uitdrukkelijk tegen bezuinigingen op kunst en cultuur te zijn. Vertelt u eens, mijnheer De Reu, hoe wij uw uitlatingen op 12 mei moeten zien in relatie tot het collegeprogramma?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De PVV-fractie heeft het goed geanalyseerd. Wat zij geciteerd heeft, klopt allemaal. Het gaat echter wel over verschillende zaken. In het collegeprogramma hebben we aangegeven dat cultuur voor bovenschoolse voorzieningen in Zeeland een kerntaak is. Dat kan allerlei zijn. In het toenmalige conceptbestuursakkoord van het kabinet waren duidelijk de kerntaken van de provincie aangegeven. Wij hebben bij de collegevorming geconstateerd dat Zeeland op een aantal aspecten niet gemiddeld gezien kan worden zoals bij wijze van spreken een Randstadprovincie. In de continuering dan wel bij de afbouw van een aantal activiteiten --het programma loopt tot en met 2012-- zullen we er goed naar kijken, maar wel vanuit het oogpunt dat cultuur voor Zeeland een kerntaak is. Dat klopt dus.

De heer Haaze citeert mij uit de pers "dat wij eens moeten kijken naar wat de instellingen allemaal kosten en of een kostenreductie mogelijk is". Dat is een lopende ontwikkeling die al met diverse instellingen wordt besproken. Als dat niet zozeer mogelijk is in de uitvoering van de taken dan kijken we wel naar de benodigde kosten om het werk te kunnen doen. Misschien is er wel een efficiëncyslag mogelijk, bijvoorbeeld door een gezamenlijke backoffice voor verschillende instellingen. Dat is op zich niet nieuw. Een aantal instellingen is al volop bezig met de invulling daarvan, maar we kunnen nog wel een paar stappen zetten op dat punt. Dat levert geld op, maar dat hoeft niet ten koste van de culturele taken te gaan die het college in Zeeland uit wil voeren.

Als derde punt noemde de heer Haaze het gesprek van de provincies Brabant en Zeeland met de staatssecretaris van cultuur, de dag voor de opening bij het CBK vanwege de Zeeuwse kunstcollectie die de provincie zal

doorreizen. Ik heb toen vers van de pers uit het gesprek geciteerd. Dat was op zich geen geheim, want diezelfde middag is er met Nederland-noord en Nederland-oost gesproken. In de regionale kranten in het oosten, Limburg en het noorden van het land zijn termen zoals "kaalslag", "radicale ingrepen" en noem maar op gebruikt. Je zou kunnen zeggen dat de staatssecretaris naar aanleiding van het adviesrapport van de Raad voor Cultuur een duidelijke boodschap heeft afgegeven. Hij heeft het dan alleen over de middelen van het Rijk. Daarvan gaan er niet zo verschrikkelijk veel naar Zeeland, vergeleken met de andere regio's, maar het kan wel een kaalslag betekenen voor de onderdelen die vanuit de middelen van het Rijk worden betaald. Dat is allemaal wat voor de muziek uitlopen, zo zegt de staatssecretaris, omdat dit nog in de Kamer aan de orde komt. Ik heb recent enige brieven voorbij zien komen vanuit de samenleving aan de Kamer of de staatssecretaris. Ik meen dat er op 27 juni aanstaande in de Kamer over gesproken zal worden. Voor wat we in Zeeland willen behouden, betekent dat nog niet direct 100% het einde, omdat er nog een kleine mogelijkheid is, en dat geldt voor geheel Nederland en niet alleen voor Zeeland, om via speciale fondsen, waarvan de criteria nog door de staatssecretaris geformuleerd zullen worden, alsnog geld binnen te krijgen voor wat we willen behouden. Dat is het verhaal.

De heer **Haaze** (PVV). Op dit moment zijn wij hiermee voldoende geïnformeerd.

De **voorzitter**. Ik heb een voorlopige uitslag van de verkiezingen voor de Eerste Kamer. VVD: 16 zetels, PvdA 14 zetels, CDA 11 zetels, PVV 10 zetels, SP 8 zetels, D66 5 zetels, GroenLinks 5 zetels, ChristenUnie 2 zetels, SGP 1 zetel, PvdD 1 zetel, de OSF 1 zetel en 50PLUS 1 zetel. De coalitie komt op 37 van de 75 zetels. De voorkeurstemmen zijn nog niet geteld, maar het ziet ernaar uit de heer Van Dijk Den Haag zal frequenteren. Met alle voorbehouden van dien vanwege voorkeurstemmen of andere acties, van harte gefeliciteerd.

(applaus)

De **voorzitter**. Nog even roddelen. Een van de leden van D66 Noord-Holland heeft niet met een rood potlood gestemd, waardoor zijn stem ongeldig is.

20. Vragen van de heer Haaze (PVV) over het collegeprogramma

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Mijn fractie vraagt zich af wanneer het college de financiële paragraaf behorend bij het collegeprogramma 2011-2015 zal leveren, zodat duidelijk wordt wat het de komende jaren bezuinigt en uitgeeft.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. In de Voorjaarsnota 2011 die wij afgelopen dinsdag hebben vastgesteld en die de Staten deze week zal bereiken, vinden de Staten een toelichting op de financiële paragraaf voor zover dit de incidentele middelen betreft. Dan is er ook nog een structurele invulling, die nog lastig is, omdat zij voor een groot deel samenhangt met de opgave die het college zichzelf heeft gesteld op het punt van de reorganisatie. In Stuwende krachten is het tijdschema daarvoor aangegeven. Dat houden we aan. Collega Van Heukelom heeft duidelijk aangegeven dat we op schema zitten. Wij gaan ervan uit dat begin volgend jaar definitieve beslissingen genomen kunnen worden. Vooruitlopend daarop willen we alleen voor 2012 middelen beschikbaar stellen. Wij willen nog niet verder gaan. De voorjaarsnota, die de Staten binnenkort ontvangen, bevat ook een toelichting.

21. Moties niet behorend bij een agendapunt

De heer **Van Tilborg** (SP). Wij willen een motie indienen die zich richt tegen het bestuursakkoord. De PvdA heeft een motie liggen die specifiek over het onderdeel water gaat. In principe staan wij daar positief tegenover. Inhoudelijk kunnen wij ons daarin vinden, zeker in het kader van de solidariteit. De SP wil echter nog een flinke stap verdergaan. Ik dien een motie in waarin we vragen om het gehele bestuursakkoord af te keuren en er dus niet mee akkoord te gaan. De provincies Noord-Holland, Flevoland en Friesland zijn ons al voorgegaan. Zij hebben zich tegen het voorliggende bestuursakkoord uitgesproken en wij vinden: goed voorbeeld, doet goed volgen.

Steeds meer provincies keren zich tegen het bestuursakkoord dat is gesloten tussen het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de provincie. Volgens het akkoord krijgen gemeenten taken van het Rijk overgeheveld op het gebied van werk, zorg en jeugd, maar dit gaat gepaard met een miljardenbezuiniging en minder beleidsvrijheid voor gemeenten en provincies. Vooral mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, zoals mensen met een handicap of een arbeidsbeperking, worden hierdoor hard getroffen en de armoede ingejaagd. Dat is onacceptabel, vindt ook de Zeeuwse SP-fractie. Daarom dienen wij deze motie in.

De **voorzitter**. Door het lid Van Tilburg is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 23 mei 2011;

overwegende dat:

- de voorgenomen decentralisaties gepaard gaan met forse bezuinigingen die een adequate uitvoering van de nieuwe taken onmogelijk maken;
- de decentralisatie van taken op het gebied van werk de meest zorgelijke is aangezien enerzijds de toegang tot de WSW en Wajong wordt beperkt- waardoor de gemeentelijke verantwoordelijkheid kwantitatief groeit- en anderzijds de gemeentelijke middelen voor re-integratie meer dan gehalveerd worden;
- gemeenten van rijkswege regels krijgen opgelegd omtrent het armoedebeleid waardoor de gemeentelijke beleidsvrijheid wordt aangetast en er een stapeling van bezuinigingen dreigt aan de onderkant van de arbeidsmarkt;
- een overheveling van taken richting provincies en gemeenten zonder bijbehorend budget onaanvaardbaar is;

draagt het college op om:

- het hierboven geformuleerde standpunt actief uit te dragen;
- niet akkoord te gaan met de decentralisatie van taken richting provincies en gemeenten zonder bijbehorend voldoende budget;
- niet akkoord te gaan met een inperking van de autonomie;
- niet in te stemmen met het onderhandelaarsakkoord indien niet wordt voldaan aan de voorwaarden van voldoende financiële middelen en maximale provinciale en gemeentelijke beleidsvrijheid,

en gaan over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Het woord is aan de heer Van Haperen van de PvdA over het bestuursakkoord water.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Zeeland heeft relatief weinig autosnelwegen en spoorlijnen, maar het is volstrekt vanzelfsprekend dat Zeeuwen meebetalen aan de infrastructuur in heel Nederland. Net zo vanzelfsprekend moet het zijn dat alle Nederlanders meebetalen aan de primaire waterkeringen, ook al zijn die niet overal in Nederland aanwezig. Die solidariteitsgedachte is naar ons gevoel onvoldoende aanwezig in de teksten van de bestuursakkoorden die het Rijk, de

provincie, de gemeenten en de waterschappen zullen sluiten. De PvdA-fractie heeft daarover vragen gesteld aan het college. De antwoorden van het college daarop laten zien dat ook het college die mening is toegedaan. Dat geeft ons aanleiding tot het indienen van een motie. Ik doe dat mede namens de collega's Hijgenaar, Robesin en Roeland.

In de overwegingen van de motie hebben we aangesloten bij de beantwoording op onze vragen door het college. De overwegingen zijn dus eigenlijk de overwegingen van het college. De kern van de motie is dat wij het gewenst achten dat het college in actie komt. Daarvoor is alle aanleiding en ook alle gelegenheid. Er is op dit moment op verschillende plaatsen en in verschillende fora nog discussie over de inhoud van de voorlopige akkoorden. We stellen ons voor dat het college niet de pijlen primair richt op het bestuursakkoord als geheel, maar juist op de inhoud en dat het medestanders zoekt die mee willen helpen om de solidariteitsgedachte te verwoorden in het bestuursakkoord en ook in de uitvoering ervan.

Het IPO heeft de provincies gevraagd om voor de zomer op de voorlopige akkoorden te reageren. Wellicht zijn er andere provincies die dit punt van nationale solidariteit willen steunen. Daarnaast zal dit punt in de komende maanden aan de orde komen bij de parlementaire behandeling van een aantal wateronderwerpen zoals in het algemeen overleg hoogwaterbeschermingsprogramma. Mogelijk zijn er nog andere gelegenheden en gremia waar steun kan worden gezocht.

Het is naar onze mening in het belang van alle Zeeuwen dat de nationale solidariteit met betrekking tot de waterkeringszorg scherper in de bestuursakkoorden wordt verwoord en dat deze ook in de uitwerking recht wordt gedaan. Deze motie geeft GS de opdracht om daartoe in actie te komen.

De **voorzitter**. Door de leden Van Haperen, Robesin, Hijgenaar en Roeland is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 23 mei 2011;

overwegende dat:

- de bescherming tegen hoog water een zaak van nationaal belang is;
- als principieel uitgangspunt moet gelden dat versterking van de primaire waterkering voor 100% gefinancierd wordt door het Rijk;
- volgens het voorlopig Bestuursakkoord Water d.d. 21 april 2011 de financiering van de primaire waterkeringen in de nabije toekomst

voor 50% door het Rijk en voor 50% door de waterschappen zou moeten plaatsvinden;
- in het Bestuursakkoord Water voor de langere termijn gedacht wordt aan volledige financiering van de primaire zeekeringen door de waterschappen;

van mening dat de formuleringen in het Bestuursakkoord Water onvoldoende garanderen dat de kosten van versterking van de primaire waterkeringen gelijkmatig verdeeld worden over alle Nederlanders;

dragen Gedeputeerde Staten op, de gedachte van nationale solidariteit ten aanzien van de financiering van primaire waterkeringen en de daarmee samenhangende verdeling van financiële lasten als een principieel uitgangspunt in het definitieve Bestuursakkoord Water opgenomen te krijgen,

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer **Muste** (PVV). Ik wil de motie steunen. Ik beklemtoon dat de motie echt moet worden aangenomen. Als de provincie Zeeland financieel alleen voor de kustverdediging moet opdraaien, alle duwvaartsluizen moet onderhouden en de bemanning moet betalen, dan zijn we bankroet. Dan hoeven we niet lang meer te discussiëren over de besteding van de financiën, want die zijn er dan niet meer.

De heer **Roeland** (SGP). Als ik het goed heb dan komt volgende maand het stuk over het bestuursakkoord in de commissie. Het is de bedoeling dat het in de Statenvergadering van juni aan de orde komt. Ik adviseer de SP om de motie aan te houden of in te trekken en eerst de discussie in de commissie en daarna in de Staten te voeren.

De heer **Bergen** (CDA). Kunnen mijn vragen van 18 mei over de onzekerheid over het bestuursakkoord, gezien de houding van de VNG, die op dezelfde dag als de commissie vergadert, in de commissie worden beantwoord?

De heer **Harpe** (GL). In de volgende vergadering van PS is het bestuursakkoord aan de orde. Je moet je afvragen of dit een juist tijdstip voor beide moties is. De motie van de PvdA zou kunnen, want beter eerder dan later. Maar volgende maand behandelen we het grote geheel. Zijn we dan te laat? Die angst klinkt in de moties door.

De heer **Van Heukelom**. Ik ben lid van het dagelijks bestuur van het IPO. Daarin is het bestuursakkoord besproken en een standpunt

ingenomen. Dat komt allemaal naar de Staten. Het is een hoofdlijnenakkoord, waarbij de deelakkoorden, onder andere betreffende water, uitgewerkt moeten worden. De VNG loopt een eigen traject. Vooralsnog gaat zij niet akkoord met de taken die worden overgeheveld zonder budget. Er is ook nog een korting op de jeugdzorg van 300 mln. Bij ons gaat het om 90 mln. Dat moet nog worden uitgewerkt. Ook het ILG is niet uitgewerkt. Al deze zaken komen naar de Staten, die eerst een standpunt innemen en met dat standpunt gaan wij verder.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. Het bestuursakkoord water is gesloten in die zin dat er een onderhandelingsakkoord is. Het IPO-bestuur en een aantal andere partijen, zoals de Unie van Waterschappen, hebben getekend. Het komt nog wel hier terug. Er is absoluut sprake van continuïteit van bestuur. Onze inzet, dus ook die van vorige colleges, is altijd geweest om datgene te bereiken wat de indieners ook met hun motie pogen te bereiken, namelijk solidariteit tussen alle inwoners van Nederland op het punt van waterveiligheid en de primaire waterkeringen. De inbreng van het vorige college, in het bijzonder gedeputeerde Frans Hamelink, heeft ertoe geleid dat in het bestuursakkoord is opgenomen dat geen onevenwichtige verschuiving van de lokale lasten mag optreden. Men noemde dat "Zeeland-proof". Dat woord is later geschrapt, maar heeft er aanvankelijk ingestaan. Iedereen is het erover eens dat het akkoord Zeeland-proof is en op zichzelf dus niet zo slecht, maar er zijn wel nadelen aan verbonden. In die zin kan ik de motie volgen. Het is ook heel wel mogelijk dat wij nogmaals benadrukken dat wij die solidariteit belangrijk vinden. Maar of je het al getekende akkoord moet willen openbreken, betwijfel ik. Ik vraag mij af of dat verstandig is. Als dat met de motie wordt beoogd, dan ben ik van mening dat we dat niet moeten doen. Als met de motie wordt beoogd dat wij dit standpunt nog eens uitdragen, dat nog eens met onze collega-provincies delen en dat wij nogmaals proberen om dat erin te krijgen, dan is dat op zichzelf niet verkeerd, maar openbreken lijkt mij niet verstandig.

De heer **Van Haperen** (PvdA). De motie richt haar pijlen niet op het akkoord. Het bestuursakkoord wordt in de slotlinea van de motie ook niet genoemd. Het gaat ons erom dat het college probeert om medestanders te zoeken die het punt dat wij willen maken mede steunen. Het gaat om het steunen van de positie van het college en niet om het akkoord.

De heer **Heijning** (GS). Maar in de opdracht is er wel sprake van dat verdeling van de financiële lasten als een principieel uitgangspunt in het

definitieve bestuursakkoord moet worden opgenomen. U wilt toch wel een wijziging van het akkoord bereiken. Als dat de opdracht aan dit college is, dus met andere woorden dat het opnieuw moet onderhandelen, vraag ik mij af of dat handig is.

De heer **Van Haperen** (GS). Ik stel mij voor dat je niet opnieuw gaat onderhandelen over het akkoord zelf, maar over het akkoord zal nog discussie zijn, bijvoorbeeld in de Tweede Kamer en in de verschillende provincies. Onze suggestie is dat het college in deze fase waarin de discussie nog gaande is de solidariteitsgedachte in de week legt en probeert daarin medestanders te krijgen.

De heer **Heijning** (GS). Op zichzelf kan dat heel goed. Wij kunnen daarmee leven. Als u het op die wijze interpreteert, zijn wij bereid om dat te doen.

De heer **Harpe** (GL). Het Rijk heeft op deze manier een bezuiniging van 2 mld. afgewenteld op de burgers. Dat is dankbaar ingekopt. Als de gedeputeerde zegt dat daar financieel niet veel meer aan te doen valt, ontloopt hij als het ware de motie. Het gaat juist om het onevenredig neerleggen van de bezuiniging bij de burgers, die zij via de waterschappen nog een keer terugkrijgen. In die zin steun ik de motie.

De heer **Heijning** (GS). Volgens mij gaat het om twee dingen. Enerzijds legt het Rijk een aantal lasten bij de waterschappen. Anderzijds gaat het om solidariteit. In de wijze waarop de lasten bij de waterschappen worden neergelegd, zit wel degelijk het aspect van solidariteit. De gelden worden echter opgebracht door een andere belastingbetaler, namelijk degene die aan het waterschap betaalt, en niet door degene die aan de minister van Financiën betaalt.

In stemming komt de motie-Van Tilborg (bestuursakkoord VNG-Rijk)

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL en de SP en het lid Babijn van de fractie van de PvZ voor deze motie hebben gestemd.

Stemverklaring vooraf over de motie-Van Haperen c.s. (bestuursakkoord water)

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Ik wil graag de volgende verklaring geven ten aanzien van deze motie. De gedachte achter de nationale solidariteit

wordt ten volle door de VVD-fractie gesteund. Aan de motie ligt echter een aantal overwegingen ten grondslag. Een daarvan is dat als principieel uitgangspunt moet gelden dat versterking van de primaire waterkering voor 100% gefinancierd moet worden door het Rijk. Dat staat nu anders in het akkoord. De VVD-fractie is er niet voor om dat akkoord open te brengen. Het voorliggende akkoord voorziet in een verdeling van 50% Rijk en 50% waterschappen. Langs die weg kan er ook nationale solidariteit worden betracht. De tekst van het bestuursakkoord geeft daartoe aanleiding. Er wordt wel gezegd dat dit nog wat vrijblijvend is. Wat ons betreft, wordt met de inbreng vanuit Zeeland de solidariteit met kracht gestand gedaan. De motie kan gelezen worden als zou de huidige wijze van financiering uit het akkoord moeten. De VVD-fractie is daar niet voor.

De heer **Harpe** (GL). De VVD-fractie bepleit dus een lastenverhoging voor de burgers in dezen?

De heer **Ruissen** (VVD). Daar is geenszins sprake van. Dat staat ook niet in het akkoord. Er zullen misschien bezuinigingen worden aangebracht, maar zij zullen bij een financiering voor 100% door het Rijk worden aangebracht, maar ook in de deze situatie.

De heer **Bierens** (VVD). Bij een stemverklaring zijn toch geen discussies toegestaan?

De heer **Bergen** (CDA). In eerste instantie stonden wij sympathiek tegenover deze motie, maar wij willen het bestuursakkoord niet openbreken. Wij zijn dus tevreden met het antwoord van de gedeputeerde om een en ander waar mogelijk in de discussie die nog gaande is in te brengen. Daarmee lopen we niet het risico dat andere zaken op het spel worden gezet.

De heer **Roeland** (SGP). We hebben geluisterd naar de gedeputeerde en naar wat de vertegenwoordiger van de PvdA heeft ingebracht. Hij heeft de motie niet gewijzigd. Wij zullen deze motie steunen, omdat wij de strekking onderschrijven om het college te laten doen wat de gedeputeerde achter het spreekgestoelte heeft gezegd te zullen doen en niet over te gaan tot het openbreken van het bestuursakkoord. Het college interpreteert de motie als zodanig en de PvdA heeft de motie ook als zodanig bedoeld.

De heer **Muste** (PVV). We zullen de motie steunen omdat het onderhoud van de Deltawerken de draagkracht van Zeeland vele malen te boven gaat. GS hebben dat vergaand onderschat. Ik ken de werken goed. Ik heb dertig jaar bij Rijkswaterstaat gewerkt. Ik weet wat erbij te pas komt. Dat kunnen we helemaal niet behappen.

De heer **Heijning** (GS). De lasten komen voor een deel voor rekening van het waterschap. Het waterschap is bij het akkoord betrokken geweest. De mensen van het waterschap zeggen dat het op de voorgestelde wijze in ieder geval een behoorlijk aantal jaren goed mogelijk is voor Zeeland en, zoals gezegd, Zeeland-proof is. Op langere termijn zitten er risico's in de afspraken. Dat is waar. Dan praten we over zeven, acht, negen, tien jaar. We spreken dan dus niet meer over de maatregelen van dit kabinet, maar over die van volgende kabinetten.

In stemming komt de motie-Van Haperen c.s. (bestuursakkoord water)

De motie wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de VVD tegen deze motie hebben gestemd.

22. Resumptie van de besluiten, Statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder hoofdelijke stemming wordt met algemene stemmen besloten, de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

23. Sluiting

De **voorzitter**. Voordat ik de vergadering sluit dank ik de leden voor de zorgvuldigheid die zij hebben betracht bij de Eerste Kamerverkiezingen.

De vergadering wordt te 17.15 uur gesloten.